

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Ewaluacja Ex-post

Lokalne Strategie Rozwoju

Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania

„Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej”

Cel ewaluacji:

Ocena stanu wdrażania LSR oraz funkcjonowania LGD
za okres 2016-2022

Zatwierdzona Uchwałą Nr 15/2022 z dnia 9.12.2022 r. Zarządu Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej”

Zlecający: **Stowarzyszenie LGD**
„Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej”

Wykonawca: **Kancelaria Radcy Prawnego**
dr hab. Marcin Szewczak,

Zespół badawczy:

Ekspert ds. strategicznych – dr hab. Marcin Szewczak

Ekspert ds. innowacji i aspektów prawnych – dr hab. Małgorzata Ganczar

Ekspert ds. międzynarodowych i społeczeństwa obywatelskiego – dr Iwona Szewczak

Ekspert ds. ewaluacji i monitoringu – dr Dorota Bis

Listopad 2022

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

STRESZCZENIE NAJWAŻNIEJSZYCH WYNIKÓW BADANIA

Badanie ewaluacyjne zostało podzielone na kilka części. Badaniu poddano okres od momentu podpisania umowy ramowej z Zarządzeniem Województwa Lubelskiego w Lublinie tj. 18.05.2016 r. do dnia 02.09.2022 r.

Ewaluacja podzielona została na 5 głównych części. W 2 pierwszych częściach Ewaluacji przedstawiono cele oraz metodologię ewaluacji. Kolejna część przedstawia pokrótce charakterystykę zawartych w ewaluacji obszarów badawczych, poprzez przedstawienie poziomu realizacji osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu a także budżetu, założonych w LSR i kapitał społecznych a także na grupy defaworyzowane zdefiniowane w Lokalnej Strategii Rozwoju. Przedstawiona została charakterystyka funkcjonowania Stowarzyszenia LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” w latach 2016-2022, dokonana została ocena działania organów Stowarzyszenia i pracy Biura LGD, czyli skuteczności i jakości przeprowadzonych usług doradztwa, działań informacyjnych i promocyjnych a także działań w kierunku aktywizacji mieszkańców obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju. Ocenie podlegała także innowacyjność projektów. Czwarta część to odpowiedzi na wszystkie pytania badawcze i ostatnia piąta część to wnioski i rekomendacje.

Streszczenie najważniejszych wydarzeń w Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej”:

1. 18 maja 2016 r. podpisana została z Zarządzeniem Województwa Lubelskiego w Lublinie umowa o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność Nr 00020-6933-UM0310019/15
2. 15 lipca 2016 r. podpisana została z Zarządzeniem Województwa Lubelskiego w Lublinie umowa na funkcjonowanie Nr 00017-6937-UM0300019/16
3. W IV kwartale 2016 roku przeprowadzone zostały pierwsze nabory wniosków w ramach przedsięwzięć ujętych w Lokalnej Strategii Rozwoju
4. 29 listopada 2017 r. podpisana została umowa Nr 00003-6936-UM0320003/17 z Zarządzeniem Województwa Lubelskiego w Lublinie na realizację projektu współpracy pn. Rozwój i promocja turystyki kajakowej na rzece Wieprz

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

5. Zmianie uległa siedziba Biura LGD, od dnia 1 lipca 2017 r. Biuro Stowarzyszenia mieści się pod adresem ul. Żytnia 8, 08-500 Ryki
6. W 2017 roku dokonano aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju, w wyniku której zwiększona została wysokość środków finansowych przeznaczonych na projekty współpracy
7. W maju 2018 r. dokonano aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju, w wyniku której usunięte zostały z LSR 2 przedsięwzięcia dotyczące projektów grantowych
8. W lipcu 2018 roku zorganizowana została impreza promująca projekt współpracy pn. Rozwój i promocja turystyki kajakowej na rzece Wieprz, 14 lipca 2018 r. odbył się spływ kajakowy.
9. W grudniu 2018 r. wykonane zostały 2 altany w ramach projektu współpracy pn. Rozwój i promocja turystyki kajakowej na rzece Wieprz
10. 21 grudnia 2018 r. podpisana została z Zarządem Województwa Lubelskiego w Lublinie umowa Nr 00870-6935-UM0331853/18 na realizację operacji własnej
11. 21 grudnia 2018 r. podpisana została z Zarządem Województwa Lubelskiego w Lublinie umowa Nr 00864-6935-UM0321854/18 na realizację projektu grantowego
12. 31 stycznia 2019 r. Zarząd LGD podpisał z grantobiorcami umowy o powierzenie grantu
13. W 2019 r. zrealizowana została operacja własna, w ramach której przeprowadzono 5 szkoleń i utworzono platformę internetową dla biznesu
14. W 2019 r. zrealizowany został projekt grantowy, w ramach którego wydanych zostało 8 publikacji promujących walory przyrodnicze, historyczne i turystyczne obszaru
15. W latach 2016-2022 przeprowadzonych zostało 14 spotkań informacyjno-konsultacyjnych z potencjalnymi Beneficjentami w ramach prowadzonych naborów wniosków
16. W badanym okresie Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” zorganizowało 9 szkoleń dla członków Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej oraz pracowników Biura LGD. Szkolenia te dotyczyły procedur naboru i oceny złożonych wniosków w ramach ogłoszonych naborów, nowych przepisów obowiązujących od 25 maja 2018 roku RODO oraz ewaluacji i monitoringu
17. Zrealizowanie 2 projektów współpracy z LGD z terenów województwa lubelskiego oraz lokalną grupą działania z regionu Bela Krajina (Słowenia)

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

18. Terminowe przekazywanie sprawozdań z realizacji LSR
19. Przeprowadzone zostały 32 nabory, w wyniku których do Biura LGD wpłynęło 148 wniosków
20. Umieszczenie informacji o przeprowadzonych naborach na stronie internetowej Stowarzyszenia, stronach gmin członkowskich, tablicy informacyjnej przed biurem LGD
21. Zachowanie terminowości ogłaszania naborów wniosków zgodnie z Harmonogramem planowanych naborów wniosków
22. Stosowanie procedur i lokalnych kryteriów wyboru określonych w LSR.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

SPIS TREŚCI

Streszczenie	2
Spis treści	5
1. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji	6
2. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania	13
3. Opis wyników badania wraz z ich interpretacją	17
4. Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze	159
5. Podsumowanie zawierające wnioski i rekomendacje	164
6. Spis tabel i wykresów	167
7. Aneksy tworzone w toku realizacji badania	170
Spis rysunków	170
Spis zdjęć	170

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

1. OPIS PRZEDMIOTU BADANIA UWZGLĘDNIAJĄCY CELE I ZAKRES EWALUACJI

Cele ewaluacji

Ewaluacja to proces, który prowadzony jest, w celu ustalenia efektywności pomocy strukturalnej Wspólnoty oraz w celu oszacowania jej oddziaływania w odniesieniu do celów konkretnego Programu, a także analizy wpływu na specyficzne problemy strukturalne.¹

Cele ewaluacji²:

- Zwiększenie przejrzystości działań podejmowanych przez instytucje,
- Podniesienie skuteczności i efektywności realizowanych programów,
- Poznawanie mechanizmów funkcjonowania programów,
- Identyfikacja słabych i mocnych stron programów,
- Poprawa jakości programów,
- Określenie efektów programów oraz działań instytucji,
- Wskazanie kierunków rozwoju,
- Wspomaganie procesu podejmowania decyzji,
- Oszacowanie możliwości i ograniczeń,
- Sygnalizowanie pojawiających się problemów,
- Określenie stopnia zgodności z przyjętymi założeniami,
- Badanie potrzeb,
- Uczenie się i samodoskonalenie.

Różne są rodzaje ewaluacji, istnieje kilkanaście rodzajów klasyfikacji badań ewaluacyjnych. Podstawową klasyfikację przedstawia Rysunek 1.

¹ Podręcznik ewaluacji programów realizowanych przez władzę wdrażającą programy europejskie, str. 6
https://cppc.gov.pl/images/uploads/Ewaluacja_wytyczne_WWPE.pdf

² Podręcznik ewaluacji programów realizowanych przez władzę wdrażającą programy europejskie, str. 6
https://cppc.gov.pl/images/uploads/Ewaluacja_wytyczne_WWPE.pdf

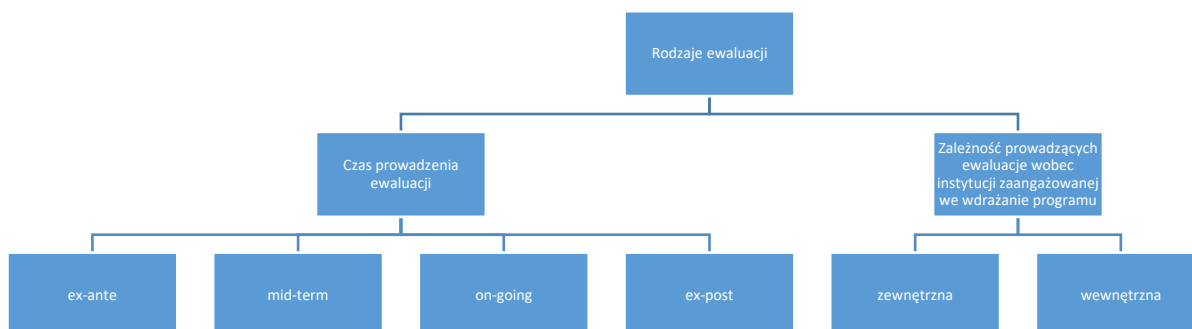

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Rysunek 1 Rodzaje ewaluacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie Podręcznik ewaluacji programów realizowanych przez władzę wdrażającą programy europejskie https://cppc.gov.pl/images/uploads/Ewaluacja_wytyczne_WWPE.pdf

Ewaluacja ex-ante prowadzona jest w trakcie procesu programowania. Zadaniem ewaluacji jest podniesienie jakości dokumentów programowych, jest podstawą do opracowania ostatecznych wersji założeń oraz zdaniem jej jest dokonanie oceny na ile planowany program jest trafny z punktu widzenia potrzeb beneficjentów czy danego sektora.³

Ewaluacja mid-term realizowana jest mniej więcej w połowie wdrażania programu i poddaje analizie produkty i rezultaty osiągnięte na dany moment. Dokonuje pierwszej oceny jakości realizacji zadań i ocenia zrealizowane na danym etapie założenia oraz może przyczynić się do modyfikacji i aktualizacji przyjętych założeń.⁴

³ Podręcznik ewaluacji programów realizowanych przez władzę wdrażającą programy europejskie, str. 8 https://cppc.gov.pl/images/uploads/Ewaluacja_wytyczne_WWPE.pdf

⁴ Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne, O ewaluacji, Rodzaje ewaluacji, <http://pte.org.pl/o-ewaluacji/>

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Ewaluacja on-going ma charakter uzupełniający i może być realizowany przez cały okres wdrażania programu. Celem jej jest uzupełnienie wyników pozostałych rodzajów ewaluacji, skupia się na zarządzaniu programem, diagnozuje i analizuje problemy jak również określa możliwości ich rozwiązania.

Ewaluacja ex-post jest ewaluacją podsumowującą, dokonywaną po zakończeniu realizacji programu. Głównym celem ewaluacji jest określenie oddziaływania programu oraz jego trwałości. Zadaniem ewaluacji jest ocena skuteczności i efektywności danej interwencji oraz jej trafności i użyteczności.⁵

Kolejny podział wyodrębnia ewaluację zewnętrzną i wewnętrzną. **Ewaluacja zewnętrzna**, gdy zostaje zlecona niezależnej instytucji oraz **ewaluacja wewnętrzna**, gdy zostaje przeprowadzona przez pracowników instytucji zaangażowanej we wdrażanie programu.⁶

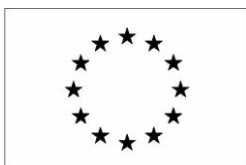
Najczęściej stosowane kryteria ewaluacyjne⁷:

- 1) Trafność – pozwala ocenić w jakim stopniu cele programu odpowiadają potrzebom i priorytetom danego sektora lub regionu
- 2) Efektywność – pozwala ocenić stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych produktów, rezultatów oraz oddziaływania
- 3) Skuteczność – pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele projektu/programu zdefiniowane na etapie programowania zostały osiągnięte
- 4) Użyteczność – pozwala ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie projektu/programu odpowiada potrzebom grupy docelowej
- 5) Trwałość – pozwala ocenić czy uprzednio zaplanowane pozytywne efekty projektu/programu będą nadal widoczne po zakończeniu jego realizacji.

⁵ Podręcznik ewaluacji programów realizowanych przez władzę wdrażającą programy europejskie str. 10, https://cppc.gov.pl/images/uploads/Ewaluacja_wytyczne_WWPE.pdf

⁶ Podręcznik ewaluacji programów realizowanych przez władzę wdrażającą programy europejskie, str. 10, https://cppc.gov.pl/images/uploads/Ewaluacja_wytyczne_WWPE.pdf

⁷ Podręcznik ewaluacji programów realizowanych przez władzę wdrażającą programy europejskie, str. 12, https://cppc.gov.pl/images/uploads/Ewaluacja_wytyczne_WWPE.pdf

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Tabela 1 Dobór poszczególnych kryteriów w zależności od rodzaju ewaluacji

Kryteria ewaluacyjne	Ewaluacja ex-ante	Ewaluacja mid-term/on-going/interim	Ewaluacja ex-post
Trafność	Tak	Tak	Nie
Skuteczność	Tak	Tak	Tak
Efektywność	Tak	Tak	Tak
Trwałość	Nie	Nie	Tak
Użyteczność	Nie	Nie	Tak

Źródło: Podręcznik ewaluacji programów realizowanych przez władzę wdrażającą programy europejskie, str. 13, https://cppc.gov.pl/images/uploads/Ewaluacja_wytyczne_WWPE.pdf

Kryteria ewaluacji są standardami, według których dokonuje się oceny danego programu. Powinny być one sformułowane jasno i precyzyjnie, wskazując to, co jest najistotniejsze z punktu widzenia istoty Programu oraz jego celów i efektów.⁸

Wymagana struktura raportu końcowego z ewaluacji zewnętrznej:

- a) Streszczenie najważniejszych wyników badania
- b) Spis treści
- c) Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji
- d) Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania
- e) Opis wyników badania wraz z ich interpretacją
- f) Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze
- g) Podsumowanie zawierające wnioski i rekomendacje
- h) Spis tabel i wykresów
- i) Aneksy tworzone w toku realizacji badania.

Wyniki ewaluacji zostaną wykorzystane do:

- podsumowania i oceny efektów realizacji LSR,

⁸ Podręcznik ewaluacji programów realizowanych przez władzę wdrażającą programy europejskie, str. 11, https://cppc.gov.pl/images/uploads/Ewaluacja_wytyczne_WWPE.pdf

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

- poprawy jakości działań bieżących i planowanej interwencji,
- podniesienia poziomu uspołecznienia działań i zwiększenia poparcia społecznego,
- zaprezentowania efektów działań Stowarzyszenia i realizacji LSR.

Odbiorcami docelowymi niniejszego opracowania są:

- 1) Członkowie Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej”
- 2) Samorządy, będące Członkami LGD
- 3) Mieszkańcy obszaru objętego LSR
- 4) Instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, osoby prawne i przedsiębiorcy, których siedziba mieści się na obszarze objętym LSR
- 5) Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie
- 6) MRiRW

Niniejsze opracowanie podlega publikacji na stronie internetowej www.lokalnagrupadzialania.pl.

Zakres badania

Ewaluacja będzie służyć jako źródło wiedzy pozwalającej poprawić proces planowania interwencji publicznych (np. kolejnych edycji LSR) na poziomie lokalnym. Wyniki ewaluacji będą również sposobem na rozliczenie efektów strategii przed społecznością lokalną. **Zakres czasowy badania** obejmuje lata 2014-2020, ale również z uwzględnieniem efektów pojawiających się już po tym okresie, do dnia zawarcia umowy na realizację ewaluacji. **Zakres przestrzenny** obejmuje obszar 6 gmin tj. Gminę Ryki, Miasto Dęblin, Gminę Kłoczew, Gminę Stężyca, Gminę Nowodwór oraz Gminę Ułęż, które jednocześnie wchodzi w skład Powiatu Rycckiego. **Zakres przedmiotowy** to zakres wsparcia LSR.⁹

⁹ Podręcznik monitoringu i ewaluacji lokalnych strategii rozwoju. Wersja skrócona , str. 29

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Ewaluacja zewnętrzna powinna dotyczyć co najmniej następujących pytań/obszarów badawczych:

Blok badawczy	Pytania badawcze
Ocena wpływu na główny cel LSR (jeżeli inny niż obszary poniżej)	<ul style="list-style-type: none">Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?
Ocena wpływu na kapitał społeczny	<ul style="list-style-type: none">Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
Przedsiębiorczość	<ul style="list-style-type: none">W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?
Turystyka i dziedzictwo kulturowe	<ul style="list-style-type: none">W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?
Grupy defaworyzowane	<ul style="list-style-type: none">Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby grup?Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczenia ubóstwa i wykluczenia społecznego?
Innowacyjność	<ul style="list-style-type: none">W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?Jakie można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
Projekty współpracy	<ul style="list-style-type: none">Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?
Ocena funkcjonowania LGD	<ul style="list-style-type: none">Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?Jakie zmiany należy wprowadzić w działania LGD by skuteczniej realizowała LSR?

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Ocena procesu wdrażania	<ul style="list-style-type: none">• Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?• Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?• Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?• Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?
Wartość dodana podejścia LEADER	<ul style="list-style-type: none">• Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?• Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?• Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?• Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Źródło: Wytyczne Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 10/1/2022 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Warszawa, 31.05.2022 r., str. 12-13

Raport końcowy powinien syntetycznie i przekrojowo omówić otrzymane wyniki badania, co oznacza, że nie może sprowadzać się jedynie do streszczenia uzyskanych danych i odpowiedzi pochodzących z przeprowadzonych badań. Rekomendacje powinny być sformułowane na podstawie wniosków wynikających z przeprowadzonych badań, mające pokrycie w informacjach prezentowanych w raporcie.¹⁰

¹⁰ Wytyczne Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 10/1/2022 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Warszawa, 31.05.2022 r., str. 12-13

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

2. OPIS METODOLOGII WRAZ Z OPISEM SPOSOBU REALIZACJI BADANIA

Obszar badawczy tworzący koncepcję badania wymaga zastosowania kombinacji metod zbierania triangulacji źródeł i metod.¹¹

Triangulacja pozwala na zmniejszenie błędów pomiaru i podniesienie jakości badania. Wyniki stają się wówczas mniej podatne na błędy, a tym samym bardziej wiarygodne.¹²

Zwielokrotnienie podejścia metodologicznego polega na połączeniu metod ilościowych i jakościowych. Metoda ilościowa, wykorzystywana przy analizie danych zastanych, badania ankietowego monitorującego realizację operacji określonych w Lokalnej Strategii Rozwoju, przeprowadzonego wśród Beneficjentów po rozliczeniu projektu. Dane ilościowe pozwalają uzyskać informacji ile produktów powstało w wyniku realizacji projektów wpisanych w LSR. Dodatkowo za ich pomocą można określić skalę osiągniętych rezultatów np. liczba utworzonych miejsc pracy w istniejących firmach, liczba osób korzystająca z nowej, przebudowanej infrastruktury oraz oddziaływania, np. wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej przypadająca na 1000 mieszkańców. Wykorzystane zostaną także metody jakościowe, poprzez przeprowadzenie badań ankietowych z mieszkańcami obszaru działania LGD. W toku przeprowadzania badania ewaluacyjnego wykorzystane będą informacje pozyskane od

- Beneficjentów,
- dane własne Stowarzyszenia opracowane na podstawie dokumentacji wytworzonej w Biurze LGD takiej jak: listy obecności w wydarzeniach aktywizacyjnych, szkoleniach, spotkaniach, wydruki ze stron internetowych, artykuły prasowe, listy obecności pracowników, dokumentacja zdjęciowa, ankiety, monitoringi półroczne z realizacji LSR, sprawozdania

¹¹ Podręcznik monitoringu i ewaluacji lokalnych strategii rozwoju, str. 35, https://cppc.gov.pl/images/uploads/Ewaluacja_wytyczne_WWPE.pdf

¹² Metodologia badań, Co to jest triangulacja i dlaczego się przydaje <https://www.ewaluacja.gov.pl/strony/o-ewaluacji/metodologia-badan/>

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

ze zrealizowanych wydarzeń aktywizacyjnych, ocena jakości świadczonych usług doradczych

- przeprowadzone warsztaty refleksyjne
- sprawozdania z realizacji LSR za okres 2016-2021 składane do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego
- mieszkańców w formie ankiet
- dane pozyskane z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie,
- mieszkańców obszaru działania LGD (wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w latach 2017-2022),
- Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl),
- Urzędu Statystycznego w Lublinie,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Rykach.

Skuteczność wdrażania LSR należy rozumieć jako stopień realizacji wskaźników zawartych w Strategii. Zostały one przypisane do konkretnych przedsięwzięć, celów szczegółowych i celów ogólnych. Do każdego z nich przypisano wartość liczbową, wartość pierwotną, aktualną na moment tworzenia dokumentu strategicznego, wartość docelową oraz źródło weryfikacji.

Realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju może następować poprzez realizację projektów dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej za pośrednictwem Stowarzyszenia (Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w kierunku wzrostu zatrudnienia, Wzmocnienie kapitału społecznego poprzez integrację i aktywizację społeczności lokalnej) oraz projekty wdrażane przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” (Tworzenie warunków sprzyjających dla rozwoju działalności gospodarczej – realizacja operacji własnej, Zachowanie dziedzictwa lokalnego i promocja obszaru w oparciu o uwarunkowania przyrodnicze, historyczne i dziedzictwo kulturowe – realizacja projektu grantowego, Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania oraz Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacja).

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Do badań przeprowadzonych przez LGD należy ankieta monitorująca z realizacji operacji. Badanie to obejmuje wszystkich Beneficjentów po zrealizowaniu i rozliczeniu projektu. Beneficjenci zobowiązani są do złożenia ankiety w Biurze LGD w terminie 14 dni od daty otrzymania płatności ostatecznej. Ankieta monitorująca jest dokumentem wewnętrznym Stowarzyszenia, składa się z 8 części:

- informacji ogólnych,
- informacji dotyczących przebiegu realizacji operacji,
- informacji dotyczących udzielonego wsparcia,
- osiągniętych wskaźników zrealizowanego przedsięwzięcia,
- wpływu operacji na grupy defaworyzowane,
- informacji o napotkanych problemach,
- sposobie rozpowszechniania informacji o otrzymanej pomocy,
- informacji o materiałach promocyjnych, w których użyto logotypu LGD.

Na podstawie zebranych danych możliwe będzie określenie wartości wskaźników produktu i rezultatu. Pozyskane informacje posłużą do określenia problemów, które wystąpiły w trakcie realizacji operacji oraz wskazania najczęstszych sposobów informowania o dofinansowaniu projektu ze środków Unii Europejskiej. Wyniki ankiet wykorzystywane są do bieżącego monitorowania postępów wdrażania LSR w zakresie osiągniętych wskaźników.

W celu określenia stopnia osiągnięcia celów szczegółowych i przedsięwzięć zapisanych w ramach działań „własnych” LGD prowadzi analizę danych zastanych. W ramach operacji dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej za pośrednictwem LGD, informacje uzyskane z ankiet monitorujących zostaną porównane z informacjami zawartymi we wnioskach złożonych podczas naboru, w celu uzupełnienia danych. Natomiast działania LGD, wdrażane przez Stowarzyszenie analizowane są na podstawie dostępnej dokumentacji pisanej oraz dokumentacji zdjęciowej. Następnie projekty te zostają zakwalifikowane do konkretnych celów ogólnych, celów szczegółowych oraz przedsięwzięć.

Aby określić stopień oddziaływania (wskaźnik oddziaływania), analizie zostaną podane dane z zakresu statystyki lokalnej dotyczące liczby podmiotów gospodarki narodowej oraz ilości udzielonych noclegów. Źródłem uzyskania danych będzie strona internetowa

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Głównego Urzędu Statystycznego. Dane lokalne są zestawione z danymi dla obszaru powiatu i województwa. W ramach badania zostaną również przeanalizowane ankiety zebrane od mieszkańców wszystkich gmin członkowskich Lokalnej Grupy Działania. Badania te zostały przeprowadzone przez LGD. Ankiety dostarczają informacji na temat stopnia zadowolenia z warunków życia lokalnej społeczności. Uzyskane dane posłużą do określenia stopnia oddziaływania w obrębie badanych aspektów.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

3. OPIS WYNIKÓW BADANIA WRAZ Z ICH INTERPRETACJĄ

OCENA WPŁYWU NA GŁÓWNY CEL LSR

Przystępując do opracowania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2016-2022, na podstawie przeprowadzonej analizy danych zebranych podczas konsultacji i badań przeprowadzono diagnozę obszaru i analizę SWOT, na podstawie których zidentyfikowano problemy i wyzwania, które pozwoliły na pogrupowanie ich tematycznie i opracowanie na tej podstawie celów LSR. Wszystkie wyzwania i przyjęte kierunki rozwoju obszaru miały wpłynąć na zmianę nastawienia mieszkańców do identyfikowania się z obszarem, samodzielnego rozwiązywania problemów, kształtowania przedsiębiorczych postaw, otwartych na zmiany, dostrzegających swoje słabości i podejmujących konkretne działania w celu poprawy poziomu życia swojego i swojej rodziny. Realizacja przyjętych kierunków miała zapobiegać ubóstwu i pobudzać przedsiębiorczość.

W Lokalnej Strategii Rozwoju wyznaczono dwa cele ogólne oraz cztery cele szczegółowe, których realizacja została określona za pomocą wskaźników oddziaływania, wskaźników produktu oraz wskaźników rezultatu.

Cele ogólne i szczegółowe:

- Cel ogólny I. Rozwój gospodarczy obszaru z wykorzystaniem lokalnego potencjału
- Cel szczegółowy 1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w kierunku wzrostu zatrudnienia
- Cel szczegółowy 2. Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju działalności gospodarczej
- Cel ogólny II. Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców
- Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie kapitału społecznego poprzez integrację i aktywizację społeczności lokalnej
- Cel szczegółowy 4. Zachowanie dziedzictwa lokalnego i promocja obszaru w oparciu o uwarunkowania przyrodnicze, historyczne i dziedzictwo kulturowe

Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2016-2022 zakłada, iż Stowarzyszenie LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” realizuje cele zawarte w LSR poprzez następujące typy operacji:

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

- operacje indywidualne, realizowane w ramach wniosków składanych przez beneficjentów innych niż LGD i wybieranych przez organ decyzyjny, a następnie przesyłanych do jednostki wdrażającej w celu ich weryfikacji,
- projekty grantowe,
- projekty własne,
- projekty współpracy.

Określone cele i wskaźniki oraz przedsięwzięcia dla LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” przedstawia Tabela 2.

Tabela 2. Cele i wskaźniki LSR Stowarzyszenia LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej”

Cel ogólny	Cel szczegółowy	Przedsięwzięcie	Zakres
I. Rozwój gospodarczy obszaru z wykorzystaniem lokalnego potencjału	1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w kierunku wzrostu zatrudnienia	1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu	Operacje indywidualne
		1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma	Operacje indywidualne
	2. Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju działalności gospodarczej	2.1 Inkubator wsparcia przedsiębiorców lokalnych	Operacja własna
II. Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców	3. Wzmocnienie kapitału społecznego poprzez integrację i aktywizację społeczności lokalnej	3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne	Operacje indywidualne
		3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne	Operacje indywidualne
		3.3 Wydarzenia promujące walory obszaru, w tym angażujące grupy defaworyzowane	Koszty bieżące
		3.4 Wsparcie kapitału społecznego	Koszty bieżące
	4. Zachowanie dziedzictwa lokalnego i promocja obszaru w oparciu o uwarunkowania przyrodnicze, historyczne i dziedzictwo kulturowe	4.3 Wydawnictwa promujące walory przyrodnicze i turystyczne obszaru	Projekty grantowe
		4.4 Promocja dziedzictwa przyrodniczego obszaru	Projekty współpracy
		4.5 Rozwój turystyczny obszaru	Projekty współpracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie LSR

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Cel I ogólny odnosi się do rynku pracy i rozwoju gospodarczego obszaru, natomiast Cel II ogólny odnosi się do poziomu życia mieszkańców obszaru. Cele te zostały wyodrębnione na podstawie zidentyfikowanych problemów i wyzwań występujących na terenie objętym Lokalną Strategią Rozwoju. Dla zniwelowania problemów, kierunkiem działania przyjętym przez LGD było tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości, poprawa jakości życia i tworzenie oferty na atrakcyjne spędzanie wolnego czasu oraz włączenie grup defaworyzowanych a także rozwój turystyki w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe obszaru, poprzez:

(rozwój przedsiębiorczości)

- dostarczanie narzędzi w postaci wiedzy i praktycznych umiejętności, pokazywania dobrych praktyk, zachęcania i aktywizowania oraz świadczenia usług doradczych, tworzenie warunków dla przedsiębiorców poprzez ułatwianie zdobycia im funduszy na rozwinięcie działalności gospodarczej, wspieranie poprzez działania doradcze, informacyjne i promocyjne, promowanie rozwiązań innowacyjnych oraz chroniących środowisko naturalne i zapobiegających zmianom klimatu

(poprawa jakości życia i tworzenie oferty na atrakcyjne spędzanie wolnego czasu oraz włączaniem grup defaworyzowanych)

- włączenie organizacji pozarządowych do podejmowania działań na rzecz integracji mieszkańców i realizacji wspólnych projektów, wspieranie lokalnych liderów

(rozwój turystyki w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe obszaru)

- wykorzystanie tradycji regionalnych, rzeki, potencjału twórców ludowych i artystów.

W Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2016-2022 dla celów ogólnych zostały określone/przypisane wskaźniki oddziaływania, które zostały przedstawione w poniższej Tabeli 3.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Tabela 3. Wskaźniki oddziaływania

Wskaźnik oddziaływania	Jednostka miary	Stan początkowy 2016 rok	Stan osiągnięty	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
Rozwój gospodarczy obszaru z wykorzystaniem lokalnego potencjału					
Wo 1.0 Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej przypadająca na 1000 mieszkańców	szt.	106,9	122,18	108	Dane statystyczne GUS
Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców					
Wo 2.1 wzrost odsetka osób deklarujących poprawę warunków i jakości życia na terenie LGD	osoby	30%	50,58	Wzrost o 10% w stosunku do 2016 roku	Dane własne LGD (ankiety monitorujące)
Wo 2.2 wzrost odsetka osób deklarujących poczucie więzi z obszarem zamieszkania	osoby	30%	63,20	Wzrost o 10% w stosunku do 2016 roku	Dane własne LGD (ankiety monitorujące)
Wo 2.3 wskaźnik ruchu turystycznego (ilość udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców)	osoby	116,28	115,75	130	Dane statystyczne GUS

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik oddziaływania Wo 1.0 Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej przypadająca na 1000 mieszkańców w roku bazowym tj. w 2016 wynosił 106,9. Zgodnie z danymi wynikającymi z GUS w latach 2016-2021 wartości przedstawiają się następująco:

Jednostka terytorialna	ROK					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat Rycki	110,9	113,7	118,8	124,0	130,4	135,3

Źródło: dane GUS

Według Tabeli wartości w kolejnych latach rosną, podmiotów jest więcej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Większa liczba podmiotów w gospodarce sprzyja wzrostowi zatrudnienia, powstają nowe miejsca pracy.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Wskaźniki te zostały osiągnięte. Należy jednak zauważyć, że realizacja wskaźnika oddziaływania nie jest zależna od LGD, wpływ ma wiele czynników zewnętrznych, głównie sytuacja gospodarcza kraju.

Wskaźnik oddziaływania W.o 2.1 Wzrost odsetka osób deklarujących poprawę warunków i jakości życia na terenie LGD w roku bazowym tj. w 2016 został wykazany w wartości 30%. Dla określenia wartości realizacji wskaźnika określonego w LSR przeprowadzone zostało badanie w formie ankiet w celu zebrania opinii od mieszkańców gmin członkowskich na temat warunków ich życia. Badania ankietowe po raz pierwszy zostały przeprowadzone w latach 2017-2019, w latach późniejszych zostały zawieszono z uwagi na panującą epidemię COVID-19 w Polsce, przeprowadzone zostały ponownie w 2022 roku przy okazji prowadzonych konsultacji społecznych w ramach tworzonej nowej strategii rozwoju lokalnego na okres programowania 2021-2027. Badania te przedstawiają ocenę mieszkańców na temat ich warunków i jakości życia w gminie, w której mieszkają.

Dla określenia wskaźnika oddziaływania 2.1 przyjęto odpowiedź na pytania: w jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w której mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby?” oraz w jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnim roku warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”. Wartości wskaźnika przedstawia Tabela 3.

Wskaźnik oddziaływania W.o 2.2 Wzrost odsetka osób deklarujących poczucie więzi z obszarem zamieszkania w roku bazowym został wykazany w wartości 30%. Podobnie jak w przypadku określenia wskaźnika oddziaływania 2.1 tak i dla wskaźnika 2.2 przeprowadzone zostało badanie w formie ankiet. Dla określenia wskaźnika 2.2 przyjęto odpowiedź na pytanie: czy jest Pan/i zadowolony/zadowolona z warunków życia w swojej gminie? Wartości wskaźnika przedstawia Tabela 3.

Wskaźnik oddziaływania W.o 2.3 Wskaźnik ruchu turystycznego (ilość udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców) w roku bazowym został wykazany w wartości 116,28. W celu określenia wskaźnika dane zaczerpnięto z Głównego Urzędu Statystycznego (<https://lublin.stat.gov.pl/>). Wartości wskaźnika w latach 2016-2021 na terenie działania LGD (Powiatu Ryckiego) przedstawia Tabela poniżej.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Jednostka terytorialna	ROK					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat Rycki	149,25	127,16	105,31	111,23	93,57	108,01

Zródło: dane GUS

Wskaźnik w latach 2016-2018 spada, tak się dzieje do 2019 roku, kiedy to wzrasta o kilka punktów procentowych, następnie w 2020 roku ponownie spada a w roku kolejnym wzrasta osiągając wartość 108,01.

Mając na uwadze doświadczenia LGD z wdrażania LSR w latach 2007-2013, Stowarzyszenie przy tworzeniu LSR na okres programowania 2014-2020 przeprowadziła konsultacje społeczne i badania rozpoznawalności LGD w celu udoskonalenia działań komunikacyjnych w przyszłym okresie oprogramowania. Dokonało oceny dotychczasowych metod komunikacji oraz preferencji mieszkańców i wyszczególnione zostały główne cele Planu komunikacji Lokalnej Strategii Rozwoju.

Celem ogólnym Planu komunikacji Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 jest wsparcie efektywnego wdrażania LSR do roku 2020(23). Cel ogólny jest realizowany poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

1. Informowanie o realizacji LSR poprzez wspieranie pomysłów projektowych wnioskodawców oraz upowszechnianie dobrych praktyk
2. Angażowanie grup defaworyzowanych określonych w LSR do korzystania ze wsparcia w ramach LSR
3. Budowanie przyjaznego wizerunku LGD jako instytucji wspierającej rozwój lokalny.

W Planie komunikacji przedstawione zostały działania komunikacyjne, środki przekazu skierowane do poszczególnych grup docelowych, określonych w LSR a także zakładane efekty realizacji. Analiza efektywności działań komunikacyjnych oraz zastosowanych środków przekazu odbywa się poprzez okresowe monitorowanie wskaźników realizacji działań komunikacyjnych oraz efektów realizacji. Szczegółowe zadania przyjęte w Planie komunikacji oraz stopień ich wykonania zostały zawarte w Tabeli 4.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Tabela 4. Realizacja Planu komunikacji (stan na dzień 31.08.2022 r.)

Termin realizacji	Działanie komunikacyjne	Wskaźniki (produkty)	Oczekiwane efekty (rezultaty)
Cel 1.	Informowanie o realizacji LSR poprzez wspieranie pomysłów projektowych wnioskodawców oraz upowszechnianie dobrych praktyk		
2016-30.09.2022	Powiadomienie i prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych na rzecz LSR Działania informacyjno-szkoleniowe o możliwościach wsparcia w ramach środków LSR	Liczba artykułów i ogłoszeń w prasie lokalnej, Internecie PLAN - 20 ZREALIZOWANO 326	Liczba osób, do których dotarła informacja PLAN - 106 700 ZREALIZOWANO 256912
		Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami PLAN - 12 ZREALIZOWANO 15	Liczba uczestniczących w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych PLAN - 210 ZREALIZOWANO 275
2016-30.09.2022	Wsparcie doradcze i szkoleniowe dla beneficjenta	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa PLAN - 60 ZREALIZOWANO 216	Liczba osób/podmiotów, które otrzymały wsparcie po uzgodnieniu udzielonego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD PLAN - 26 ZREALIZOWANO 55
2016-30.09.2022	Kampania promocyjna efektów wdrażania LSR	Liczba artykułów PLAN - 20 ZREALIZOWANO 13	-----
		Liczba fotorelacji ze zrealizowanych projektów na stronie internetowej PLAN - 20 ZREALIZOWANO 22	Liczba osób, która zapoznała się z informacjami na stronie www o projektach PLAN - 400 ZREALIZOWANO 9292
Cel 2.	Angażowanie grup defaworyzowanych określonych w LSR do korzystania ze wsparcia w ramach LSR		
2016-30.09.2022	Działania animacyjne w zakresie aktywizowania grup defaworyzowanych na rzecz udziału w projektach promujących obszar	Ilość wydarzeń aktywizujących związanych z promocją obszaru PLAN - 20 ZREALIZOWANO 37	Ilość uczestników wydarzeń aktywizujących / konkursów PLAN - 780 ZREALIZOWANO 2959

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Cel 3.		Budowanie przyjaznego wizerunku LGD jako instytucji wspierającej rozwój lokalny	
2016-30.09.2022	Badanie satysfakcji wnioskodawców	Liczba ankiet PLAN - 100 ZREALIZOWANO 362	Liczba zadowolonych osób korzystających z usług doradczych/szkoleń LGD PLAN - 65 ZREALIZOWANO 324
2016-30.09.2022	Działania w obszarze komunikacji wewnętrznej i podnoszenia jakości usług	Liczba szkoleń zewnętrznych i wewnętrznych dla pracowników i członków Organów LGD PLAN - 5 ZREALIZOWANO 16	Liczba pracowników i członków Organów LGD biorących udział w szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych, którzy podnieśli swoją wiedzę i kwalifikacje PLAN - 40 ZREALIZOWANO 40
2016-30.09.2022	Działania w obszarze monitoringu i weryfikacji realizacji planu komunikacji	Liczba badań monitorujących wskaźniki i ewaluacyjnych PLAN - 6 ZREALIZOWANO 14	-----
		Liczba opublikowanych wyników weryfikacji wdrażania PLAN - 6 ZREALIZOWANO 9	Liczba osób, które zapoznały się z opublikowanymi wynikami weryfikacji wdrażania PLAN - 200 ZREALIZOWANO 1285
2016-30.09.2022	Działania w obszarze budowania i utrzymania relacji z otoczeniem	Liczba imprez/targów/wydarzeń zewnętrznych w których LGD brała udział PLAN - 12 ZREALIZOWANO 37	Liczba uczestników imprez/targów/wydarzeń zewnętrznych w których LGD brała udział PLAN - 100 000 ZREALIZOWANO 133703
		Liczba publikacji promujących działania LGD i region PLAN - 6 ZREALIZOWANO 8	Liczba rozpowszechnionych publikacji promujących działania LGD i region PLAN - 1000 ZREALIZOWANO 4500
		Liczba wyjazdów studyjnych PLAN - 1 ZREALIZOWANO 0	Liczba uczestników wyjazdów studyjnych PLAN - 20 ZREALIZOWANO

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

			0
--	--	--	---

Źródło: opracowanie własne

W cel szczegółowy I Planu komunikacji wpisuje się powiadomienie i prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych na rzecz LSR, wsparcie doradcze i szkoleniowe dla beneficjenta, w cel szczegółowy II Planu komunikacji wpisują się działania animacyjne w zakresie aktywizowania grup defaworyzowanych na rzecz udziału w projektach promujących obszar, w cel szczegółowy III Planu komunikacji wpisują się badanie satysfakcji wnioskodawców, działania w obszarze monitoringu i weryfikacji realizacji Planu komunikacji. Zadania przyjęte w Planie komunikacji są na bieżąco realizowane oraz aktualizowane w miarę potrzeb. Większość wskaźników jest wykonana w całości, jedynie wskaźniki odnośnie kampanii promocyjnej efektów wdrażania LSR (liczba artykułów na temat zrealizowanych projektów) są zrealizowane na nieco niższym poziomie, tj. 65%. Wskaźnik dotyczący liczby zorganizowanych wyjazdów studyjnych również nie został zrealizowany. Pozostałe wskaźniki są zrealizowane w minimum 100% zakładanej wartości.

Ewaluacja wykonana jest w trakcie realizacji LSR, Plan komunikacji określa działania do roku 2024. Wskaźniki na moment pisania Ewaluacji niemal w całości zostały zrealizowane, pozostały jedynie 2 wskaźniki produktu, które należy zrealizować do 2024 roku.

OCENA WPLYWU NA KAPITAŁ SPOŁECZNY

Pozytywnym wpływem działań LGD, jaki zaistniał w wyniku działań podejmowanych przez LGD, była aktywizacja sektora społecznego. Wzrost aktywności społecznej można było zaobserwować w działaniach grup nieformalnych działających na obszarze LGD. Szczególnie na tym polu wyróżniają się działania stowarzyszeń, kół gospodyń wiejskich i zespołów śpiewających, dzieci i młodzieży, które chętnie angażują się w działania inicjowane przez Stowarzyszenie, jak np. przeglądy taneczne czy przeglądy pieśni ludowej. Ponadto organizacje pozarządowe zwracają się do LGD z prośbą o wsparcie finansowe na dalszą działalność lub rzeczową w postaci gadżetów i nagród na organizowane przedsięwzięcia.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

LSR na lata 2016-2022 wskazuje, iż aktywność podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego jest istotną cechą społeczeństwa, elementem spajającym i aktywizującym społeczność lokalną. Organizacje pozarządowe dysponują wielkim potencjałem aktywności w działaniach na rzecz społeczeństwa. Instytucje sektora pozarządowego są ważną grupą biorącą czynny udział w zwalczaniu wykluczenia społecznego, wspierania rozwoju lokalnego czy też lokalnej przedsiębiorczości. Istotną funkcją pełnioną przez organizacje jest dostarczanie usług społecznych.

Na terenie działalności LGD działa wiele organizacji, które zajmują się wspieraniem życia społecznego i kulturalnego mieszkańców. Już w poprzednim okresie programowania (2007 – 2013) istniały instytucje i organizacje prowadzące działania w pobudzaniu aktywności społeczności lokalnej, część z nich była wspierana wówczas przez LGD. Aktywność społeczna w poszczególnych gminach członkowskich opiera się na działalności na ich terenie stosunkowo dużej liczbie organizacji kombatanckich, Kół Gospodyń Wiejskich, Klubu Aktywnych Kobiet, kół łowieckich i wędkarskich oraz Ochotniczych Straży Pożarnych. Obserwuje się wzrastające zainteresowanie aktywnością społeczną mieszkańców poprzez podmioty działające na rzecz promocji i rozwoju poszczególnych gmin oraz wykorzystywania wewnętrznego potencjału kulturalnego, przyrodniczego, turystycznego. Mówiąc o aktywności społecznej należy wspomnieć o wydarzeniach i inicjatywach, które ukierunkowane są na pobudzenie aktywności i rozwoju społeczności lokalnych, przede wszystkim różne imprezy integracyjne i okolicznościowe dla lokalnej społeczności. Gminy skupiają się głównie na imprezach cyklicznych, natomiast uboga jest oferta na zagospodarowanie czasu wolnego dla ludzi starszych i dzieci.

W gminach członkowskich czołową instytucją zajmującą się aktywizacją lokalnej społeczności są Gminne Ośrodki Kultury, działają także świetlice wiejskie utworzone przy stowarzyszeniach i jednostkach OSP. Na terenie Gminy Ryki istnieje Miejsko-Gminne Centrum Kultury, natomiast na terenie Miasta Dęblin czołową instytucją zajmującą się aktywizacją społeczności jest Miejski Dom Kultury.

W ramach realizacji Celu szczegółowego 3 Wzmocnienie kapitału społecznego poprzez integrację i aktywizację społeczności lokalnej, LGD przyjęło sobie za cel stworzenie warunków

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

do godnego życia, niwelowanie różnic pomiędzy wsią i miastem w dostępie do miejsc wypoczynku i rekreacji, co ma zachęcić ludzi młodych do osadnictwa i zahamować wyludnianie się obszaru. Ponadto inwestycje w infrastrukturze rekreacyjnej, turystycznej mogą przyciągnąć turystów, co zwiększy atrakcyjność terenu. Na dzień 31.08.2022 r. przeznaczono na ten cel 54,81% budżetu LSR.

Wydarzenia, w których LGD brało udział jako organizator lub współorganizator przy współpracy z domami kultury, placówkami oświatowymi i innymi grupami nieformalnymi pozwalają na promowanie obszaru działania LGD a także są okazją do budowania partnerstwa lokalnego i aktywizowania lokalnej społeczności.

W Planie działania Lokalnej Strategii Rozwoju wyszczególnione zostały 2 przedsięwzięcia: 3.3 Wydarzenia promujące walory obszaru, w tym angażujące grupy defaworyzowane i 3.4 Wsparcie kapitału społecznego. W ramach przedsięwzięcia 3.3 przewidziane zostały różnego rodzaju spotkania/wydarzenia adresowane do mieszkańców, natomiast w ramach przedsięwzięcia 3.4 szkolenia dla pracowników i organów LGD. Rezultatem powyższych przedsięwzięć jest udział jak największej liczby osób (głównie należących do określonych w LSR grup defaworyzowanych) w wydarzeniach i spotkaniach promujących walory obszaru (Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach/spotkaniach promujących walory obszaru, w tym osoby z grup defaworyzowanych) oraz przeszkoleni pracownicy Biura i członkowie Organów Stowarzyszenia (Liczba przeszkolonych pracowników Biura i członków Organów) a także jak największa liczba osób odwiedzających stronę internetową LGD (Liczba odwiedzin strony internetowej LGD).

Zgodnie z Wytyczną nr 10/1/2022 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 wskaźnik Liczba spotkań/wydarzeń adresowanych do mieszkańców odnosi się do spotkań i wydarzeń o charakterze informacyjnym lub animacyjnym, zakłada powiązanie efektywności, tj. im więcej spotkań i inicjatyw podejmowanych przez LGD, tym więcej wartościowych działań inicjatyw i projektów odpowiadających na potrzeby mieszkańców. Działania animacyjne powinny być realizowane tam, gdzie występuje niska aktywność projektowa lub

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

tam, gdzie istniejące podmioty w niewielkim stopniu ze sobą współpracują. Animacja wychodzi naprzeciw potrzebom zaktywizowania takich środowisk.

Zdjęcie 1. II Powiatowy Przegląd Piosenki Patriotycznej, Powstańczej i Żołnierskiej pt. "Wspólne dobro - Ojczyzna" - 24.11.2019 r. - GOK w Kłoczewie
Źródło: Archiwum LGD

W latach 2016-2022 LGD zorganizowała wiele wydarzeń angażujących lokalną społeczność, które miały na celu aktywizację społeczności lokalnej, grup defaworyzowanych, promocję dziedzictwa kulturowego i historycznego, kształtowanie umiejętności współzawodnictwa, integracja różnych środowisk, różnych pokoleń, popularyzowanie i wspieranie talentów uczestników, propagowanie wartości narodowych, regionalnych, lokalnych, upowszechnianie u dzieci zdrowego i

twórczego stylu życia, wdrażanie dzieci i młodzieży w aktywne uczestnictwo w kulturę. Prowadzone szkolenia z kolei miały na celu wspieranie działalności w zakresie ekspansji na rynek regionalny, krajowy, zagraniczny, budowanie własnej, silnej marki, rozpoznawalnej na rynku, wymiana dobrych praktyk, poznanie potrzeb lokalnych przedsiębiorców, wzajemne poznanie się w świecie biznesu.

Wśród tych wydarzeń należy wyróżnić Powiatowe Przeglądy Dziecięcych i Młodzieżowych Zespołów Tańca Ludowego i Współczesnego Powiatu Ryckiego, przeprowadzone w 2017 i 2019 roku oraz Powiatowy Konkurs Tańców Narodowych pt. „Poloneza czas zacząć” w 2019 roku, Przeglądy Piosenki Patriotycznej, Powstańczej i Żołnierskiej – 2018 i 2019 r., Przegląd Piosenki Biesiadnej i Ludowej, który odbył się w 2019 roku. Wydarzenia te skierowane były do mieszkańców obszaru działania LGD, w tym dzieci i młodzieży, zespołów śpiewaczych i innych grup. Na uwagę zasługują także wydarzenia realizowane w ramach innych projektów jak np. Widowisko poetycko muzyczne pt. „Polska, Moja Ojczyzna”, realizowane w ramach programu NIEPODLEGŁA, część środków pochodzi z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, które nie zostały objęte wsparciem z programu NIEPODLEGŁA. Na

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

podobnych zasadach realizowany był przez LGD również inny projekt - pn. „POZNAJ ZIEMIĘ RYCKĄ” – Kształtowanie postaw proekologicznych w powiecie ryckim, realizowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, tak jak powyżej część środków sfinansowano ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Stowarzyszenie LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” prowadziło również szkolenia w zakresie tworzenia wiosek tematycznych, na temat sprzedaży bezpośredniej oraz tworzenia spółdzielni socjalnych. Brało udział w projektach jako współorganizator/partner projektu oraz uczestniczyło w wielu imprezach/spotkaniach/wydarzeniach poprzez wystawienie stoiska promocyjnego.

Prowadzone szkolenia dla kadry biorącej udział we wdrażaniu LSR prowadzone były na temat ogólnych zasad przyznawania pomocy w poddziałaniu 19.2 oraz Procedur oceny i wyboru operacji. Przeszkolonych zostało 40 osób, należących do organów Stowarzyszenia oraz pracownicy biura LGD. Szkolenia prowadzone były w zakresie zasad obsługi projektów, wyboru operacji do finansowania, ochrony danych osobowych oraz monitoringu i ewaluacji.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Jedno z wyzwań, jakie postawiło sobie LGD, odnosi się do rynku pracy i rozwoju gospodarczego obszaru. Zidentyfikowano w tym kierunku następujące problemy/wyzwania:

- mało aktywni mieszkańcy w podejmowaniu działalności gospodarczej,
- utrzymujące się bezrobocie szczególnie wśród ludzi młodych do 25 roku życia i osób 50+,
- mało firm wdrażających nowe technologie i innowacje uwzględniające ochronę środowiska i zmian klimatu.

Cechą spójną obszaru objętego LSR w zakresie potencjału gospodarczego jest położenie gmin członkowskich LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” na obszarach słabo uprzemysłowionych. Gospodarka obszaru LGD jest uzależniona od rozwoju sektora przetwórstwa rolno-

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

spożywczego, wspierania rozwoju lokalnych firm produkcyjnych oraz istniejącego potencjału alternatywnych źródeł energii. Ta specyficzna cecha obszaru LGD stanowi duże wyzwanie z punktu widzenia celów wyznaczonych w LSR. Stanowią one kompromis pomiędzy dwoma czynnikami:

- wspieranie przedsiębiorczości i tworzenia miejsc pracy w „tradycyjnych” sektorach dominujących na obszarze gmin członkowskich LGD mających potencjał generowania miejsc pracy bez konieczności podejmowania przedsięwzięć innowacyjnych,
- z kolei działania innowacyjne związane np. z alternatywnymi źródłami energii mogą być kosztowne, a tworzyć przy tym relatywnie niewiele miejsc pracy.

Mocną stroną obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” jest dogodne położenie geograficzne oraz dobre skomunikowanie z miastami Warszawa, Lublin, Radom. Są to miasta o wysokiej sile nabywczej, popycie na produkty rolnicze i produkty związane z rekreacją, turystyką i wypoczynkiem. Są to czynniki, które mają pozytywny wpływ na rozwój przedsiębiorczości na obszarze.

Charakteryzując obszar działania LGD, należy stwierdzić, iż w sektorze podmiotów gospodarczych działających na terenie LGD dominuje sektor prywatny, co przedstawia tabela poniżej.

Tabela 5. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON według sektorów własnościowych na terenie Powiatu Ryckiego w latach 2016-2021

Lata	Powiat Rycki			Obszar miejski			Tereny wiejskie		
	Ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny
2016	3852	239	3613	2269	141	2128	1583	98	1485
2017	3889	216	3673	2288	134	2154	1601	82	1519
2018	3985	213	3772	2292	130	2162	1693	83	1610
2019	4083	215	3868	2329	131	2198	1754	84	1670
2020	4217	215	4002	2356	133	2223	1861	82	1779
2021	4281	192	4089	2366	113	2253	1915	79	1836

Źródło: na podstawie danych GUS

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Liczba podmiotów gospodarczych w Powiecie Ryckim systematycznie rośnie, jednocześnie można zauważyć, iż liczba podmiotów gospodarczych w sektorze publicznym maleje, natomiast w sektorze prywatnym wzrasta, bez względu na to czy jest to obszar wiejski czy miejski.

Tabela 6. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w latach 2016-2021 w podziale na gminy

Jednostka terytorialna	ROK					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Województwo lubelskie	816	834	854	879	920	961
Powiat rycki	680	690	714	735	766	789
Dęblin	693	705	723	735	757	773
Kłoczew	501	507	554	581	613	633
Nowodwór	425	445	473	506	530	557
Ryki	834	839	857	884	915	950
Stężyca	529	544	572	572	619	627
Ułęż	610	622	657	680	738	755

Źródło: na podstawie danych GUS

Powyżej przedstawiona została Tabela ilustrująca liczbę podmiotów gospodarczych w podziale na gminy wchodzące w skład obszaru działania LGD. We wszystkich gminach w latach 2016-2021 liczba podmiotów systematycznie rośnie.

Kluczowe znaczenie ma także struktura wielkości zatrudnienia podmiotów działających na terenie objętym LGD jako istotny wskaźnik.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej według przewidywanej liczby pracujących w Powiecie Ryckim w latach 2016-2021

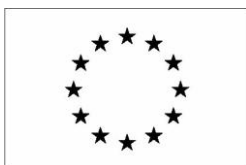
Przewidywana liczba osób zatrudnionych						
Lata	0-9	10-49	50-249	250-999	1000 i więcej	Liczba podmiotów ogółem
2016	3706	131	35	2	1	3875
2017	3737	139	35	2	1	3914
2018	3839	135	35	2	1	4012
2019	3953	125	33	2	1	4114
2020	4095	122	33	2	1	4253
2021	4171	124	32	2	1	4330

Źródło: na podstawie danych GUS

Na obszarze objętym LSR występuje zdecydowana dominacja podmiotów zatrudniających pomiędzy 0-9 pracowników w całym badanym okresie, poza tym liczba podmiotów zatrudniających poniżej 10 pracowników z roku na rok rośnie, począwszy od roku 2016. Natomiast jeżeli chodzi o podmioty zatrudniające 10-49 lub 50-249 osób, nieznacznie ale ich liczba ma tendencje spadkową. Liczba podmiotów zatrudniających 250-999 oraz 1000 i więcej osób nie zmieniała się w badanym okresie.

Szansą na rozwój obszaru są nowe miejsca pracy, które mogą być motorem do kolejnych zmian i pobudzenia przedsiębiorczości na terenie LGD. Celem jakie przyjęło sobie Stowarzyszenie jest wspieranie powstawania nowych firm jak i pomoc przedsiębiorcom, którzy tworzą nowe miejsca pracy, ponieważ rozwój przedsiębiorczości jest głównym priorytetem przyjętym w strategii LGD.

Jeśli chodzi o rynek pracy na obszarze działania LGD, według danych na koniec grudnia 2021 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 1449 osób bezrobotnych, w tym 750 kobiet. Na koniec 2021 roku stopa bezrobocia w Powiecie Ryckim wynosiła 6,5%, zmniejszyła się ona w porównaniu do roku 2020 r. (7,6%). Liczbę osób bezrobotnych według płci i wieku w latach 2016-2021 (przedstawione zostały również dane na koniec czerwca 2022 roku) przedstawia Wykres 1.

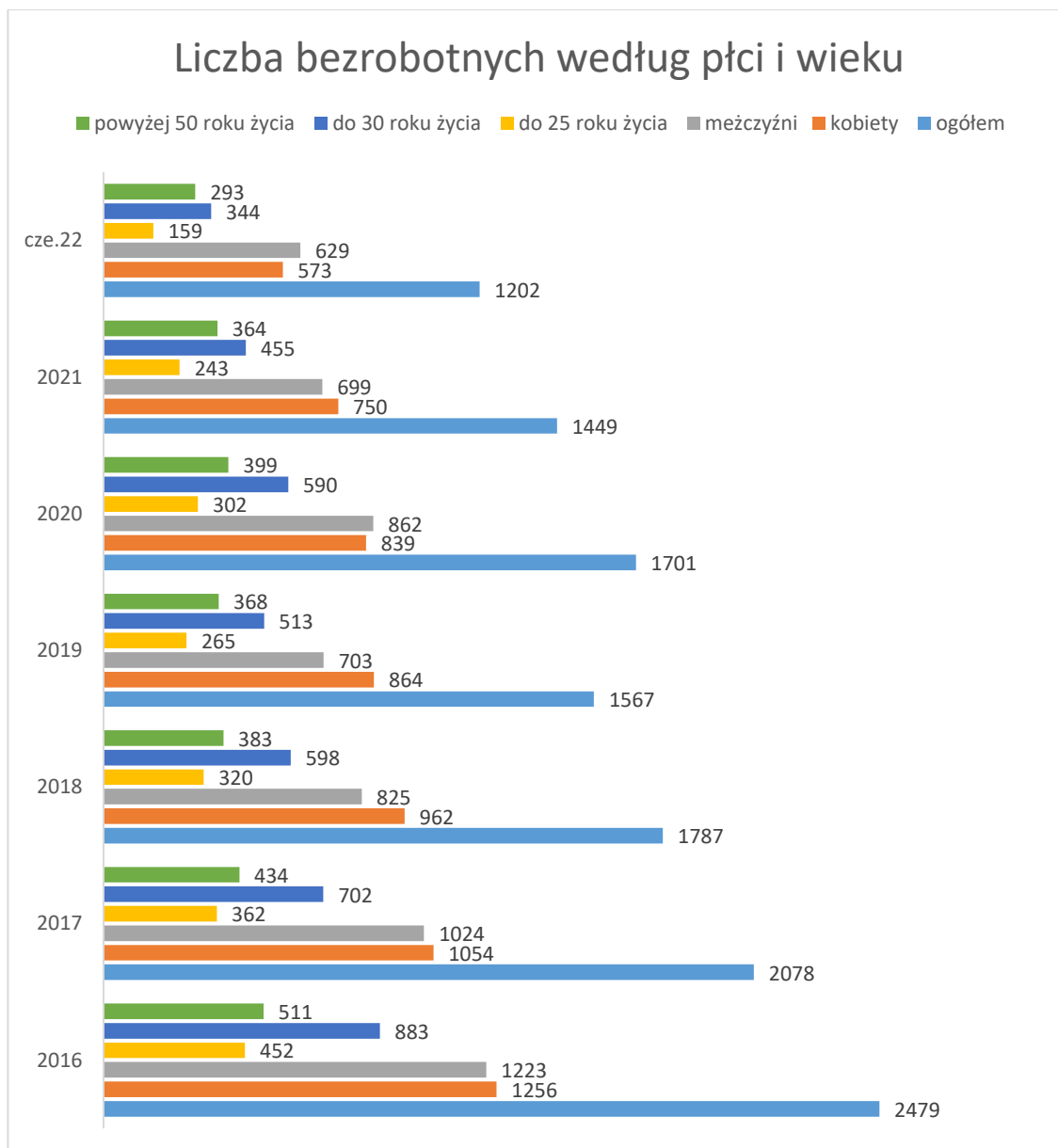

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Wykres 1. Liczba bezrobotnych według płci i wieku

Źródło: na podstawie danych GUS

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

W połowie roku 2022 poziom bezrobocia na obszarze objętym LSR (tj. Powiat Rycki) utrzymywał się na niższym poziomie niż w 2021 czy 2020 roku. Liczba osób bezrobotnych począwszy od 2016 roku co roku maleje, tak się dzieje do roku 2020. Na koniec 2020 roku nastąpił wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w porównaniu do stanu z końca 2019 roku. Rynek pracy powiatu ryckiego w 2020 roku działał w warunkach kryzysowych wywołanych pandemią COVID-19. Załamał się trend spadkowy bezrobocia, trwający od kilku lat, jednak trzeba zauważyć, że był to nieznaczny wzrost bezrobocia.

LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” wzięła sobie za cel wesprzeć już istniejących przedsiębiorców i przyszłych przedsiębiorców oraz zachęcić mieszkańców do tworzenia nowych miejsc pracy. Należy jednak zauważyć, że rozwój gospodarczy nie jest zależny od LGD, wpływ ma wiele czynników zewnętrznych, głównie sytuacja gospodarcza kraju.

Pierwotnie LGD na rozwój przedsiębiorczości przeznaczyło 50,80% budżetu przeznaczanego na realizację LSR, czyli 3.200.000,00 zł. W trakcie realizacji LSR, Lokalna Grupa Działania dostała 3 bonusy, w ramach których pozyskane zostały dodatkowe środki, również na wsparcie rozwoju przedsiębiorczości. Podczas opracowywania budżetu na lata 2016-2022 LGD prowadziła konsultacje z mieszkańcami, wynikiem których było m.in. określenie limitów na poszczególne kategorie operacji. Ustalono, że na operacje związane z rozwinięciem prowadzonej działalności gospodarczej będzie można uzyskać dofinansowanie maksymalnie do wysokości 300 tys. zł, natomiast premię na założenie i zarejestrowanie nowej firmy w wysokości 100 tys. zł. Obecny budżet na działania związane z przedsiębiorczością przedstawia Tabela 8.

Tabela 8. Budżet LSR w ramach rozwoju przedsiębiorczości (stan na dzień 31.08.2022 r.)

Cel / Przedsięwzięcie	Budżet (euro)
Cel ogólny 1 Rozwój gospodarczy obszaru z wykorzystaniem lokalnego potencjału	1.062.653,90
Cel szczegółowy 1 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w kierunku wzrostu zatrudnienia	1.051.228,42
Przedsięwzięcie 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu	422.125,54

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Przedsięwzięcie 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma	629.102,88
Cel szczegółowy 2 Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju działalności gospodarczej	11.425,48
Przedsięwzięcie 2.1 Inkubator wsparcia przedsiębiorców lokalnych	11.425,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej”

W latach 2016-2022, w ramach rozwoju przedsiębiorczości, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” przeprowadziło 9 naborów wniosków, w tym:

- 4 nabory w ramach przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu,
- 5 naborów w ramach przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma.

Łącznie złożone zostały 93 wnioski na kwotę 13.163.919,00 zł.

Więszym zainteresowaniem cieszyły się nabory ogłoszone w ramach przedsięwzięcia 1.2. Założona i zarejestrowana nowa firma, w ramach tego przedsięwzięcia złożonych zostało 58 wniosków, spośród wszystkich wniosków złożonych w ramach wsparcia przedsiębiorczości (przedsięwzięcie 1.1 i 1.2), stanowiły one 62,37%. Natomiast w ramach przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu złożonych zostało 35 wniosków, czyli 37,63% wszystkich wniosków złożonych w ramach rozwoju przedsiębiorczości. Poniżej wykresy przedstawiające liczbę złożonych wniosków z podziałem na poszczególne nabory wniosków.

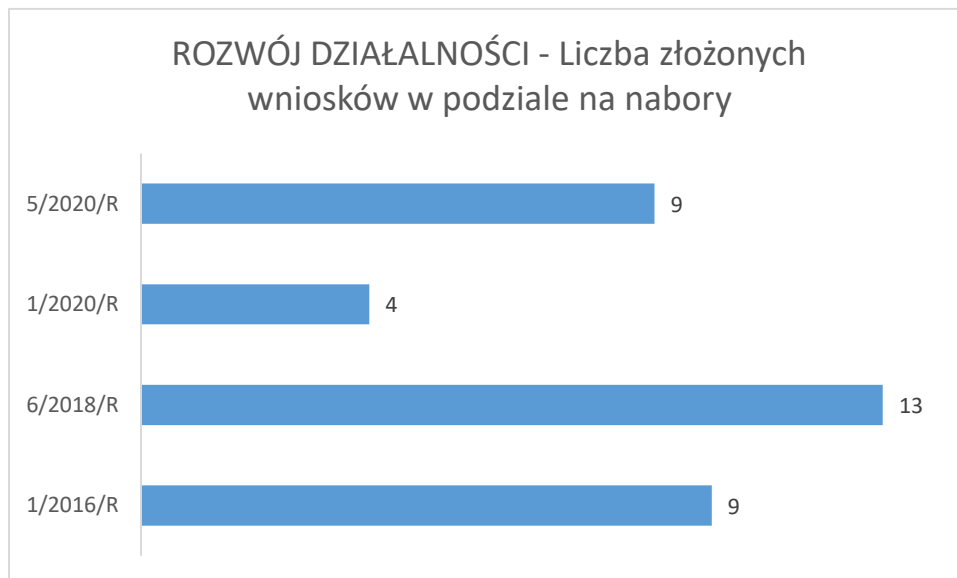

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

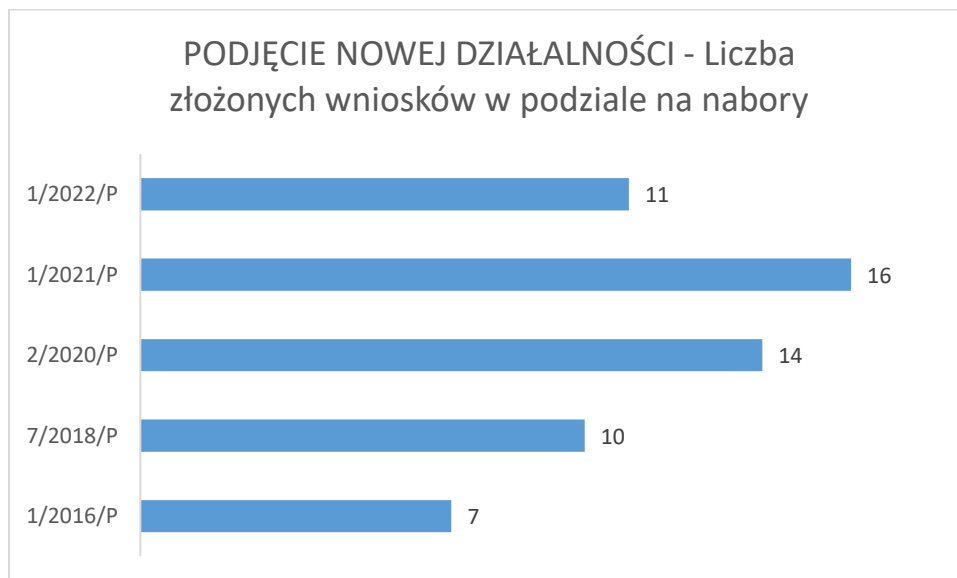
Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Wykres 2. Rozwój działalności – Liczba złożonych wniosków w podziale na nabory

Źródło: opracowanie własne

Wykres 3. Podjęcie nowej działalności – Liczba złożonych wniosków w podziale na nabory

Źródło: opracowanie własne

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

W ramach rozwoju istniejącej działalności największą popularnością cieszyły się nabory przeprowadzone w roku 2018, natomiast jeżeli chodzi o podjęcie nowej działalności najwięcej wniosków złożono w latach 2020-2021.

Analizując wnioskodawców pod kątem miejsca realizacji operacji, najwięcej wniosków złożonych zostało z Gminy Ryki. Wykres poniżej przedstawia liczbę złożonych wniosków w poszczególnych naborach wniosków w podziale na poszczególne gminy członkowskie LGD.

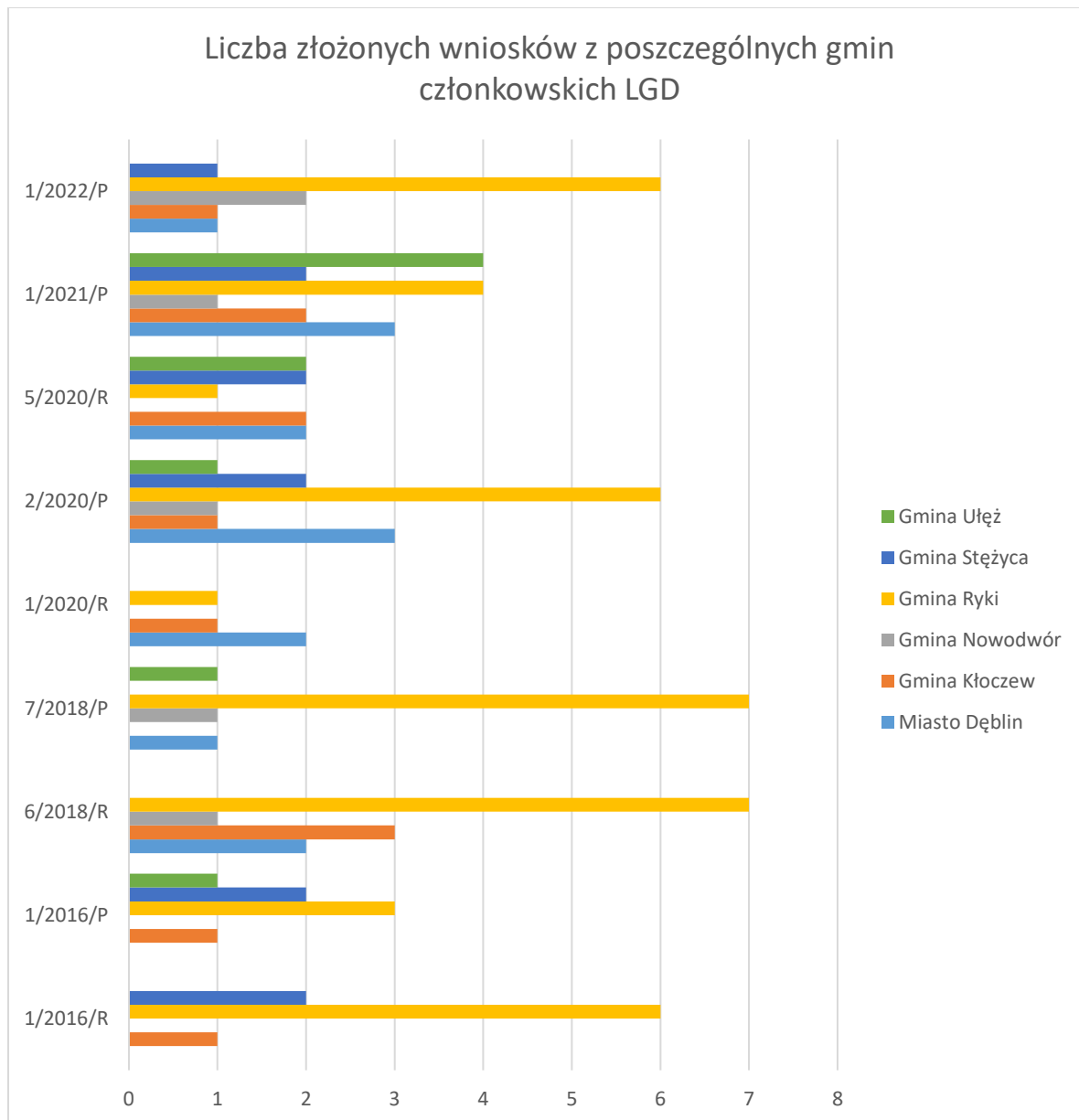

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Wykres 4. Liczba złożonych wniosków z poszczególnych gmin członkowskich LGD

Źródło: opracowanie własne

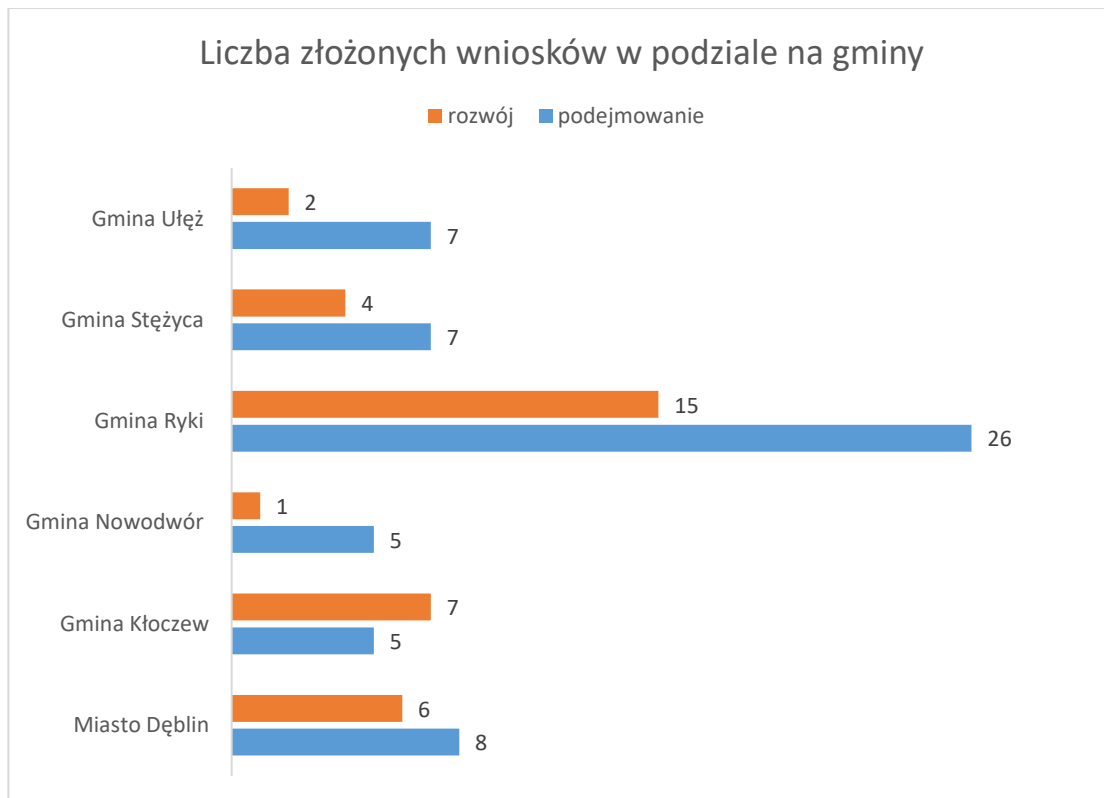

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Wykres 5. Liczba złożonych wniosków w podziale na gminy

Źródło: opracowanie własne

Najwięcej wniosków złożyli mieszkańcy Gminy Ryki – 41 (44,09%), natomiast najmniej mieszkańcy Gminy Nowodwór – 6 (6,45%) oraz Gminy Ułęż – 9 (9,48%).

Ostatecznie na dzień 31.08.2022 r. zostało 11 operacji w ramach rozwoju działalności gospodarczej i 23 operacje w ramach podejmowania działalności gospodarczej, które zostały zrealizowane i rozliczone lub są w trakcie realizacji.

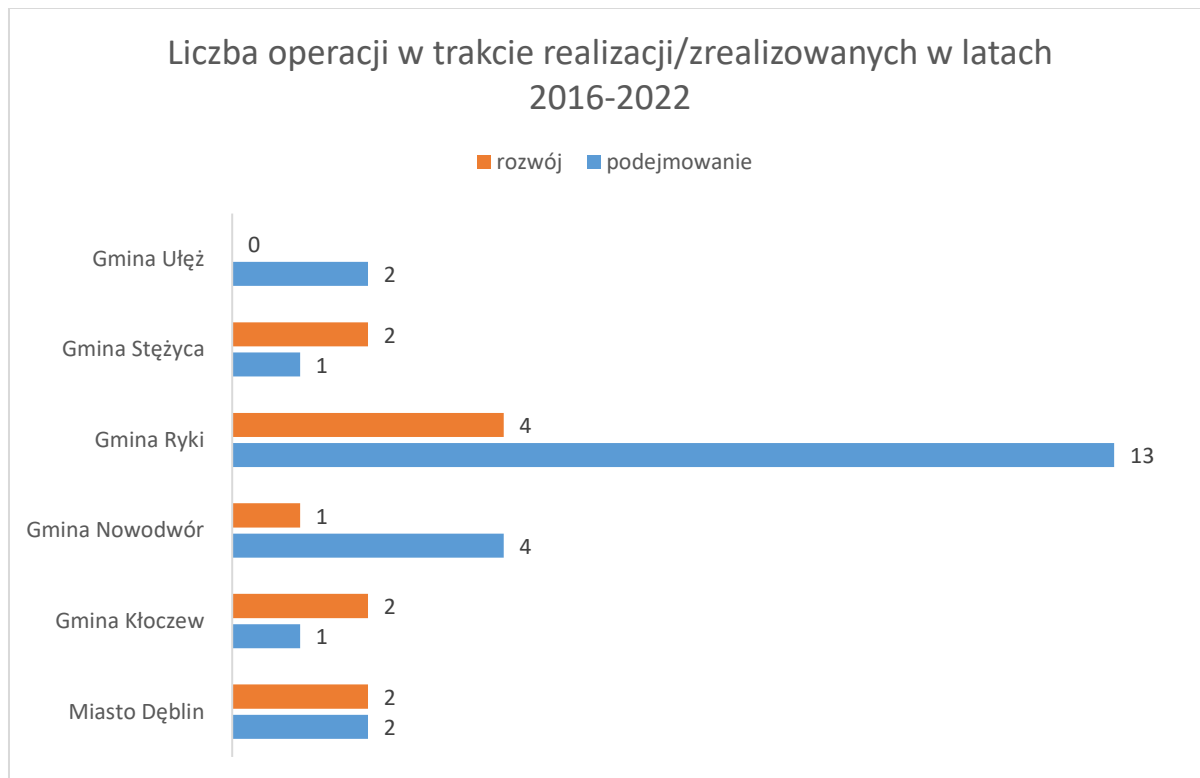

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

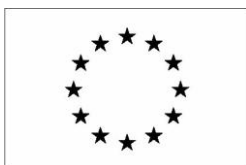
Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Wykres 6. Liczba operacji w trakcie realizacji/zrealizowanych w latach 2016-2022

Źródło: opracowanie własne

Na wykresie widać, że proporcjonalnie do złożonych wniosków najczęściej udało się zrealizować w Gminie Nowodwór – na 6 złożonych wniosków zrealizowanych zostało 5 operacji (ponad 80%). Natomiast w Gminie Ryki, gdzie planowano realizację największej liczby operacji, zrealizowanych zostało mniej niż połowa (w ramach 2-óch przedsięwzięć). We wszystkich gminach członkowskich w ramach przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu na 35 złożonych wniosków zrealizowano jedynie nieco ponad 30% tj. 11 operacji, natomiast w ramach przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma na 58 złożonych wniosków zrealizowano blisko 40% tj. 22 operacje.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Przedsięwzięcie 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu

W ramach przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu przeprowadzone zostały 4 nabory. Złożonych zostało 35 wniosków na łączną kwotę 7.363.919,00 zł., z czego 18 zostało wybranych do finansowania. Umowy z Zarządem Województwa Lubelskiego w Lublinie podpisało 9 Beneficjentów na kwotę 2.600.088,00 zł. 1 umowa została rozwiązana na prośbę Beneficjenta, natomiast 2-óch Beneficjentów musiało zwrócić środki w związku z niezgodną realizacją umowy o przyznanie pomocy. Szczegółowe informacje w ramach przeprowadzonych naborów przedstawia Tabela 9.

Tabela 9. Realizacja projektów w ramach przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu (stan na dzień 31.08.2022 r.)

Przedsięwzięcie	Nabór	Liczba złożonych wniosków	Liczba wniosków wybranych do finansowania przez LGD	Liczba projektów z podpisanymi umowami	Liczba projektów zakończonych	Liczba projektów w trakcie weryfikacji przez Urząd Marszałkowski	Liczba odrzuconych wniosków w trakcie weryfikacji	Liczba wycofanych wniosków	Liczba rozwiązanych umów
1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu	1/2016/R	10	6	3	3	0	3	0	0
	6/2018/R	13	5	4	3	0	1	0	1
	1/2020/R	4	4	3	2	0	0	1	0
	5/2020/R	9	3	2	0	0	1	0	0

Źródło: opracowanie własne

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Zrealizowanych zostało 11 projektów, w wyniku podjętych działań rozwinięto działalność 11-stu już istniejących firm m.in. z branży medycznej, budowlanej, gastronomicznej, kosmetycznej, mechaniki pojazdowej. Dzięki podjętym działaniom osiągnięto 100% realizacji wskaźnika produktu. Rezultatem działań było utworzenie 17 nowych miejsc pracy i utrzymanie 81,03 miejsc pracy. Udało się zrealizować odpowiednio 100% i 100,03% wskaźnika rezultatu przypisanego do przedsięwzięcia 1.1. Analiza realizacji przedsięwzięcia 1.1 została zawarta w Tabeli 10.

Tabela 10. Analiza realizacji przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Przedsięwzięcie 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu				
Cele osiągnięte dzięki realizacji przedsięwzięcia:				
Cel ogólny I. Rozwój gospodarczy obszaru z wykorzystaniem lokalnego potencjału				
Cel szczegółowy 1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w kierunku wzrostu zatrudnienia				
Stopień realizacji wskaźnika produktu				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Stan początkowy 2016	Stan osiągnięty	Stan docelowy
Wp 1.1 Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Szt.	0	11	11
Stopień realizacji wskaźnika rezultatu				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Stan początkowy 2016	Stan osiągnięty	Stan docelowy
Wr. 1.1 Liczba utworzonych miejsc pracy w istniejących firmach	Szt.	0	17	17
Wr. 1.1 Liczba utrzymanych miejsc pracy w istniejących firmach	Szt.	0	81,03	81

Źródło: opracowanie własne

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Zrealizowane projekty zakładały rozwój firm głównie poprzez zakup nowych maszyn i urządzeń. Poniżej Tabela 11 przedstawiająca zrealizowane projekty (na podstawie podpisanych umów/rozliczonych projektów).

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Tabela 11. Uzyskane produkty i rezultaty w wyniku realizacji przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Lp.	Przedsięwzięcie	Beneficjent	Tytuł wniosku	Zrealizowane wskaźniki produktu	Zrealizowane wskaźniki rezultatu	Rozliczony projekt TAK/NIE	Krótki opis projektu
1	1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu	Specjalistyczne Centrum Medyczne SANMED	Rozwój Specjalistycznego Centrum Medycznego SANMED poprzez inwestycje	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa – 1	Liczba utworzonych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 1 Liczba utrzymanych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 18,75	TAK	Operacja polegała na zakupie 3-ech urządzeń: tomograf optyczny, USG, aparat do wykonywania zdjęć pan tomograficznych. Dzięki realizacji operacji beneficjent mógł udoskonalić usługę diagnostyki USG i wprowadzić 2 nowe usługi: tomografię oka i zdjęcia pan tomograficzne.
2		Czopek/Marek Czopek Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Uslugowe EURO-POL; EUROPOL s.c. Marek Czopek, Grzegorz Gałka	Poprawa konkurencyjności firmy oraz poszerzenie zakresu usług poprzez zakup innowacyjnej koparki gąsienicowej	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa – 1	Liczba utworzonych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 14,35	TAK	W ramach realizacji operacji zakupiona została zaawansowana technologicznie koparka gąsienicowa, która swoją pracą przynosi oszczędności poprzez zastosowanie w niej nowej technologii.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

3	APTEKA „ESCU LAP” Magdalena Klimek-Tomaszewska, Poradnia Rehabilitacyjna „ESCU LAP” Magdalena Klimek-Tomaszewska	Wzrost konkurencyjności Poradni Rehabilitacyjnej ESCU LAP poprzez inwestycję	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa – 1	Liczba utworzonych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 1 Liczba utrzymanych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 8	TAK	Inwestycja polegała na zakupie sprzętu rehabilitacyjnego i rozpoczęciu świadczenia nowych usług rehabilitacyjnych takich jak: zabiegi trójpłaszczyznowej trakcji kręgosłupa, zabiegi laseroterapii wysokoenergetycznej, zabiegi wykorzystujące próżnię w czasie masażu, zabiegi suchego hydromasażu w celu rehabilitacji zespołów bólowych kręgosłupa, ćwiczenia bierne kolan na szynie kolanowej.
4	ARTMAR sp. Z o.o.	Zwiększenie konkurencyjności firmy Artmar poprzez realizację inwestycji polegającej na zakupie dodatkowego wyposażenia oraz wprowadzeniu do oferty nowych usług	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa – 1	Liczba utworzonych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 4	TAK	Operacja polegała na zakupie: nowoczesnego wyposażenia zaplecza kuchennego, wyposażenia sali bankietowej, wyposażenia audiowizualnego, wykonania oświetlenia LED oraz ogrodzenia stawu, zestawu fotowoltaicznego. Zakupy te służyć mają poprawie jakości dotychczas świadczonych usług oraz umożliwić wprowadzenie nowych usług, takich jak organizacja szkoleń i konferencji.
5	Pilzak Auto Damian Pilzak	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa poprzez zakup nowych maszyn i urządzeń mających na celu wprowadzenie nowych usług	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa – 1	Liczba utworzonych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 4,5	TAK	Operacja polegała na zakupie zaawansowanych technologicznie maszyn i urządzeń, dzięki którym możliwe jest wprowadzenie do oferty nowej usługi. Zakup: wyważarka do wyważania wirników, wyważarka do wyważania rdzeni, sprzężarka śrubowa, piaskarka, myjka ekologiczna, Flow Bench Basic, myjka ultradźwiękowa oraz Turbo tester z programatorem.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

6		Ubojnia z masarnią Patrycja Koryś	Rozwój działalności cateringowej	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa – 1	Liczba utworzonych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 12	TAK	Operacja polegała na zakupie wyposażenia związanego z przygotowaniem posiłków a także wydawaniem posiłków. Parametry techniczne i jakościowe sprzętu zostały dobrane do potrzeb planowanej działalności (ilości posiłków i czasu niezbędnego na ich przygotowanie).
7		Pralnia limonka Wiesław Wróbel	Wzrost konkurencyjności świadczonych usług poprzez zakup nowoczesnych maszyn i urządzeń	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa – 1	Liczba utworzonych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 1 Liczba utrzymanych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 6	NIE	Wnioskodawca zakupił pralnicowirówkę, suszarkę, magiel i środek transportu na potrzeby prowadzonej już działalności mieszczącej się w Dęblinie.
8		Auto-Części „Lider” Tomasz Kosiński, Wojciech Piątek spółka cywilna	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa poprzez zakup nowych maszyn i urządzeń mających na celu wprowadzenie nowych usług	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa – 1	Liczba utworzonych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 1 Liczba utrzymanych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 8	TAK	W ramach operacji zostały zakupione zaawansowane technologicznie maszyny i urządzenia, dzięki którym będzie możliwe świadczenie usług związanych z wynajmem maszyn. Zakupione zostały: minikoparka, agregat prądotwórczy, zagęszczarki o różnej wadze dociskowej i ubijaczka.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

9	Bożena Jaworska GRAF	Uruchomienie nowego, innowacyjnego procesu w zakładzie – produkcja zdrowego, naturalnego soku bez dodatku wody, cukru i konserwantów	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa – 1	Liczba utworzonych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 1 Liczba utrzymanych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 1,43	TAK	Firma zakupiła kompletną linię produkcyjną umożliwiającą zagospodarowanie lokalnej społeczności rolniczej surowca o obniżonej jakości. Natomiast instalacja fotowoltaiczna zapewnia energię elektryczną potrzebną do prawidłowej pracy urządzeń linii do produkcji nowego, innowacyjnego produktu w firmie.
10	Marcin Zagożdżon EM-BUD	Budowa domów drewnianych rozwój działalności w celu podniesienia przychodu i wzrostu konkurencyjności	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa – 1	Liczba utworzonych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 2	NIE	Zakup maszyn i urządzeń niezbędnych do budowy domów drewnianych.
11	Michał Gawryołek Firma Wydawnicza	Utworzenie studio fotograficzno-telewizyjnego w celu rozwoju firmy i podniesienia jej konkurencyjności na rynku	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa – 1	Liczba utworzonych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach – 2	TAK	Wnioskodawca utworzył studio fotograficzno-telewizyjne, w ramach którego świadczone są usługi: - usługi fotograficzne (odbitki zdjęć w różnych formatach, zdjęcia do dokumentów, wydruki wieloformatowe, fotografia studyjna, fotografia studyjna okolicznościowa, fotografia komercyjna) - usługi telewizyjne: filmy reklamowe, transmisje on-line, filmowanie imprez okolicznościowych, relacje z imprez, reportaże, nagrywanie teledysków).

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

							Do zrealizowania działalności niezbędna była inwestycja w zakup sprzętu i przedmiotów reklamy.
--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie wniosków złożonych do biura LGD

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

W ramach realizowanych operacji zostały zakupione urządzenia, dzięki którym beneficjenci mogli udoskonalić już świadczone usługi np. diagnostyki USG oraz wprowadzić nowe: tomografię oka i zdjęcia pan tomograficzne a także rozpocząć świadczenie nowych usług rehabilitacyjnych. Zakupiona została koparka gąsienicowa, w której zastosowano nowe technologie generujące oszczędności. Beneficjent z grupy Pranie i oczyszczanie wyrobów włókienniczych i futrzarskich zakupił sprzęt i środek transportu na potrzeby prowadzonej działalności. Inny wnioskodawca zakupił maszyny i urządzenia na potrzeby świadczenia usług związanych z wynajmem maszyn. Beneficjent z Gminy Ryki zakupił kompletną linię produkcyjną do produkcji zdrowego, naturalnego soku. 1 operacja zakładała rozwój istniejącej działalności poprzez utworzenie studia fotograficzno-telewizyjnego, w ramach którego świadczone są usługi fotograficzne i telewizyjne.

Każdy przedsiębiorca w ramach realizowanej operacji zatrudnił 1 pracownika, co wynika z przepisów lub też 2 pracowników, określając jednocześnie na etapie składania wniosku czy dana osoba, która będzie zatrudniona należeć będzie do grupy defaworyzowanej, określonej w Lokalnej Strategii Rozwoju, opracowanej przez Stowarzyszenie LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej”.

Przedsięwzięcie 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma

W ramach przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma przeprowadzonych zostało 5 naborów. Złożonych zostało 58 wniosków na łączną kwotę 5.800.000 zł., z czego 33 zostało wybranych do finansowania. Umowy z Zarządem Województwa Lubelskiego w Lublinie podpisało 22 Beneficjentów na kwotę 2.200.000,00 zł. 9 wniosków zostało odrzucony na etapie oceny Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego, 4 umowy zostały rozwiązane na wniosek beneficjenta, 1 wniosek na dzień 2.09.2022 r. jest w trakcie weryfikacji dokonywanej przez Urząd Marszałkowski.. Szczegółowe informacje w ramach przeprowadzonych naborów przedstawia Tabela 12.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Tabela 12. Realizacja projektów w ramach przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Przedsięwzięcie	Nabór	Liczba złożonych wniosków	Liczba wniosków wybranych do finansowania przez LGD	Liczba projektów z podpisanymi umowami	Liczba projektów zakończonych	Liczba projektów w trakcie weryfikacji przez Urząd Marszałkowski	Liczba odrzuconych wniosków w trakcie weryfikacji	Liczba wycofanych wniosków	Liczba rozwiązanych umów
1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma	1/2016/P	7	6	3	3	0	2	0	1
	7/2018/P	10	5	4	4	0	1	0	0
	2/2020/P	14	6	3	3	0	2	0	1
	1/2021/P	14	8	5	1	0	4	0	3
	1/2022/P	11	8	7	0	1	0	0	0

Źródło: opracowanie własne

Zrealizowane zostały 22 projekty, w wyniku podjętych działań powstały 22 nowe podmioty m.in. z branży kosmetycznej, mechaniki pojazdowej, geodezyjnej czy fryzjerskiej. Dzięki podjętym działaniom na dzień 02.09.2022 r. osiągnięto 82,14% realizacji wskaźnika produktu. Rezultatem działań było utworzenie 33 nowych miejsc pracy i utrzymanie 33 miejsc pracy. Udało się zrealizować oba wskaźniki na poziomie 76,74% wskaźnika rezultatu przypisanego do przedsięwzięcia 1.2. Analiza realizacji przedsięwzięcia 1.2 została zawarta w Tabeli 13.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Tabela 13. Analiza realizacji przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Przedsięwzięcie 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma				
Cele osiągnięte dzięki realizacji przedsięwzięcia:				
Cel ogólny I. Rozwój gospodarczy obszaru z wykorzystaniem lokalnego potencjału				
Cel szczegółowy I. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w kierunku wzrostu zatrudnienia				
Stopień realizacji wskaźnika produktu				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Stan początkowy 2016	Stan osiągnięty	Stan docelowy
Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Szt.	0	22	28
Stopień realizacji wskaźnika rezultatu				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Stan początkowy 2016	Stan osiągnięty	Stan docelowy
Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach	Szt.	0	33	43
Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach	Szt.	0	33	43

Źródło: opracowanie własne

Zrealizowane projekty zakładają utworzenie nowych firm, aby móc działać na rynku Beneficjenci zakupili m.in. nowe maszyny i urządzenia, środki transportu. Poniżej Tabela 14 przedstawiająca zrealizowane projekty.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Tabela 14. Uzyskane produkty i rezultaty w wyniku realizacji przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Lp.	Przedsięwzięcie	Beneficjent	Tytuł wniosku	Zrealizowane wskaźniki produktu	Zrealizowane wskaźniki rezultatu	Rozliczony projekt TAK/NIE	Krótki opis projektu
1	1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma	Adrianna Czopek	Zakup maszyn i urządzeń niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej związanej z usługami kosmetycznymi	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 2 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 2	TAK	Wnioskodawca planował otworzyć działalność gospodarczą z usługami mobilnymi związanymi z kosmologią. Zakup niezbędnych maszyn, które umożliwiają wykonanie usług w domu u klienta. Oferowana jest nie tylko usługa kosmetyczna ale także wygoda, która dla wielu klientów jest najważniejsza. Można dojechać w dowolne miejsce w mieście i całym powiecie, realizując usługę na tak samo wysokim poziomie jak w gabinetach kosmetycznych. Wnioskodawca planował zakupić także używany samochód oraz Aparat Conture-Liner Duo z wyposażeniem mezoterapii próżniowej.
2		Aleksandra Gągała-Gałka	Zakup sprzętu do wykonywania badań ultrasonograficznych	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 1,1 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 1,1	TAK	W ramach działalności wnioskodawca planował wykonywać badania w domach pacjentów i w innych placówkach służby zdrowia na terenie powiatu ryckiego. Zakup sprzętu niezbędnego do diagnostyki badań ultrasonograficznych. Główny profil działalności to wykonywanie badań z zakresu diagnostyki ultrasonograficznej z wykorzystaniem mobilnego sprzętu do badań. Zakup aparatu mobilnego miał umożliwić wykonywanie badań na dużym obszarze powiatu ryckiego. Do organizacji takich usług niezbędny był zakup sprzętu: zestawu zawierającego aparat USG SONOSCAPE C8e z głowicami, komputera MACBOOK AIR, kolorowej drukarki

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

							laserowej, CDRRoom USB oraz samochodu używanego jako koszt niekwalifikowalny.
3		Grzegorz Ruszkiewicz	Zakup urządzeń oraz wdrażanie nowych technologii niezbędnych do obsługi imprez	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 1 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 1	TAK	Wnioskodawca zamierzał prowadzić działalność usługową wymagającą użycia oświetlenia i nagłośnienia. Do organizacji takich usług niezbędny był zakup sprzętu: reflektory, doświetlacze, kolumny głośnikowe. Jednym z podstawowych urządzeń jest mikser, który steruje wszystkimi urządzeniami. Wnioskodawca na zlecenie firmy przygotowującej dane wydarzenie będzie obsługiwał daną imprezę oraz będzie odpowiedzialny za nagłośnienie i oświetlenie sceny.
4		Bartosz Piotrowski	Zakup sprzętu i oprogramowania potrzebnego do realizacji usług związanych z wykonywaniem dokumentacji, pomiarów i analiz technicznych oraz środowiskowych	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 2 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 2	TAK	Operacja polegała na podjęciu działalności gospodarczej, która oferuje usługi: pomiary techniczne, tworzenie analiz i dokumentacji technicznej, usługi związane z pomiarami technicznymi/środowiskowymi będą wykonywane mobilnie, w miejscach wskazanych przez zamawiającego. Wykonywanie analiz i dokumentacji będzie wykonywane w siedzibie firmy.
5		Łukasz Bondel	Zakup maszyn i urządzeń niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej związanej z zagospodarowaniem terenów zieleni	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 2 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 2	TAK	Wnioskodawca planował otworzyć działalność gospodarczą z usługami związanymi z zagospodarowaniem terenów zieleni. W ramach zagospodarowania zieleni świadczone mają być usługi w zakresie: projektowanie terenów zieleni, kompleksowe zakładanie ogrodów i terenów zieleni miejskiej, zakładowej i jednorodzinnej, projektowanie systemów automatycznego nawadniania, montaż systemów nawadniających z automatyką i bez, podziemne i naziemne zraszacze, linie kropkujące i mikronawadnianie, zakładanie trawników z siewu i rolki, regeneracja trawników, wykonanie oczek

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

							wodnych, stawów, rzek i strumieni, spływów, wodospadów i kaskad, fontann itp. W ramach operacji wnioskodawca zamierzał kupić minikoparkę niezbędną do prowadzenia prac ziemnych
6		Łukasz Kłos	Rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy Ryki poprzez utworzenie nowoczesnej firmy geodezyjnej.	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 2 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 2	TAK	Operacja zakładała utworzenie działalności gospodarczej w celu prowadzenia usług geodezyjnych. Podstawowym zakresem działania jest geodezyjna obsługa inwestycji, głównie infrastrukturalnych. W pracach pomiarowych wykorzystane zostaną najbardziej zaawansowane techniczne instrumenty geodezyjne: zrobotyzowany tachimetr, dron do nalotów fotogrametrycznych, sprzęt komputerowy z wysoko wyspecjalizowanym oprogramowaniem Agisoft PhotoScan. W działalności ma być wykorzystany posiadany samochód osobowy.
7		Karolina Sych	Zakup maszyn i urządzeń niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej związanej z otwarciem warsztatu samochodowego.	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 2 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 2	TAK	Wnioskodawca planował otworzyć usługową działalność gospodarczą związaną z naprawą i regeneracją alternatorów oraz rozruszników. W ramach operacji wnioskodawca planował zakupić maszyny i urządzenia niezbędne do wykonywania tego typu działalności, a mianowicie stanowisko do testowania laternatorów i rozruszników, podnośnik nożycowy, piaskarkę kabinową oraz kompresor śrubowy (sprężarkę).
8		Leszek Lipiec		Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 2 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy	TAK	Przedmiotem działalności gospodarczej jest uruchomienie warsztatu mechaniki pojazdowej z uruchomionymi w nim usługami naprawy samochodów, usługami wulkanizacyjnymi oraz naprawy ciągników i maszyn rolniczych. Do uruchomienia usług wnioskodawca planował dostosować część budynku do potrzeb planowanej działalności, wyposażyć

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

					w nowoutworzonych firmach – 2		warsztat oraz zakupić interfejs diagnostyczny z oprogramowaniem przeznaczony do diagnostyki maszyn rolniczych i samochodów osobowych.
9		Marcin Kowalczyk	Rozpoczęcie montażu instalacji OZE	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 1 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 1	TAK	W ramach operacji planowany był zakup: podnośnika kosowego, zestawu niezbędnego do certyfikacji F-gaz, zestawu elektronarzędzi, zastawu drabin oraz zestawu biurowego. Celem końcowym operacji jest rozpoczęcie usługi montażu instalacji produkujących energię z OZE jakim są pompy ciepła czy panele fotowoltaiczne.
10		Kamil Piekut	Założenie firmy w miejscowości Zielony Kąt zajmującej się filmowaniem, montażem i fotografią	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 2 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 2	TAK	Celem głównym przedsięwzięcia było otwarcie firmy zajmującej się produkcją reklamową. W ofercie firmy miały znaleźć się usługi wspierające/uzupełniające w zakresie szeroko pojętej organizacji imprez o charakterze zarówno kulturalnym jak i komercyjnym. Nowym działaniem jest usługa realizacji video 360, czyli tzw. wirtualnej rzeczywistości oraz streamingu 360, researchu i dokumentacji na potrzeby produkcji filmowej. Do zrealizowania działalności niezbędna była inwestycja w zakup sprzętu i przedmiotów reklamowych.
11		Paweł Górski	Otworzenie działalności MaxGarden w miejscowości Kłoczew	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 2 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 2	I tran-sza	W ramach projektu miało zostać otwarte nowe przedsiębiorstwo, świadczące usługi serwisu i sprzedaży sprzętu ogrodniczego. W ramach projektu mają być zakupione maszyny i urządzenia niezbędne do świadczenia usług oraz wykonany remont budynku, w którym prowadzona ma być działalność gospodarcza.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

12		Oliwia Czerska	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa poprzez zakup nowych maszyn i urządzeń mających na celu wprowadzenie nowych usług	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 1 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 1	I tran-sza	Wnioskodawca planował otworzyć usługową działalność gospodarczą związaną z wynajmowaniem maszyn i urządzeń budowlanych, rolniczych oraz ogrodniczych. W ramach operacji wnioskodawca planował zakupić maszyny i urządzenia, które zostaną przeznaczone pod wynajem. Wynajem maszyn i urządzeń odbywać się będzie w okresie dobowym nie godzinowym.
13		Łukasz Żmuda	Zakup maszyn i urządzeń w celu podjęcia nowej działalności gospodarczej	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 2 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 2	I tran-sza	Wnioskodawca w ramach operacji planował zakupić maszyny i urządzenia niezbędne do świadczenia podstawowych napraw samochodów oraz do świadczenia usług związanych z czyszczeniem parowym. W ramach prowadzonej działalności miał zajmować się podstawowymi naprawami samochodów a także myciem parowym samochodów. Wnioskodawca planował zakupić montażownicę z wyważarką do opon, podnośnik jednokolumnowy, podnośnik nożycowy oraz myjki parowe.
14		Łukasz Wróbel	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa poprzez zakup nowych maszyn i urządzeń mających na celu wprowadzenie nowych usług	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 1 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 1	I tran-sza	Wnioskodawca planował otworzyć działalność gospodarczą związaną z ogólnorozumianym czyszczeniem. Wnioskodawca planował w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zająć się parowym praniem dywanów, parowym praniem tapicerki samochodowej, parowym praniem tapicerki meblowej oraz parowej dezynfekcji pomieszczeń. Wnioskodawca planował zakupić samochód osobowy oraz myjnię Parową Optima DMF, odkurzacz Lava oraz Pianownica Santemma Hot Foam.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

15		Bartłomiej Woźniak	Nowa firma nowe możliwości usługi monterskie	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 1 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 1	TAK	Wnioskodawca w ramach planowanej operacji planował otworzyć działalność gospodarczą związaną z ogólnymi usługami monterskimi. W ramach prowadzonej działalności wnioskodawca będzie wykonywał instalacje wodno-kanalizacyjne, ciepłone, gazowe i klimatyzacyjne. W ramach operacji wnioskodawca planował zakupić maszyny i urządzenia niezbędne do wykonywania tego typu działalności.
16		Paweł Długosz	Utworzenie zakładu produkcyjno-usługowego związanego z obróbką metali	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 2 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 2	NIE	Wnioskodawca w ramach planowanej operacji planował otworzyć działalność gospodarczą związaną z wyrobem ze stali czarnej i kolorowej. W ramach prowadzonej działalności wnioskodawca będzie wykonywał stoły biurowe, stoły warsztatowe, meble metalowe, konstrukcje metalowe o wysokiej nośności, specjalistyczne konstrukcje dla przesyłu samochodowego oraz branży wędliniarskiej i farmaceutycznej. Planowany jest zakup maszyn i urządzeń niezbędnych do wykonywania tego typu działalności.
17		Paweł Graczyk	Uruchomienie działalności gospodarczej o specjalizacji fryzjerstwa męskiego i zabiegów pielęgnacyjnych o nazwie GRACZYK BARBER SHOP & BEAUTICIAN	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 2 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 2	NIE	Planowana działalność oferować miała usługi z zakresu fryzjerstwa i zabiegów pielęgnacyjnych przeznaczonych wyłącznie dla osób płci męskiej. W późniejszym czasie również sprzedaż detaliczną kosmetyków do pielęgnacji włosów i zarostu, które będą wykorzystywane podczas wykonywania usług.
18		Martyna Haber	Rozpoczęcie działalności gospodarczej –	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 1	NIE	Operacja polega na uruchomieniu jednoosobowej działalności gospodarczej zajmującej się prowadzeniem obiektu świadczącego klientom następujące rodzaje usług: wynajem

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

			utworzenie firmy zajmującej się wynajmem powierzchni na cele coworkingu oraz wynajmu pokoi noclegowych dla studentów	utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 1		przestrzeni coworkingowej (wynajem biurka na miesiąc lub na godziny), wynajem pokoi biurowych, wynajem pokoi studentom. W ramach operacji zaplanowano modernizację obiektu oraz zakup jego wyposażenia.
19		Emil Wesołowski	Stworzenie przedsiębiorstwa zajmującego się wypożyczaniem rowerów elektrycznych	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 1 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 1	NIE	W wyniku operacji wnioskodawca planuje prowadzić usługi wynajmu rowerów elektrycznych na terenie LGD. Operacja obejmuje zakup 6 rowerów elektrycznych, dzięki którym będzie można świadczyć ww usługi.
20		Szymon Czernski	Podjęcie działalności w zakresie usług tartacznych i stolarskich	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 1 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 1	I transza	Operacja dotyczy rozpoczęcia działalności gospodarczej dotyczącej świadczenia usług trakiem mobilnym w zakresie cięcia drewna na miejscu u klienta oraz usługi w zakresie odnowy, renowacji, obróbki a przede wszystkim postarzania i opalania drzewa bez wykorzystywania chemii do zabezpieczenia przed warunkami zewnętrznymi. Usługa wykonywana była by docelowo u klienta. Satyniarka i opalarka do drzewa stanowią niezbędny element do ostatecznej obróbki drewna.
21		Sławomir Gula	Uruchomienie działalności gospodarczej o charakterze usługowym z zakresu	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 1	NIE	Operacja dotyczy powstania nowej firmy z usługami oczyszczania powierzchni, tj. piaskowanie, hydropiaskowanie, sodowanie, szkiełkowanie. Wnioskodawca planuje zakup nowej generacji sprzęt do oczyszczania powierzchni, a także

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

			oczyszczania powierzchni o nazwie PIASKOWANIE SŁAWOMIR GRULA		Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 1		specjalistyczną odzież ochronną, wykorzystywaną podczas wykonywania usług dla zabezpieczenia ciała i głowy.
22		Aneta Cieloch	TARTAK WOODART	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 1 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 1	NIE	W ramach nowo utworzonej firmy usługi będą polegały na produkcji mebli ogrodowych, kuchennych, łazienkowych, do salonu. Dodatkowo świadczone będą usługi obróbki i suszenia drewna.
23		Adrianna Cieloch	Zakup sprzętu i oprogramowania niezbędnego w realizacji usług tworzenia filmów, narań oraz fotografii promocyjnych.	Wp 1.2 Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 1	Wr. 1.2 Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach – 2 Wr. 1.2 Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowoutworzonych firmach – 2	W trakcie weryfikacji	Operacja polega na rozpoczęciu działalności w zakresie produkcji filmów, nagrań wideo oraz działalności fotograficznej. Zakres świadczonych usług to fotografia oraz fotografia promocyjna, nagrania wideo i nagrania promocyjne z ukierunkowaniem na serwisy społecznościowe.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wniosków złożonych do biura LGD

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

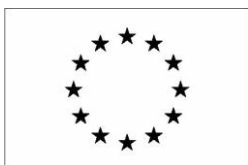
W ramach realizowanych operacji powstało wiele firm, podpisane zostały 22 umowy na realizację projektów, w ramach których powstać mają 22 firmy. Zakres działalności każdej z nich jest inna, powtarzają się jedynie firmy prowadzące warsztat mechaniki pojazdowej oraz dotyczące produkcji reklamowej, produkcji filmów a także założone zostały 2 firmy geodezyjne. Pozostałe firmy jakie powstały w ramach środków pozyskanych przez Lokalną Grupę Działania to m.in. firma w zakresie kosmetykologii, zakładania instalacji OZE, sprzedaży i serwisu sprzętu ogrodowego, wynajmu maszyn i urządzeń, usług monterskich, fryzjerstwa, wynajmu powierzchni coworkingowej, wynajmu rowerów elektrycznych. Aby rozpocząć działalność gospodarczą każdy z wnioskodawców musiał zakupić niezbędne maszyny i urządzenia.

Każdy przedsiębiorca w ramach realizowanej operacji zatrudnił 1 pracownika (w przypadku podjęcia nowej działalności gospodarczej może to być samozatrudnienie), co wynika z przepisów lub też 2 pracowników, określając jednocześnie na etapie składania wniosku czy dana osoba, która będzie zatrudniona należeć będzie do grupy defaworyzowanej, określonej w Lokalnej Strategii Rozwoju opracowanej przez Stowarzyszenie LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej”.

Przedsięwzięcie 2.1 Inkubator wsparcia przedsiębiorców lokalnych

W ramach Celu ogólnego 1 zrealizowane zostało również przedsięwzięcie 2.1 Inkubator wsparcia przedsiębiorców lokalnych, czyli operacja własna. Operacja własna realizuje Cel szczegółowy 2 Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju działalności gospodarczej. Celem przedsięwzięcia jest wsparcie podmiotów gospodarczych poprzez stworzenie platformy internetowej dla biznesu oraz przeprowadzenie szkoleń pod kątem rozwoju przedsiębiorczości na obszarze działania LGD. Jest odpowiedzią na zdiagnozowane w LSR problemy oraz wypracowane wnioski z konsultacji związane z wysokim bezrobociem, małą liczbą miejsc pracy i stosunkowo niskim wskaźnikiem przedsiębiorczości. Na ten cel (przedsięwzięcie) przeznaczone było pierwotnie 30.000 zł, po dokonanych zmianach w LSR - 50.000 zł.

Dnia 30 listopada 2017 r. do publicznej wiadomości zostało podane ogłoszenie o realizacji projektu, w związku z tym, iż nikt nie złożył we wskazanym terminie chęci realizacji operacji, operacja własna musiała być realizowana przez LGD.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Umowa na realizację operacji własnej z Zarządem Województwa Lubelskiego Lokalna Grupa Działania podpisała z dniem 21.12.2018 r. Po czym przystąpiono do realizacji operacji własnej. Przeprowadzonych zostało 5 szkoleń, w których udział wzięło łącznie 100 osób oraz utworzono platformę internetową. Celem operacji było:

- Wsparcie przedsiębiorczości,
- Wsparcie podmiotów gospodarczych z obszaru objętego LSR poprzez stworzenie platformy internetowej dla biznesu,
- Promocja produktów i usług lokalnych,
- Przygotowanie uczestników szkoleń do podjęcia działań związanych z rozwojem przedsiębiorczości na obszarze objętym LSR,
- Przygotowanie uczestników szkolenia do prowadzenia działalności w zakresie usług turystycznych,
- Wsparcie podmiotów należących do grupy defaworyzowanej,
- Rozwój gospodarczy obszaru objętego LSR,
- Przygotowanie osób biorących udział w szkoleniach do świadczenia usług i rozwoju przedsiębiorczości,
- Pobudzenie osób biorących udział w projekcie do prowadzenia działalności we własnym imieniu,
- Wykorzystanie zasobów lokalnych (przyrodniczych, historycznych, kulturalnych, ludzkich, produktu lokalnego) w rozwoju przedsiębiorczości na obszarze objętym LSR.

W ramach tego przedsięwzięcia zaplanowane było przeprowadzenie 5 szkoleń dla mieszkańców obszaru działania LGD:

- szkolenie dla przewodników turystycznych,
- szkolenie z zakresu opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi,
- szkolenie z zakresu rozwoju gospodarstw edukacyjnych,
- szkolenie z zakresu produkcji wina,
- szkolenie z zakresu sprzedaży bezpośredniej,

oraz utworzenie platformy internetowej dla lokalnych przedsiębiorców.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Szkolenie przewodników turystycznych po powiecie ryckim składało się z części teoretycznej (22 godziny) oraz części praktycznej (60 godzin), prowadzone było w okresie od marca do września 2019 r. Projekt realizowany był na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju, tj. gminy Ryki, Stężycza, Ułęż, Kłoczew i Nowodwór oraz Miasto Dęblin. Wyszkolonych zostało 25 przewodników turystycznych.

Zdjęcie 2. Szkolenie przewodników turystycznych po powiecie ryckim - rozdanie zaświadczeń

Źródło: Archiwum LGD

Część teoretyczna obejmowała sprawowanie opieki nad uczestnikami podczas oprowadzania wycieczek, jak również fachowe udzielanie im informacji o obszarze objętym LSR, odwiedzanych miejscowościach, obszarach i obiektach, ogólne informacje dotyczące przepisów z zakresu turystyki, organizacji imprez i wydarzeń turystycznych, przekazanie wiedzy jak współpracować z grupą, dbanie o bezpieczeństwo grupy.

Przedmiotem zajęć praktycznych były ćwiczenia i wycieczki po obszarze powiatu ryckiego. Wycieczki szkoleniowe polegały na samodzielnym oprowadzaniu pod kierunkiem instruktora odcinków tras turystycznych. Przedmiotem ćwiczeń terenowych było zapoznanie i przekazanie wiedzy dotyczącej zasobów kulturowych, historycznych i przyrodniczych w powiecie ryckim. Podczas ćwiczeń uczestnikom wskazano miejsca atrakcyjne turystycznie, zabytki powiatu ryckiego, miejsca pamięci narodowej oraz odbyły się spotkania z twórcami ludowymi. Uczestnicy otrzymali zaświadczenia i identyfikatory.

Zajęcia z zakresu opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi rozpoczęły się w maju 2019 roku i zakończyły w listopadzie 2019 roku. Wyszkolonych zostało opiekunów osób starszych i niepełnosprawnych. Zakres szkolenia obejmował:

- I. Podstawowe informacje z zakresu opieki dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych – 10 godzin:

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

- II. Elementy psychologii w opiece osób chorych, starszych i niepełnosprawnych – 20 godzin.
- III. Pielęgnacja osób przewlekle chorych, starszych i niepełnosprawnych – 20 godzin
- IV. Podstawy rehabilitacji i wypoczynku - 15 godzin
- V. Podstawy terapii zajęciowej i wypoczynku - 15 godzin

Uczestnicy szkolenia otrzymali zaświadczenia, potwierdzające podniesienie kompetencji i nabycie nowych umiejętności.

W dniach 18-19 października 2019 roku zostało przeprowadzone szkolenie z zakresu sprzedaży bezpośredniej. Szkolenie odbyło się w Centrum Produktu Lokalnego w Rzuchowej. Celem szkolenia było przekazanie uczestnikom wiedzy w zakresie obowiązujących przepisów prawnych oraz usystematyzowanie wiedzy z zakresu uwarunkowań prowadzenia przez rolników sprzedaży produktów żywnościowych, wytworzonych w swoim gospodarstwie rolnym. Uczestnicy szkolenia zapoznali się z doświadczeniami Stowarzyszenia w zakresie promocji, sprzedaży produktów lokalnych i wpływ na rozwój przedsiębiorczości w zakresie rozwoju tu-

Zdjęcie 3. Wizyta studyjna w gospodarstwach położonych na Małopolskim Szlaku Winnym – 18-19.10.2019r.
Źródło: Archiwum LGD

rystyki na terenie LGD Dunajec-Biała. W ramach zajęć teoretycznych uczestnicy zapoznali się z zagadnieniami funkcjonowania Centrum Produktu Lokalnego należącego do Stowarzyszenia Grupa Odrolnika.

W dniach 22-23 listopada 2019 roku mieszkańcy powiatu ryckiego uczestniczyli w wizycie studyjnej w gospodarstwach położonych na Małopolskim Szlaku Winnym. Wizyta studyjna miała na celu poka-

zanie dobrych praktyk w zakresie rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o zasoby lokalne. Uczestnicy szkolenia pozyskali wiedzę w zakresie zakładania i prowadzenia winnic, jakie są wymogi glebowe i klimatyczne, dobór odmian i organizacja pracy w winnicy.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

W dniach 29-30 listopada 2019 roku zostało przeprowadzone szkolenie z zakresu rozwoju przedsiębiorczości na obszarze wiejskim poprzez tworzenie i funkcjonowanie gospodarstw edukacyjnych, w którym udział wzięły 23 osoby. Celem szkolenia było poznanie dobrych praktyk oraz poznanie zasad funkcjonowania gospodarstw edukacyjnych. Szkolenie składało się z części teoretycznej i praktycznej w gospodarstwach edukacyjnych, w miejscowości Młoszowa i Nowa Góra. Dzięki wizycie studyjnej uczestnicy mieli możliwość wymiany doświadczeń. Tematyka szkolenia obejmowała:

Zdjęcie 4. Szkolenie z zakresu tworzenia i funkcjonowania gospodarstw edukacyjnych - 29-30.11.2019 r.

Źródło: Archiwum LGD

doświadczeń. Tematyka szkolenia obejmowała:

- Wprowadzenie do zagadnień edukacji w gospodarstwie rolnym,
- Założenia organizacyjne funkcjonowania Zagród Edukacyjnych i Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych,
- Prawne uwarunkowania prowadzenia działalności edukacyjnej w gospodarstwach rolnych,
- Wizyty studyjne w gospodarstwach edukacyjnych wpisanych do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych,
- Zajęcia terenowe w funkcjonujących gospodarstwach edukacyjnych,
- Praktyczne aspekty działania zagrody edukacyjnej.

Projekt zakładał przeprowadzenie 6 szkoleń opisanych powyżej oraz utworzenie platformy internetowej dla lokalnych przedsiębiorców.

Dzięki podjętym działaniom osiągnięto 83,33% realizacji wskaźnika produktu. Rezultatem działań było wyszkolenie 100 osób w zakresie opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi, rozwoju gospodarstw edukacyjnych, produkcji wina, sprzedaży bezpośredniej oraz na przewodników turystycznych. Udało się zrealizować 100% wskaźnika rezultatu przypisanego do przedsięwzięcia 2.1. Analiza realizacji przedsięwzięcia 2.1 została zawarta w Tabeli 15.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Tabela 15. Analiza realizacji przedsięwzięcia 2.1 Inkubator wsparcia przedsiębiorców lokalnych (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Przedsięwzięcie 2.1 Inkubator wsparcia przedsiębiorców lokalnych				
Cele osiągnięte dzięki realizacji przedsięwzięcia:				
Cel ogólny I. Rozwój gospodarczy obszaru z wykorzystaniem lokalnego potencjału				
Cel szczegółowy II. Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju działalności gospodarczej				
Stopień realizacji wskaźnika produktu				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Stan początkowy 2016	Stan osiągnięty	Stan docelowy
Wp 2.1 Liczba szkoleń	Szt.	0	5	6
Stopień realizacji wskaźnika rezultatu				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Stan początkowy 2016	Stan osiągnięty	Stan docelowy
Wr. 2.1 Liczba osób, która skorzystała z inkubatora wsparcia	Szt.	0	100	100

Źródło: opracowanie własne

TURYSTYKA I DZIEDZICTWO KULTUROWE

Mieszkańcy w trakcie konsultacji jako główne problemy wskazywali bezrobocie oraz emigrację młodych i dobrze wykształconych osób. Dlatego też tworząc Plan Działania Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” większość środków przeznaczyła na działania pozwalające na pobudzenie aktywności społecznej poprzez działalność świetlic oraz infrastruktury służącej do rekreacji i turystyki.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Przy prowadzonej diagnozie obszaru przy opracowywaniu LSR zaobserwowano wzrastające zainteresowanie aktywnością społeczną i gospodarczą mieszkańców poprzez wykorzystywanie potencjału kulturowego, przyrodniczego i turystycznego, organizowanie wydarzeń ukierunkowanych na pobudzenie aktywności i rozwój społeczności lokalnych. Należy tu wspomnieć przede wszystkim o róż-

Zdjęcie 5. Panorama - stawy Jagodne

Źródło: Gmina Kłoczew

nych imprezach integracyjnych i okolicznościowych dla lokalnej społeczności. Wskazano na ubogą ofertę zagospodarowania czasu wolnego dla ludzi starszych i dzieci. Uwagę zwracała także niewystarczająca liczba obiektów rekreacji tj. place zabaw, miejsca wypoczynku, siłownie zewnętrzne oraz świetlice w stosunku do liczby aktywnych grup.

Obszary atrakcyjne turystycznie na obszarze LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” związane są z zabytkami ale również z walorami przyrodniczymi, występującymi lasami, obszarami chronionymi, ciekawymi krajobrazami i czystym środowiskiem. Te obszary są szczególnie atrakcyjne w kontekście rosnącego zainteresowania turystyką.

Jednak mimo licznych zasobów przyrodniczych i historycznych potencjał do rozwoju turystyki nie był w pełni wykorzystany. Brakowało zorganizowanych miejsc wypoczynku i rekreacji, oferta turystyczna była skromna, brakowało map, folderów, informacji, słaba była promocja obszaru. Szansą na rozwój turystyczny obszaru mogła być moda na aktywne spędzanie czasu wolnego, wzrost liczby osób z miasta przyjeżdżających na wypoczynek weekendowy na wieś.

W związku z powyższym LGD przyjęło sobie za cel poprawę jakości życia i tworzenie oferty na atrakcyjne spędzanie wolnego czasu oraz włączenie grup defaworyzowanych a także zachęcenie do większej aktywności poprzez inwestycje w infrastrukturze kulturalnej, rekreacyjnej i turystycznej, włączenie organizacji pozarządowych do podejmowania działań na rzecz

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

integracji mieszkańców i realizacji wspólnych projektów. Kolejnym wyzwaniem był rozwój turystyki w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe obszaru a także tradycje regionalne, rzeki, potencjał twórców ludowych i artystów, co miało sprzyjać napływowi turystów i pobudzeniu gospodarczemu obszaru LGD.

Pierwotnie LGD na budowę, modernizację infrastruktury niekomercyjnej przeznaczyło 2.870.000,00 zł. Jak było wspomniane już wcześniej Stowarzyszenie dostało 3 bonusy, w ramach których pozyskane zostały m.in. środki na poprawę infrastruktury niekomercyjnej. Na etapie tworzenia LSR ustalono, że na operacje te będzie można uzyskać dofinansowanie maksymalnie do wysokości 300 tys. zł. Plan Działania zakłada 2 przedsięwzięcia z podziałem na budowę, modernizację obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne oraz na budowę, modernizację z przeznaczeniem na cele turystyczne. Wysokość dofinansowania jest taka sama dla obu przedsięwzięć. Obecny budżet na powyższe działania przedstawia Tabel 16.

Tabela 16. Budżet LSR w ramach budowy, modernizacji infrastruktury niekomercyjnej (stan na dzień 31.08.2022 r.)

Cel / Przedsięwzięcie	Budżet (euro)
Cel ogólny 2	1.593.546,10
Cel szczegółowy 3	1.336.132,85
Przedsięwzięcie 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne	889.690,58
Przedsięwzięcie 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne	421.442,27

Źródło: opracowanie własne

W ramach budowy, modernizacji infrastruktury niekomercyjnej w latach 2016-2022 Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” przeprowadziło 14 naborów wniosków, w tym:

- 7 naborów w ramach przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

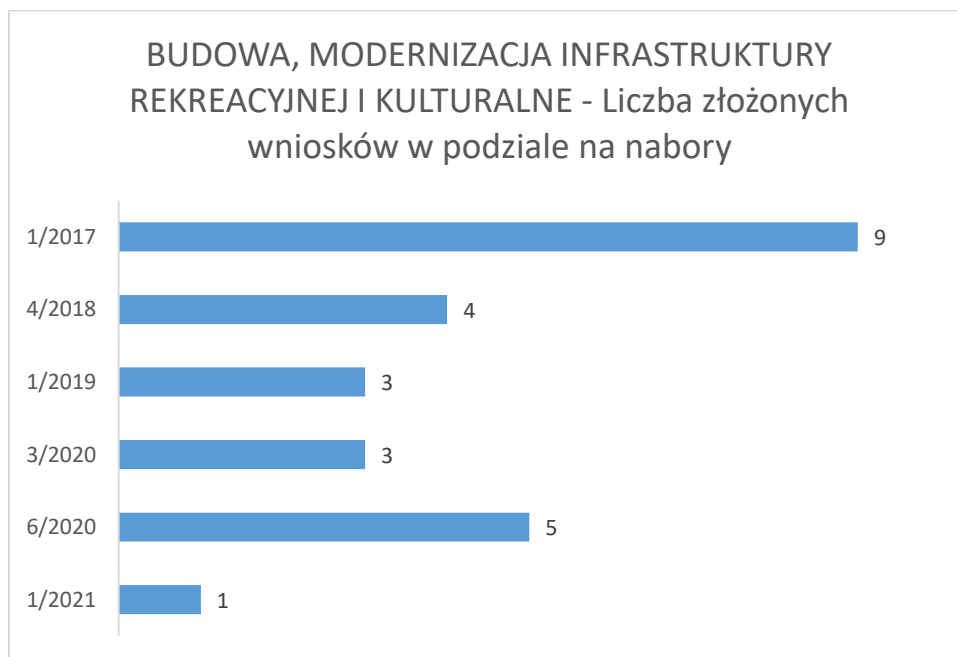
Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

- 7 naborów w ramach przedsięwzięcia 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne

Łącznie złożonych zostało 35 wniosków na kwotę 6.011.789,16 zł.

Więszym zainteresowaniem cieszyły się nabory ogłoszone w ramach przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne, w ramach tego przedsięwzięcia złożonych zostało 25 wniosków, spośród wszystkich wniosków złożonych w ramach budowy, modernizacji infrastruktury niekomercyjnej (przedsięwzięcie 3.1 i 3.2), stanowiły one 69,44%. Natomiast w ramach przedsięwzięcia 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne złożonych zostało 11 wniosków, czyli 30,56% wszystkich wniosków złożonych w ramach budowy, modernizacji infrastruktury niekomercyjnej. Poniżej wykresy przedstawiające liczbę złożonych wniosków z podziałem na poszczególne nabory wniosków.

Wykres 7. Budowa, modernizacja infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej – Liczba złożonych wniosków w podziale na nabory

Źródło: opracowanie własne

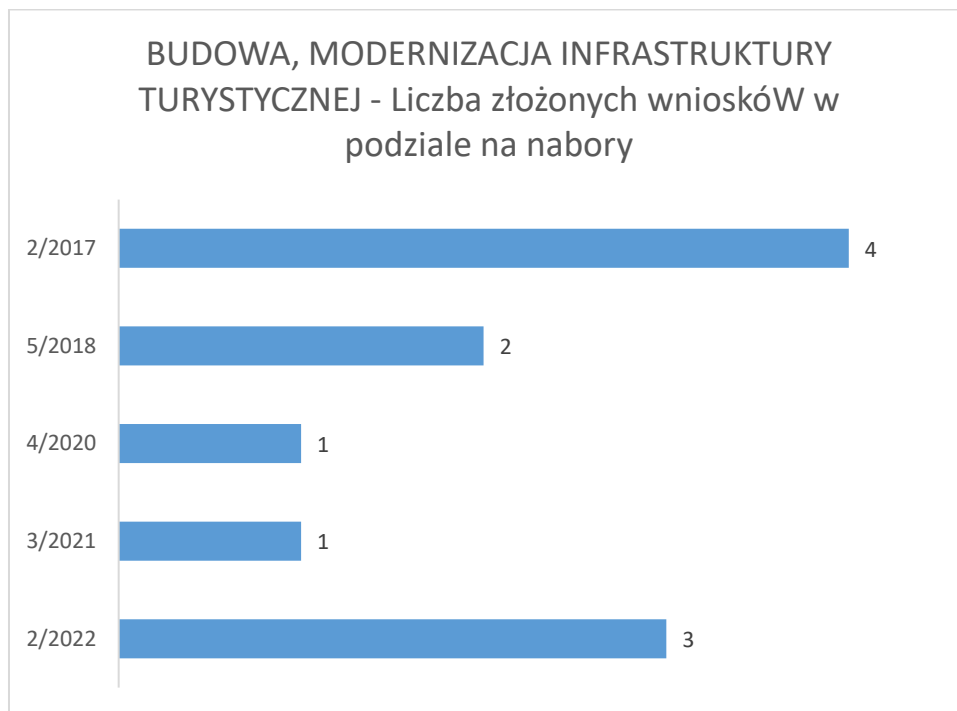

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Wykres 8. Budowa, modernizacja infrastruktury turystycznej – Liczba złożonych wniosków w podziale na nabory

Źródło: opracowanie własne

W ramach budowy, modernizacji infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej największą popularnością cieszyły się nabory przeprowadzone w roku 2017, podobnie w przypadku budowy, modernizacji infrastruktury turystycznej, najwięcej wniosków złożono w 2017 roku.

Analizując wnioskodawców pod kątem miejsca realizacji operacji, najwięcej wniosków złożonych zostało z Gminy Ryki. Wykres poniżej przedstawia liczbę złożonych wniosków w poszczególnych naborach wniosków w podziale na poszczególne gminy członkowskie LGD.

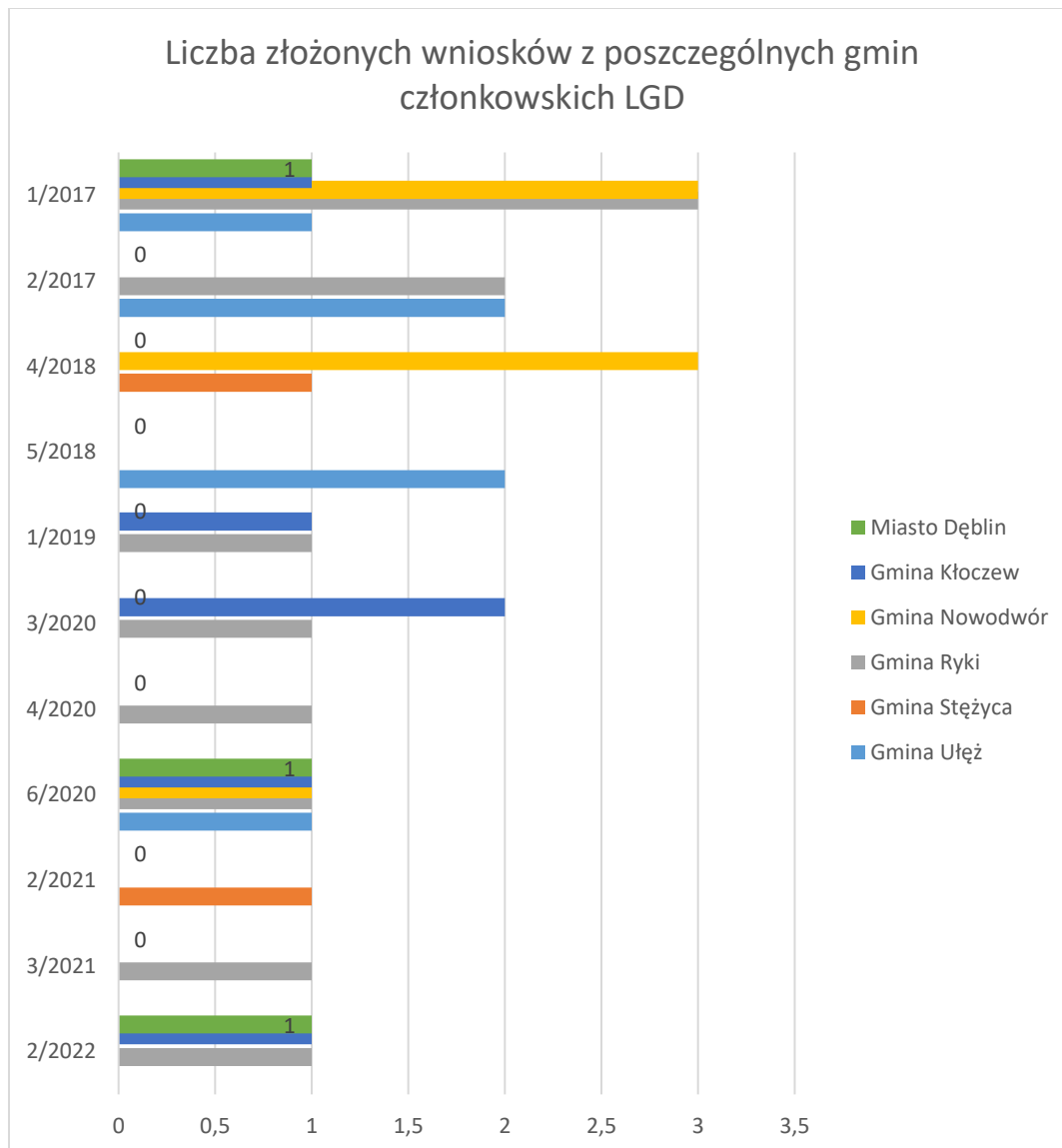

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Wykres 9. Liczba złożonych wniosków z poszczególnych gmin członkowskich LGD

Źródło: opracowanie własne

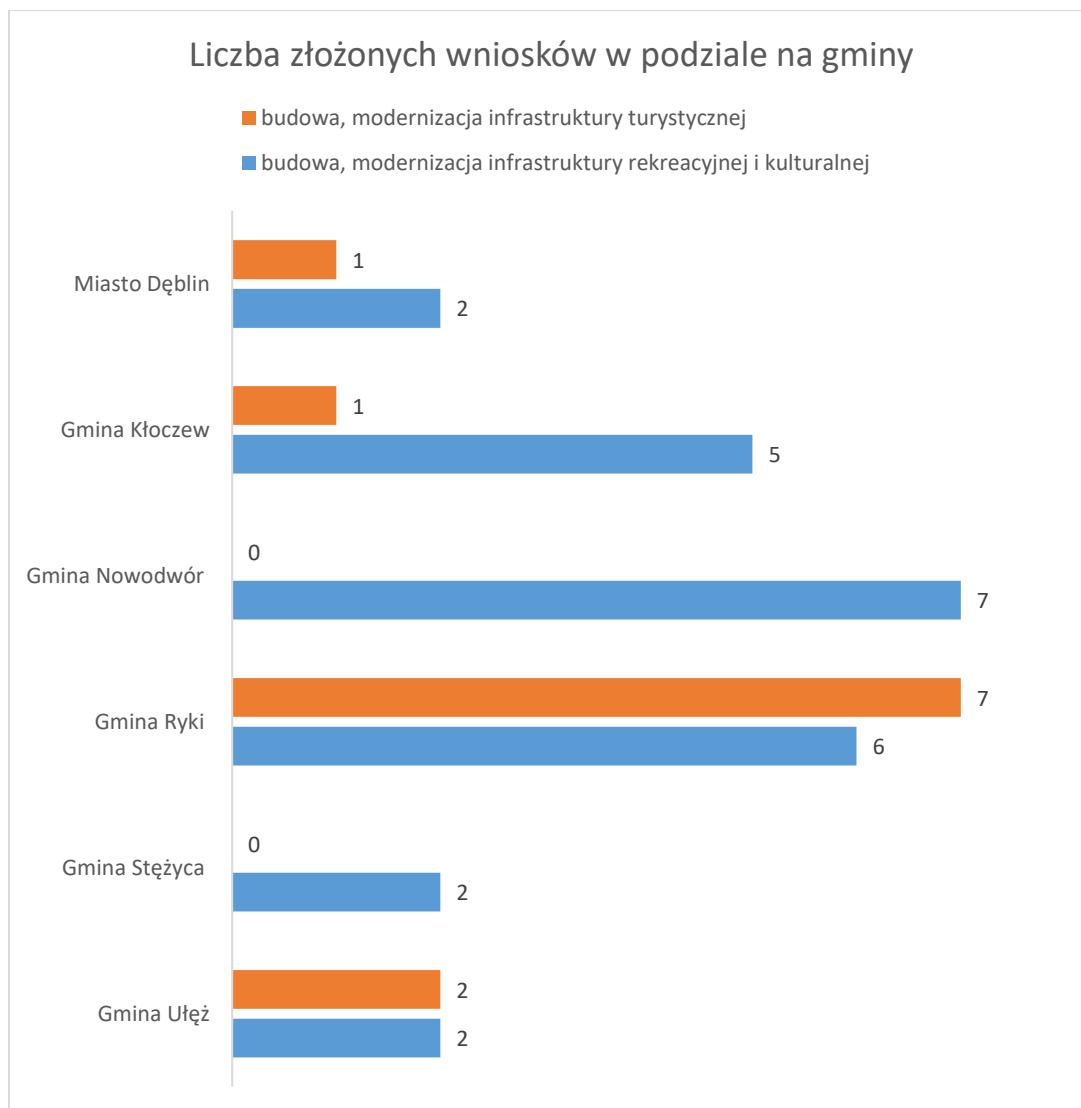

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Wykres 10. Liczba złożonych wniosków w podziale na gminy

Źródło: opracowanie własne

Najwięcej wniosków złożyli mieszkańcy/podmioty Gminy Ryki – 13 (37,14%), natomiast najmniej podmiotów z Gminy Stężycza – 2 (5,71%). Oraz Miasta Dęblin – 3 (8,57%).

Ostatecznie na dzień 31.08.2022 r. zostało 17 operacji w ramach budowy, modernizacji infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej oraz 9 w ramach budowy, modernizacji infrastruktury turystycznej, które zostały zrealizowane i rozliczone lub są w trakcie realizacji.

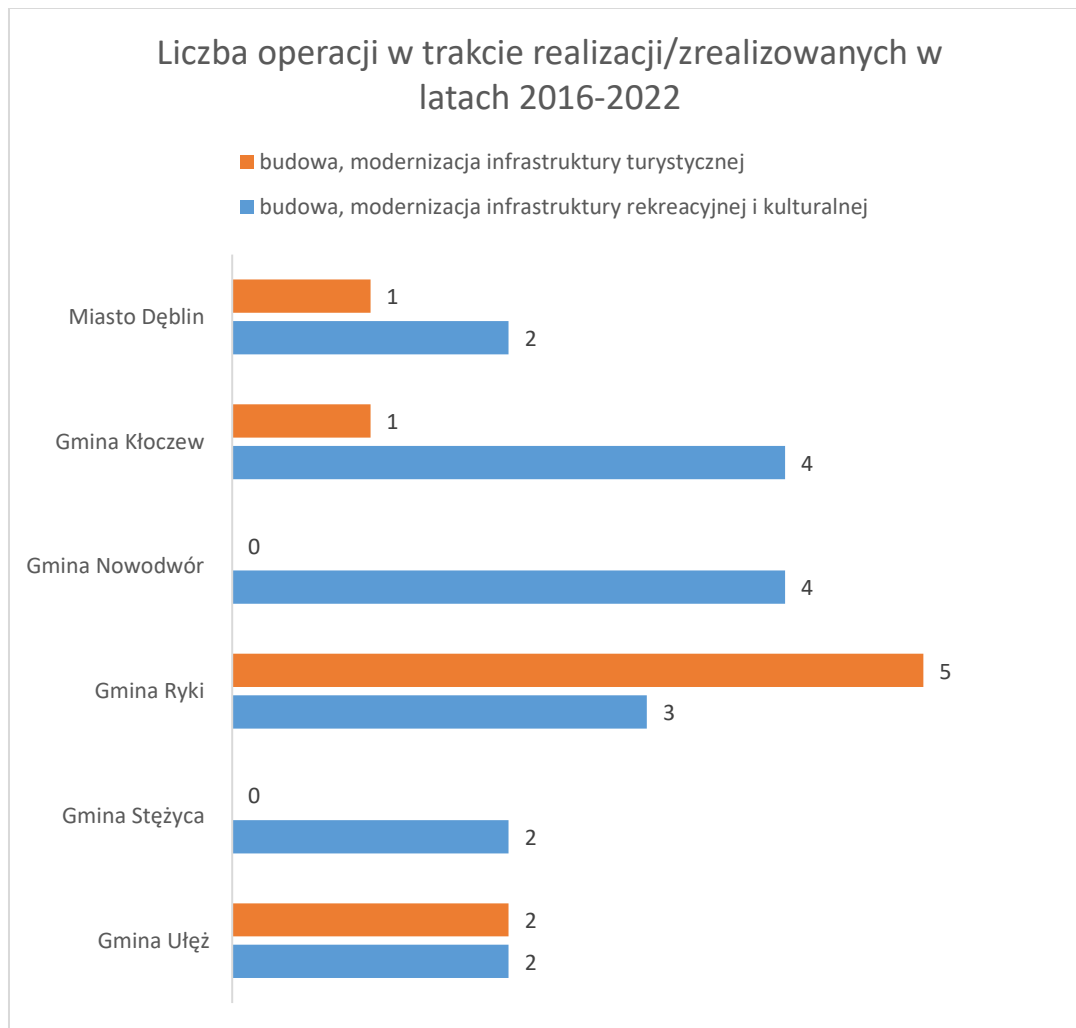

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Wykres 11. Liczba operacji w trakcie realizacji/zrealizowanych w latach 2016-2022

Źródło: opracowanie własne

Na wykresie widać, że proporcjonalnie do złożonych wniosków najczęściej udało się zrealizować w Gminie Stężycza, Ułęż oraz w Mieście Dęblin – w 100%. W Gminie Ryki, gdzie planowano realizację największej liczby operacji zrealizowano nieco ponad 60%. We wszystkich gminach członkowskich w ramach przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne na 24 złożonych wniosków zrealizowano jedynie nieco ponad 70% tj. 17 operacji, natomiast w ramach przedsięwzięcia 3.2 Budowa,

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

modernizacja obiektów na cele turystyczne na 11 złożonych wniosków zrealizowano blisko 82% tj. 9 operacji.

3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne

W ramach przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne przeprowadzonych zostało 7 naborów. Złożonych zostało 25 wniosków na łączną kwotę 4.123.017,20 zł., z czego 24 zostały wybrane do finansowania. Umowy z Zarządem Województwa Lubelskiego w Lublinie podpisało 19 Beneficjentów na kwotę 2.810.664,00 zł. 2 umowy zostały rozwiązane na wniosek beneficjenta, 5 wniosków wycofanych na wniosek beneficjenta, 1 wniosek pozostawiony bez rozpatrzenia. Szczegółowe informacje w ramach przeprowadzonych naborów przedstawia Tabela 17.

Tabela 17. Realizacja projektów w ramach przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Przedsięwzięcie	Nabór	Liczba złożonych wniosków	Liczba wniosków wybranych do finansowania przez LGD	Liczba projektów z podpisanymi umowami	Liczba projektów zakończonych	Liczba projektów w trakcie weryfikacji przez Urząd Marszałkowski	Liczba odrzuconych wniosków w trakcie weryfikacji	Liczba wycofanych wniosków	Liczba rozwiązanych umów
3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne	3/2016	0	0	0	0	0	0	0	0
	1/2017	9	9	3	3	0	0	4	2
	4/2018	4	4	4	4	0	0	0	0
	1/2019	3	2	1	1	0	1	0	0
	3/2020	3	3	3	2	0	0	0	0
	6/2020	5	5	5	3	0	0	0	0
	2/2021	1	1	1	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Zrealizowanych zostało 17 projektów, w wyniku podjętych działań zmodernizowano / utworzono 17 obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej. Dzięki podjętym działaniom osiągnięto 68% realizacji wskaźnika produktu. Rezultatem działań było udostępnienie nowej, ulepszonej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej 4312 osobom. Udało się zrealizować 78,40% wskaźnika rezultatu przypisanego do przedsięwzięcia 3.1. Analiza realizacji przedsięwzięcia 3.1 została zawarta w Tabeli 18.

Tabela 18. Analiza realizacji przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Przedsięwzięcie 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne				
Cele osiągnięte dzięki realizacji przedsięwzięcia:				
Cel ogólny II. Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców				
Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie kapitału społecznego poprzez integrację i aktywizację społeczności lokalnej				
Stopień realizacji wskaźnika produktu				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Stan początkowy 2016	Stan osiągnięty	Stan docelowy
Wp. 3.1 Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej	Szt.	0	17	25
Stopień realizacji wskaźnika rezultatu				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Stan początkowy 2016	Stan osiągnięty	Stan docelowy
Wr. 3.1 Liczba osób korzystająca z nowej, ulepszonej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej	Osoby	0	4312	5500

Źródło: opracowanie własne

Zrealizowane projekty zakładały budowę nowej lub ulepszenie już istniejącej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej. Poniżej Tabela 19 przedstawiająca zrealizowane projekty.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Tabela 19. Uzyskane produkty i rezultaty w wyniku realizacji przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Lp.	Przedsięwzięcie	Beneficjent	Tytuł wniosku	Zrealizowane wskaźniki produktu	Zrealizowane wskaźniki rezultatu	Rozliczony projekt TAK / NIE	Krótki opis projektu
1	3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne	Gmina Ryki	Modernizacja, doposażenie i utwardzenie terenu przy budynku przeznaczonym na cele kulturalne w Sędowicach	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, ulepszonej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 1074	TAK	Projekt obejmuje modernizację, doposażenie i utwardzenie terenu przy budynku przeznaczonym na cele kulturalne w Sędowicach. W skład budynku wchodzi: sala spotkań, stary i nowy garaż. Projekt zakłada modernizację starego garażu, przy budynku i dostosowanie go do potrzeb, pod względem działalności OSP i mieszkańców miejscowości. W świetlicy powstaną 2 toalety, zaplecze socjalne oraz korytarz łączący nowe pomieszczenia z salą spotkań. Wykonana zostanie instalacja wodnokanalizacyjna oraz elektryczna i szambo. Dodatkowo utwardzony zostanie teren przy świetlicy, wykonany zostanie chodnik z kostki brukowej przed wejściem do budynku. Zakupione zostanie podstawowe wyposażenie do pomieszczenia socjalnego.
2		Ochotnicza Straż Pożarna w Korzeniowie	Remont i modernizacja budynku świetlicy wiejskiej znajdującej się w remizie OSP Korzeniów.	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, ulepszonej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 150	TAK	Operacja obejmuje swym zakresem przebudowę świetlicy zlokalizowanej w budynku remizy strażackiej. Zakres operacji obejmuje: wykonanie elewacji zewnętrznej budynku, podjazdu dla niepełnosprawnych, kanalizacji zewnętrznej, remontu Sali, remontu wiatrołapu, remontu łazienki plus ko-

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

							rytarz malowanie, wymiana stolarki drzwiowej, wymiana instalacji elektrycznej, montaż sprzętu elektroinstalacyjnego. Zaplanowane zostało także wykonanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych
3		Miasto Dęblin	Remont budynku Miejskiego Domu Kultury w Dęblinie	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, ulepszonej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 400	TAK	W ramach operacji planowane są następujące prace: niezbędne roboty rozbiórkowe, wymianę wewnętrznej instalacji elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej oraz centralnego ogrzewania, uzupełnienie tynku, gruntowanie i malowanie ścian, remont podłóg z zastosowaniem terakoty lub posadzki epoksydowej oraz wymianę drzwi i stolarki wewnętrznej.
4		Gmina Nowodwór	Utworzenie otwartej strefy rekreacji w miejscowości Zawitała	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, ulepszonej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 412	TAK	Operacja polega na uporządkowaniu przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie placu oraz ustawienie urządzeń zabawowych dla dzieci. Zagospodarowanie terenu polega na ustawieniu urządzeń zabawowych takich jak: huśtawka wahadłowa, bujak, wieża ze zjeżdżalnią, ławki z oparciem, zestaw sprawnościowy, karuzela oraz elementy małej architektury.
5		Gmina Nowodwór	Modernizacja budynku świetlicy środowiskowej w Lendzie Wielkim	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, ulepszonej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 208	TAK	Operacja polega na modernizacji świetlicy środowiskowej. Do osiągnięcia zamierzonych celów niezbędne jest wykonanie następujących prac budowlanych: roboty rozbiórkowe, stolarka okienna i drzwiowa, roboty zewnętrzne, roboty remontowe posadzek, roboty remontowe schodów i posadzek.
6		Gmina Nowodwór	Modernizacja budynku świetlicy środowiskowej w Grabowie Ryckim	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, ulepszonej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 312	TAK	Operacja polega na modernizacji budynku świetlicy środowiskowej. Niezbędne jest wykonanie następujących prac budowlanych: pokrycie dachowe, stolarka okienna i drzwiowa, roboty zewnętrzne.
7		Gmina Stężycza	Budowa świetlicy w miejscowości Kletnia	Liczba nowych lub przebudowanych	Liczba osób korzystająca z nowej, ulepszo-	TAK	Operacja polega na budowie świetlicy w miejscowości Kletnia. Budynek świetlicy parterowy z podpiwniczeniem wypo-

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

				obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 1	nej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 400		sażony w instalację elektryczną i sanitarną. Operacja obejmuje roboty tynkarskie, posadzki, przyłącze wod-kan, elektryczne, instalacje wod-kan, elektryczne wewnątrz budynku, roboty wykończeniowe i instalacyjne.
8		Ochotnicza Straż Pożarna w Kłoczewie	Modernizacja świetlicy-strażnicy w Kłoczewie	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, ulepszonej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej – brak inf.	TAK	Na terenie miejscowości Kłoczew istnieje budynek Ochotniczej Straży Pożarnej, który w niewielkim stopniu spełniał funkcje społeczno-kulturalne, dlatego konieczne było wykonanie niezbędnych prac modernizacyjnych umożliwiających spełnienie funkcji świetlicy, tj.: roboty rozbiórkowe pokrycia dachowego, demontaż stolarki okiennej zewnętrznej i wewnętrznej, demontaż stolarki drzwiowej zewnętrznej, pokrycie dachowe, izolacja stropu, izolacja w połaci dachowej, sufity GK, stolarka okienna, stolarka drzwiowa zewnętrzna, roboty malarskie, docieplenie ścian budynku – elewacja, opaska przy budynku, instalacja elektryczna wewnętrzna, instalacja odgromowa
9		Ochotnicza Straż Pożarna w Oszczywilku	Rozbudowa budynku OSP w miejscowości Oszczywilk	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, ulepszonej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 200	NIE	W ramach operacji wykonana miała zostać wybudowana rozbudowa budynku strażnicy OSP z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne. Do wykonania były roboty ziemne, fundamenty, parter i poddasze budynku oraz prace wykończeniowe. Miały zostać położone instalacje: elektryczna, centralnego ogrzewania oraz wodno-kanalizacyjna. W wyniku realizacji projektu powierzchnia użytkowa budynku zwiększyła się o ponad 100 m ² . Powstały 2 nowe pomieszczenia na parterze – 2 sanitariaty, zaplecze socjalne wraz z dwoma pomieszczeniami magazynowymi do przechowywania naczyń i sprzętów oraz kotłownia. Na piętrze ma powstać sala spotkań, izba pamięci poświęcona historii straży pożarnej w Oszczywilku oraz pomieszczenie organizacyjne pełniące funkcje biura.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

10		Stowarzyszenie Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Zadybskiej	Modernizacja świetlicy-strażnicy w Woli Zadybskiej	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, ulepszonej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 42	TAK	Operacja ma na celu wykonanie niezbędnych prac modernizacyjnych. Dla osiągnięcia celu niezbędne jest wykonanie następujących prac budowlanych: wymiana pokrycia dachowego i więźby dachowej, ocieplenie na stropie w poddaszu nieużytkowym.
11		Ochotnicza Straż Pożarna w Przykwie	Modernizacja świetlicy w Przykwie	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, ulepszonej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 14	TAK	Operacja ma na celu wykonanie niezbędnych prac modernizacyjnych. Dla osiągnięcia celu niezbędne jest wykonanie następujących prac modernizacyjnych: roboty rozbiórkowe i demontażowe, wykonanie obudów ścianek z płyt G-K, wymiana drzwi wewnętrznych wraz z ościeżnicami, wykonanie instalacji wod-kan, wykonanie instalacji elektrycznych, oblicowania ściennie, posadzki i okładziny posadzkowe, sufity podwieszane GK z ociepleniem, malowanie ścian i sufitów.
12		Towarzystwo Przyjaciół Dębina	Modernizacja budynku przy MDK w Dęblinie w celu utworzenia Regionalnej Izby Historycznej	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, ulepszonej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 300	NIE	W ramach niniejszej operacji planowane są następujące prace budowlane: demontaż istniejącego pokrycia dachowego, rynien, obróbek blacharskich i instalacji odgromowej, wymianę zniszczonych elementów więźby dachowej wraz z jej impregnacją, remont ścian kominów ponad połacią dachów, demontaż starej i wykonanie nowej podbitki okapowej z blachy trapezowej, pokrycie dachu blachą trapezową wraz z wykonaniem koniecznych obróbek, montaż rynien i rur spustowych i wykonanie nowej instalacji odgromowej, a także wymianę stolarki okiennej wraz z okiennikami i montażem folii okiennej.
13		Ochotnicza Straż Pożarna w Zawitale	Modernizacja Świetlicy Środowiskowej w Zawitale	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, ulepszonej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 150	NIE	Operacja ma na celu wykonanie niezbędnych prac modernizacyjnych. Dla osiągnięcia celu niezbędne jest wykonanie następujących prac budowlanych: roboty rozbiórkowe, wymiana pokrycia dachowego, posadzka sali widowiskowej, roboty wykończeniowe wewnętrzne, wymalowania, wymiana stolarki drzwiowej wewnętrznej.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

14	Gmina Ułęż	Modernizacja świetlicy w miejscowości Podłodówka	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, ulepszonej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 50	TAK	Operacja ma na celu wykonanie niezbędnych prac modernizacyjnych. Do osiągnięcia celu niezbędne jest wykonanie następujących prac budowlanych: wymiana dachu, wykonanie dachu nad schodami zewnętrznymi oraz zakup wyposażenia tj. 10 stołów składanych i 40 krzeseł.
15	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Stara Dąbia	Remont pomieszczeń w świetlicy wiejskiej w Starej Dąbi	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, ulepszonej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 100	TAK	Operacja polega na wykonaniu niezbędnych prac modernizacyjnych. Dla osiągnięcia celu niezbędne jest wykonanie następujących prac budowlanych: roboty budowlane polegające na remoncie pomieszczeń świetlicy wiejskiej. Zakres prac robót budowlanych obejmuje ręczne oczyszczenie podłoża tynków, sufitów, położenie warstwy wyrównawczej z zaprawy cementowej, wykonanie izolacji przeciwwilgociowej i przeciwwodnej, wykonanie izolacji cieplnych, przeciźwźwiękowych, wykonanie posadzek cementowych, wykonanie okładzin na stropach, wykonanie ścianek działowych, ułożenie posadzek z płytek, licowanie ścian płytkami, montaż drzwi, montaż kabin, malowanie ścian, roboty hydrauliczne – zakres obejmuje demontaż starej, wykonanie instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i centralnego ogrzewania z armaturą, roboty elektryczne.
16	Ochotnicza Straż Pożarna w Starym Zadybiu	Modernizacja świetlicy w Starym Zadybiu	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, ulepszonej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 100	TAK	Operacja ma na celu wykonanie niezbędnych prac modernizacyjnych. Dla osiągnięcia celu niezbędne jest wykonanie następujących prac budowlanych: wymiana sufitu podwieszanego z paneli na płyty gipsowo-kartonowe i jego ocieplenie, rozebranie sceny drewnianej i ponowny montaż w poziomie podłogi, odtworzenie przejść pomiędzy salami świetlicowymi wraz z wykonaniem rolet w przejściach pomiędzy salami świetlicowymi wraz z wykonaniem rolet w przejściach pomiędzy salami, wymiana drzwi wewnętrznych, od-

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

							nowienie powłok malarskich z wykonaniem gładzi gipsowych, cyklizowanie i lakierowanie podłóg sal świetlicowych, uzupełnienie instalacji elektrycznych, wykonanie wentylacji sal świetlicowych.
17		Ochotnicza Straż Pożarna w Brzeźcach	Modernizacja świetlicy w miejscowości Brzeźce	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, ulepszonej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej - 400	NIE	Operacja ma na celu wykonanie niezbędnych prac modernizacyjnych. Dla osiągnięcia celu niezbędne jest wykonanie następujących prac budowlanych: roboty budowlane polegające na remoncie pomieszczeń świetlicy wiejskie. Zakres prac budowlanych obejmuje remont Sali głównej, polegający na wymianie istniejącego oświetlenia na oprawy oświetleniowe LED, wymianę drzwi zewnętrznych, uzupełnienie ubytków w tynkach, malowanie ubytków, montaż klimatyzatorów w celu zapewnienia ogrzewania i klimatyzacji, wymiana drzwi łączących salę główną z kuchnią. Remont kuchni polegający na wymianie drzwi zewnętrznych, malowanie tynków wewnętrznych, uzupełnienie ubytków tynków, wymianę bojlera elektrycznego, montaż klimatyzatora zapewniającego ogrzewanie i klimatyzację, wymiana baterii zlewozmywakowych, wymiana opraw oświetleniowych na LED a także wyposażenie kuchni w zmywarko-wyparzkę, lodówkę, patelnię elektryczną, podgrzewacze elektryczne do potraw oraz zlewozmywak. Remont łazienek polegający na malowaniu tynków wewnętrznych z przygotowaniem powierzchni i uzupełnieniem ubytków tynków, wymiana baterii umywalkowych na elektryczne przepływowe podgrzewacze wody. Rozebranie betonowych schodów i ułożenie kostki brukowej. Remont elewacji budynku poprzez uzupełnienie ubytków tynku oraz malowanie farbami emulsyjnymi. Obsadzenie prefabrykowanych podokienników. Zakup i

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

							montaż instalacji fotowoltaicznej na dachu świetlicy. Remont elewacji budynku poprzez uzupełnienie ubytków oraz malowanie farbami garażu OSP. Do świetlicy zostaną zakupione 3 laptopy, które będą wykorzystywane m.in. do szkoleń seniorów i zajęć edukacyjnych.
--	--	--	--	--	--	--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie wniosków złożonych do biura LGD

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

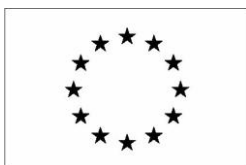
W ramach realizowanych operacji utworzona została otwarta strefa rekreacji, wybudowana została w Gminie Stężycza świetlica a także zmodernizowanych zostało 15 świetlic i budynków OSP. Prace remontowe polegały m.in. na wymianie pokrycia dachowego, wymianie stolarki drzwiowej i okiennej. Z kolei utworzenie otwartej strefy rekreacji polegało na uporządkowaniu przestrzeni publicznej i ustawieniu urządzeń zabawowych. Z wybudowanej lub przebudowanej infrastruktury skorzystało 4312 osób.

3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne

W ramach przedsięwzięcia 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne przeprowadzonych zostało 7 naborów. Złożonych zostało 11 wniosków na łączną kwotę 2.149.876,72 zł., z czego 11 zostało wybranych do finansowania. Umowy z Zarządem Województwa Lubelskiego w Lublinie podpisało 6 Beneficjentów na kwotę 748.811,00 zł. 1 wniosek został wycofany przez beneficjenta. Szczegółowe informacje w ramach przeprowadzonych naborów przedstawia Tabela 20.

Tabela 20. Realizacja projektów w ramach przedsięwzięcia 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Przedsięwzięcie	Nabór	Liczba złożonych wniosków	Liczba wniosków wybranych do finansowania przez LGD	Liczba projektów z podpisanymi umowami	Liczba projektów zakończonych	Liczba projektów w trakcie weryfikacji przez Urząd Marszałkowski	Liczba odrzuconych wniosków w trakcie weryfikacji	Liczba wycofanych wniosków	Liczba rozwiązanych umów
3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne	4/2016	0	0	0	0	0	0	0	0
	2/2017	4	4	3	3	0	1	0	0
	5/2018	2	2	2	2	0	0	0	0
	4/2020	1	1	1	0	0	0	0	0

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

	7/2020	0	0	0	0	0	0	0	0
	3/2021	1	1	0	0	0	1	0	0
	2/2022	3	3	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne

W ramach przedsięwzięcia zrealizowanych zostało 9 projektów, w wyniku podjętych działań zmodernizowano / utworzono 9 obiektów infrastruktury turystycznej. Dzięki podjętym działaniom osiągnięto 100% realizacji wskaźnika produktu. Rezultatem działań było udostępnienie nowej, ulepszonej infrastruktury turystycznej. Udało się zrealizować 100% wskaźnika rezultatu przypisanego do przedsięwzięcia 3.2. Analiza realizacji przedsięwzięcia 3.2 została zawarta w Tabeli 21.

Tabela 21. Analiza realizacji przedsięwzięcia 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Przedsięwzięcie 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne				
Cele osiągnięte dzięki realizacji przedsięwzięcia:				
Cel ogólny II. Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców				
Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie kapitału społecznego poprzez integrację i aktywizację społeczności lokalnej				
Stopień realizacji wskaźnika produktu				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Stan początkowy 2016	Stan osiągnięty	Stan docelowy
Wp. 3.2 Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Szt.	0	6	11
Stopień realizacji wskaźnika rezultatu				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Stan początkowy 2016	Stan osiągnięty	Stan docelowy
Wr. 3.2 Liczba osób korzystająca z nowej, przebudowanej infrastruktury turystycznej	Osoby	0	1640	3003

Źródło: opracowanie własne

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Zrealizowane projekty zakładały budowę nowej lub ulepszenie już istniejącej infrastruktury turystycznej. Poniżej Tabela 22 przedstawiająca zrealizowane projekty.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Tabela 22. Uzyskane produkty i rezultaty w wyniku realizacji przedsięwzięcia 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Lp.	Przedsięwzięcie	Beneficjent	Tytuł wniosku	Zrealizowane wskaźniki produktu	Zrealizowane wskaźniki rezultatu	Rozliczony projekt TAK/NIE	Krótki opis projektu
1	3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne	Ochotnicza Straż Pożarna w Lendzie Ruskim	Poprawa atrakcyjności turystycznej gminy poprzez utworzenie infrastruktury rekreacyjnej w miejscowości Lendo Ruskie	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, przebudowanej infrastruktury turystycznej - 35	TAK	W ramach operacji zaplanowano wykonanie miejsca odpoczynku i rekreacji dla turystów obejmującym swym zakresem plac zabaw składający się m.in. z zestawu zabawowego, bujaków sprężynowych, huśtawki typu wazka, huśtawki wahadłowej, karuzeli tarczowej, karuzeli czteroramiennej. Dodatkowo zostanie urządzona siłownia zewnętrzna składająca się z 4 podwójnych urządzeń do ćwiczeń. Ponadto zainstalowana zostanie altanka wraz z wyposażeniem oraz grill. Zastosowano oświetlenie OZE.
2		Gmina Ryki	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej miasta Ryki poprzez budowę parkingu dla turystów	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, przebudowanej infrastruktury turystycznej - 880	TAK	Operacja miała na celu budowę parkingu. Projekt zakładał wykonanie robót przygotowawczych, roboty ziemne, podbudowę, nawierzchnię, elementy dróg i ulic, urządzenie bezpieczeństwa ruchu i roboty wykończeniowe.
3		Ochotnicza Straż Pożarna w Zosinie	Utworzenie miejsca przyjaznego turystom w miejscowości Zosin	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, przebudowanej infrastruktury turystycznej - 47	TAK	W ramach operacji zaplanowano urządzenie miejsca odpoczynku i rekreacji dla mieszkańców oraz przybywających turystów. Projekt obejmuje swym zakresem: wykonanie altanki, utworzenie placu zabaw dla dzieci oraz urządzenie siłowni dla młodzieży i osób starszych. Wykonanie prac budowlanych polegających na ustawieniu krawężników, ułożeniu

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

							nie kostki i płyt ażurowych, ustawienie dwóch kręgów betonowych, wykonanie pomostu, wykonanie i montaż barierki zabezpieczającej i zasadzenie krzewów ozdobnych oraz za-instalowanie oświetlenia OZE. Plac zabaw wyposażony zostanie w zestaw zabawowy, bujak sprężynowy, huśtawki, karuzela tarczowa, karuzela czteroramienna, zjazd linowy. Dodatkowo zostanie urządzona siłownia zewnętrzna składająca się z 3 podwójnych urządzeń do ćwiczeń.
4		Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Stara Dąbia	Utworzenie parku rekreacyjnego w miejscowości Stara Dąbia	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, przebudowanej infrastruktury turystycznej - 70	TAK	Projekt zakładał utworzenie ogólnodostępnego wiejskiego parku rekreacyjnego. W ramach projektu miały być zakupione i zamontowane urządzenia zabawowe dla dzieci tj. sprężynowce, 2 huśtawki, karuzela tarczowa i stylizowane wielofunkcyjne urządzenie zabawowe – mysi domek. Projekt zakładał zakup i montaż urządzeń rekreacyjnych – fitness tj. twister, orbitrek, wioślarz, biegacz i rower. Zamontowano 2 ławki parkowe oraz 2 lampy solarne. Projekt zakładał także wykonanie utwardzonej ścieżki jak również zakup i nasadzenie roślin. Park zostanie objęty monitoringiem CCTV, zostaną ustawione 2 koosze na śmieci i dwustronna tablica z regulaminem korzystania z urządzeń parkowych oraz informacją o finansowaniu projektu.
5		Spółdzielnia Mieszkaniowa w Rykach	Przebudowa ciągu pieszego na ciąg pieszo-rowerowy z oznakowaniem, małą architekturą i oświetleniem LED	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, przebudowanej infrastruktury turystycznej - 208	TAK	Operacja polega na przebudowie ciągu pieszego na ciąg pieszo-rowerowy z oznakowaniem, małą architekturą i oświetleniem LED. To operacja w wyniku której ma powstać ciąg pieszo-rowerowy o długości 586,70 m i szerokości 2,5 m, z 16 latarniami, z oprawkami LED, który przebiega wzdłuż ul. Kochanowskiego do miejsca postojowego przy ul. Słowackiego, z tzw. małą architekturą oraz tablicą informującą o najbliższym szlaku rowerowym Ryki-Bobrowniki-Leopoldów-Ryki z 3 pętlami turystycznymi o długości 60 km.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

6		Uniwersytet Trzeciego Wieku	Modernizacja i doposażenie pomieszczeń przeznaczonych na galerię sztuki i pracownię plastyczną	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, przebudowanej infrastruktury turystycznej - 400	NIE	Operacja zakłada remont wnętrz pałacowych i przekształcenie ich w nowe obiekty turystyczne tj. galerię sztuki i pracownię plastyczną. Poprzez realizację tego zadania został przeprowadzony remont i doposażenie pomieszczeń z przeznaczeniem na galerię sztuki oraz remont i doposażenie pracowni plastycznej, tak aby oba te pomieszczenia stanowiły wspólną całość.
7		Towarzystwo Przyjaciół Dębina	Modernizacja budynku przeznaczony na Regionalną Izbę Historyczną	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, przebudowanej infrastruktury turystycznej - 300	W trakcie weryfikacji	Operacja ma na celu przeprowadzenie prac remontowych. Zakres prac przewidziany do wykonania obejmuje: wymianę części stolarki okiennej budynku, wymianę stolarki drzwiowej zewnętrznej oraz wewnętrznej, wykonanie prac remontowych wewnątrz budynku, w tym podłóg (z zastosowaniem gresu antypoślizgowego/polerowanego), napraw tynku i malowanie ścian, wykonanie zewnętrznej instalacji wod-kan, wymianę instalacji elektrycznej w remontowanych pomieszczeniach.
8		Gmina Ryki	Budowa miejskiej toalety publicznej w Rykach	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, przebudowanej infrastruktury turystycznej - 600	W trakcie weryfikacji	W ramach operacji miejsce zlokalizowane w centrum miasta zostanie wyposażone w nowy, prefabrykowany, automatyczny wolno stojący punkt higieniczno-sanitarny dwustanowiskowy, w tym 1 dla osób niepełnosprawnych i pomieszczenie techniczne wraz z niezbędną infrastrukturą (utwardzonym dojściem, przyłączami do sieci: wodociągowej, kanalizacyjnej oraz doprowadzeniem zasilania z sieci elektroenergetycznej w planowanej lokalizacji w systemie zaprojektuj wybuduj. Ponadto zostanie wybudowana tablica z planem miasta informującym o lokalizacji miejscowych zabytków oraz miejsc atrakcyjnych turystycznie.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

9		Koło Gospodyń Wiejskich Kłoczew	Zagospodarowanie skweru pod cele turystyczno-rekreacyjne	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej - 1	Liczba osób korzystająca z nowej, przebudowanej infrastruktury turystycznej – brak inf.	W trakcie weryfikacji	Operacja ma na celu wykonanie niezbędnych prac modernizacyjnych obiektu. Dla osiągnięcia celu niezbędne jest wykonanie następujących prac: roboty rozbiórkowe i demontażowe, wykonanie murków oporowych – ogrodzenie skweru, wykonanie utwardzenia terenu, nasadzenia drzew i krzewów, posadowienie urządzeń małej architektury, wykonanie robót elektrycznych.
---	--	---------------------------------	--	---	--	-----------------------	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie wniosków złożonych do biura LGD

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

W ramach realizowanych operacji utworzono 4 miejsca odpoczynku i rekreacji dla turystów w postaci: wykonanie altanki, utworzenie placu zabaw i urządzenia siłowni, utworzenie parku rekreacyjnego. Przebudowany został ciąg pieszy na ciąg pieszo-rowerowy, dokonano także remontu budynków z przeznaczeniem na Regionalną Izbę Historyczną oraz galerię sztuki i pracownię plastyczną. Z wybudowanej lub przebudowanej infrastruktury turystycznej skorzystało 2540 osób.

Przedsięwzięcie 4.3 Wydawnictwa promujące walory przyrodnicze i turystyczne obszaru

W ramach Celu ogólnego 2 Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców zrealizowane zostało również przedsięwzięcie 4.3 Wydawnictwa promujące walory przyrodnicze i turystyczne obszaru, czyli projekt grantowy. Pierwotnie projektów grantowych w LSR było 3, jednak w wyniku braku zainteresowania odpowiedniej liczby osób/podmiotów 2-oma projektami tj. 4.1 i 4.2, zostały one skreślone z Planu działania Lokalnej Strategii Rozwoju.

Projekt grantowy realizował Cel szczegółowy 4 Zachowanie dziedzictwa lokalnego i promocja obszaru w oparciu o uwarunkowania przyrodnicze, historyczne i dziedzictwo kulturowe. Celem grantu jest promocja walorów przyrodniczych, turystycznych obszaru objętego LSR poprzez wydanie 7 publikacji. Na ten cel przeznaczono w LSR 80.000,00 zł.

W ramach przedsięwzięcia 4.3 Wydawnictwa promujące walory przyrodnicze i turystyczne obszaru, 21 grudnia 2018 r. podpisana została umowa pomiędzy Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” a Zarządem Województwa Lubelskiego w Lublinie na realizację projektu grantowego.

W ramach tego przedsięwzięcia zaplanowane było wydanie 8 publikacji promujących dziedzictwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe obszaru.

W ramach ogłoszonego konkursu Nr 12/2018/G wybrano do finansowania projekty grantowe złożone przez:

1. Stowarzyszenie – Grupa Rekonstrukcji Historycznych 3 Pułk Strzelców Konnych im. Hetmana Polnego Koronnego Stefana Czarnieckiego – Borki
2. Stowarzyszenie na Rzecz Tradycji i Rozwoju Gminy Kłoczew
3. Stowarzyszenie Kobiet „Liderki Wiejskie” z/s w Prażmowie

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

4. Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Kawęczyn
5. Gmina Ułęż
6. Uniwersytet Trzeciego Wieku w Rykach
7. Stowarzyszenie Eko-Reset z/s w Dęblinie.

Zarząd Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” z/s w Rykach podpisał umowy z Grantobiorcami na realizację grantów w kwocie **79 853,00 zł**. Projekty Grantowe dotyczyły wniosków na dofinansowanie operacji w ramach działania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Zdjęcie 6. Podpisanie umowy z Grantobiorcami - 31.01.2019 r.

Źródło: Archiwum LGD

Podpisane umowy realizowały Cel szczegółowy 4 **Zachowanie dziedzictwa**

lokalnego i promocja obszaru w oparciu o uwarunkowania przyrodnicze, historyczne i dziedzictwo kulturowe, Przedsięwzięcie 4.3 Wydawnictwa promujące walory przyrodnicze i turystyczne obszaru, określone w Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2022.

W ramach projektu wydanych zostało 8 publikacji (1 publikacja w formie papierowej i elektronicznej) w formie elektronicznej i drukowanej promujących kulturę, historię i przyrodę. W wersji drukowanej wydane zostały publikacje:

1. Folder turystyczny „Ostatnia szarża 3 Pułku Strzelców Konnych im. Hetmana Polnego Koronnego Stefana Czarnieckiego”
2. Album pt. „Skarby Ziemi Stężyckiej”
3. Publikacja pt. „Piękna kraina – Gmina Ułęż”
4. Publikacja pt. „Informator turystyczny Ryk i okolic”
5. Folder informacyjny Miasta Dęblin z mapą regionu

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Publikacje w wersji elektronicznej ukazują historię września 1939 r. i walk w obronie Ojczyzny a także kulturę i przyrodę:

1. Publikacja multimedialna składająca się z 2 płyt: film na płycie DVD-video z utworami patriotycznymi i ludowymi oraz płyta CD-R z utworami śpiewanymi przez zespół „Kłoczewiaczy”
2. Film dokumentalny pt. „Ostatnia szarża 3 Pułku Strzelców Konnych im. Hetmana Polnego Koronnego Stefana Czarnieckiego”
3. Publikacja multimedialna pt. „Moja Mała Ojczyzna” składająca się z płyty DVD oraz folderu w formie mini książeczki. Na płycie znajdują się nagrania teledysków zespołu ludowego „Kawęczyn”. Płyta nosi tytuł „Rok obrzędowy na wsi”.

Dzięki podjętym działaniom osiągnięto 87,5% realizacji wskaźnika produktu. Rezultatem działań było podniesienie wiedzy o walorach przyrodniczych i turystycznych obszaru przez 16850 osób. Udało się zrealizować 99,11% wskaźnika rezultatu przypisanego do przedsięwzięcia 4.3 Wydawnictwa promujące walory przyrodnicze i turystyczne obszaru. Analiza realizacji przedsięwzięcia 4.3 została zawarta w Tabeli poniżej.

Tabela 23. Analiza realizacji przedsięwzięcia 4.3 Wydawnictwa promujące walory przyrodnicze i turystyczne obszaru (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Przedsięwzięcie 4.3 Wydawnictwa promujące walory przyrodnicze i turystyczne obszaru				
Cele osiągnięte dzięki realizacji przedsięwzięcia:				
Cel ogólny II. Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców				
Cel szczegółowy 4 Zachowanie dziedzictwa lokalnego i promocja obszaru w oparciu o uwarunkowania przyrodnicze, historyczne i dziedzictwo kulturowe				
Stopień realizacji wskaźnika produktu				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Stan początkowy 2016	Stan osiągnięty	Stan docelowy
Wp. 4.3 Liczba publikacji	Szt.	0	7	8
Stopień realizacji wskaźnika rezultatu				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Stan początkowy 2016	Stan osiągnięty	Stan docelowy
Wr. 4.3 Liczba osób, która podniosła swoją wiedzę o walorach przyrodniczych i	Osoby	0	16850	17000

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

turystycznych ob- szaru				
----------------------------	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne

GRUPY DEFAWORYZOWANE

Diagnozę obszaru LGD rozpoczęto od określenia grup mieszkańców szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR, które są w trudnej sytuacji w dostępie do rynku pracy, rekreacji, wypoczynku i kultury. Wyłonienia niniejszych grup określonych mianem defaworyzowanych dokonano w oparciu o analizę danych demograficznych oraz informacje i materiały pozyskane podczas konsultacji.

Cechą charakterystyczną obszaru działania LGD w latach tworzenia LSR było długotrwałe zjawisko negatywnej migracji ludzi młodych za pracą w inne regiony Polski lub za granicę. Drugą grupą, wymienianą podczas konsultacji społecznych, która była w szczególnie trudnej sytuacji to mieszkańcy obszarów wiejskich w wieku powyżej 50 lat.

Prowadzone konsultacje społeczne i przeprowadzona diagnoza obszaru potwierdziły wybór tych 2 głównych odbiorców działań w ramach LSR na lata 2014-2020, wskazano w niej:

- bezrobocie – 111 wskazań
- emigracja młodych ludzi wynikająca z braku możliwości znalezienia pracy w miejscu zamieszkania – 92 wskazania

W Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2016-2022 wyodrębnione zostały 2 kategorie bezrobotnych, które zasługują na szczególną uwagę i z racji swojego statusu na rynku pracy podlegają procesowi defaworyzacji, są to:

- młodzież wiejska w tym: w wieku szkolnym (do 19 roku życia) oraz wchodząca na rynek pracy i nieaktywna zawodowo (poniżej 30 roku życia)
 - trudna sytuacja młodzieży dopiero wchodzącej na rynek pracy po okresie nauki lub też mającej niewielki staż pracy;
 - odpływ młodych ludzi, którzy zdobyli wykształcenie i kwalifikacje, poza obszar LGD w poszukiwaniu pracy i nie wracają już do swoich miejscowości;

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

- wiek i wynikający z tego brak doświadczenia zawodowego połączony z zamieszkaniem na obszarach wiejskich;
- osoby w wieku powyżej 50 roku
 - zamieszkanie na obszarach wiejskich;
 - kategoria bezrobotnych, której mobilność jest bardzo ograniczona z powodu wieku;
 - pracodawcy preferują zatrudnienie młodszych pracowników.

Do innych grup docelowych, którymi LGD w założeniach Lokalnej Strategii Rozwoju, miało się zajmować należą:

- podmioty gospodarcze - osoby zainteresowane zakładaniem działalności gospodarczej, jako podmioty, które mogą przyczynić się do utworzenia nowych miejsc pracy i przywrócić grupy defaworyzowane na rynek pracy
- organizacje pozarządowe - grupy nieformalne, samorzady i osoby fizyczne, zainteresowane rozwojem społecznym obszaru jako podmioty działające w sferze kultury, zachowania tradycji, integrujące środowiska lokalne, prowadzące działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego
- podmioty gospodarcze - organizacje pozarządowe zajmujące się turystyką, właściciele gospodarstw agroturystycznych i posiadających bazę noclegową, samorzady, instytucje kultury zainteresowane rozwojem turystycznym obszaru, jako podmioty, które mogą przyczynić się do rozwoju turystycznego obszaru
- samorzady gminne - jako podmioty odpowiedzialne m.in. za rozwój infrastruktury i oferty czasu wolnego oraz ich beneficjenci, a także podmioty odpowiedzialne za politykę kulturalną, społeczną
- Stowarzyszenie LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” - jako podmiot działający na rzecz integracji środowiska, wspierający i aktywizujący mieszkańców w kierunku rozwoju przedsiębiorczości a także zachowania dziedzictwa kulturowego, zachęcający do działań innowacyjnych i na rzecz ochrony środowiska i zmian klimatu.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Adekwatnie do diagnozy obszaru oraz zgodnie z wymogami określonymi w programach/przepisach dla EFROW ustalone zostały kryteria wyboru operacji, które zapewniają wybór operacji przyczyniających się do osiągnięcia poszczególnych celów LSR. Wśród kryteriów określonych w Podręczniku kryteriów wyboru operacji z procedurą ustalania i zmiany kryteriów, zawarte jest kryterium dotyczące ilości utworzonych miejsc pracy oraz zatrudnienia osób z grupy defaworyzowanej (w przypadku rozwoju przedsiębiorczości). Natomiast dla operacji z zakresu budowy, modernizacji infrastruktury niekomercyjnej przewidziane zostało kryterium dla wniosków, które oddziałują pozytywnie na grupę defaworyzowaną ze względu na ograniczony dostęp do oferty wypoczynkowej, rekreacyjnej, kulturalnej. Kryterium to jednak zostało usunięte w październiku 2019 roku.

Wśród operacji w ramach rozwoju przedsiębiorczości preferowane są operacje, gdzie osobą zatrudnioną jest osoba zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rykach a ponadto jest absolwentem szkoły lub młodą matką, która chce powrócić na rynek pracy lub osobą 50+ lub też osobą pomiędzy 18 a 26 rokiem życia. Punktowane są także operacje, gdzie zatrudniona jest inna osoba zarejestrowana w PUP Ryki. Punkty jakie można uzyskać mieszczą się w przedziale od 1 do 4 za każdą osobę należącą do grupy defaworyzowanej, przy czym maksymalna liczba punktów dla kryterium to 12.

Operacje realizowane z zakresu modernizacji infrastruktury niekomercyjnej w latach 2016 – 2019 były oceniane m.in. pod względem zaspokajania potrzeb grup defaworyzowanych. Preferowane były operacje, które pozytywnie oddziałują na grupy defaworyzowane takie jak osoby starsze 60+ oraz dzieci i młodzież. W ramach tego kryterium wnioskodawca mógł uzyskać maksymalnie 10 pkt. Kryterium to jednak zostało usunięte a zapis dotyczący realizacji projektów dedykowanych grupom defaworyzowanym został zmieniony aneksem Nr 3 z dnia 12.06.2017 r. do umowy zawartej w dniu 18 maja 2016 r.

Beneficjenci LGD, mając na uwadze fakt, iż za utworzenie większej liczby miejsc pracy i przyporządkowanie osoby zatrudnianej do określonej grupy defaworyzowanej, daje większą liczbę punktów uzyskanych w wyniku oceny wg lokalnych kryteriów wyboru dokonanej przez

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

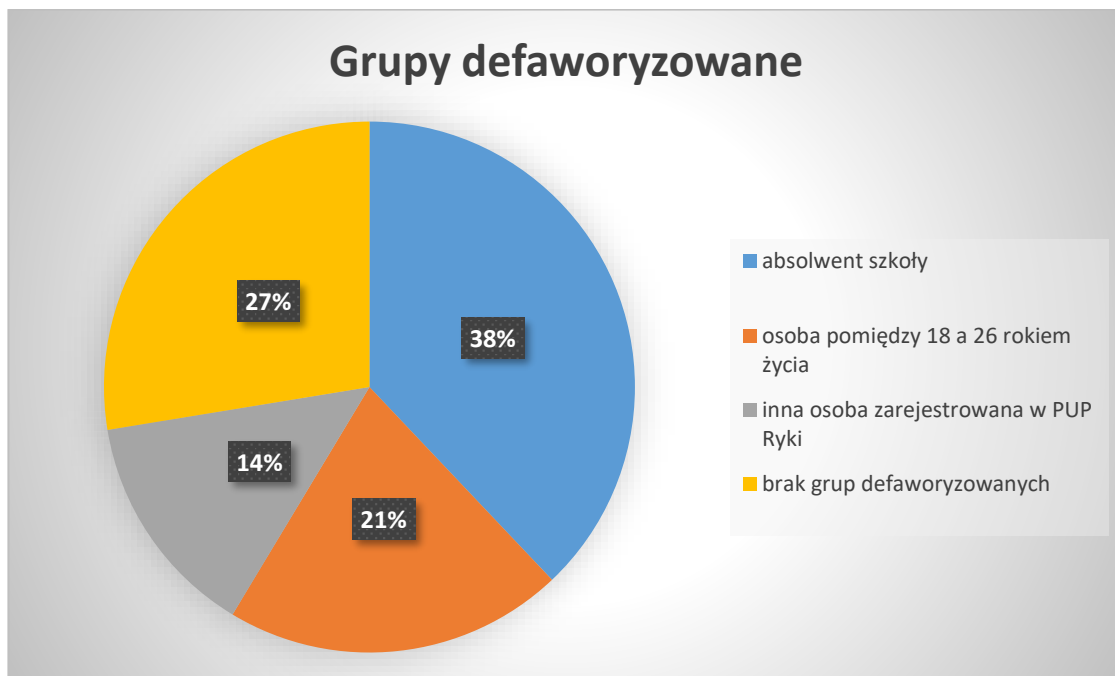
Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Radę Stowarzyszenia, a co za tym idzie większą szansę na wybór danej operacji do finansowania i znalezienia się na wyższej pozycji listy rankingowej, bardzo często wskazywali na zatrudnienie osoby z grupy defaworyzowanej.

13 wnioskodawców spośród 23, czyli 56,52% (nieco ponad połowa) realizujących projekty w ramach podejmowania działalności gospodarczej zadeklarowało zatrudnienie 2 osób, głównie poprzez samozatrudnienie i zatrudnienie 1 dodatkowej osoby. Najczęściej wskazywaną grupą defaworyzowaną osób zatrudnianych w ramach projektów to absolwent szkoły, najmniej zaś inna osoba (niewskazana w kryterium), zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rykach. 8 beneficjentów nie zatrudniało osób należących do grup defaworyzowanych. Liczba beneficjentów wskazujących grupy defaworyzowane osób zatrudnianych pokazuje Wykres poniżej.

Wykres 12. Grupy defaworyzowane

Źródło: opracowanie własne

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

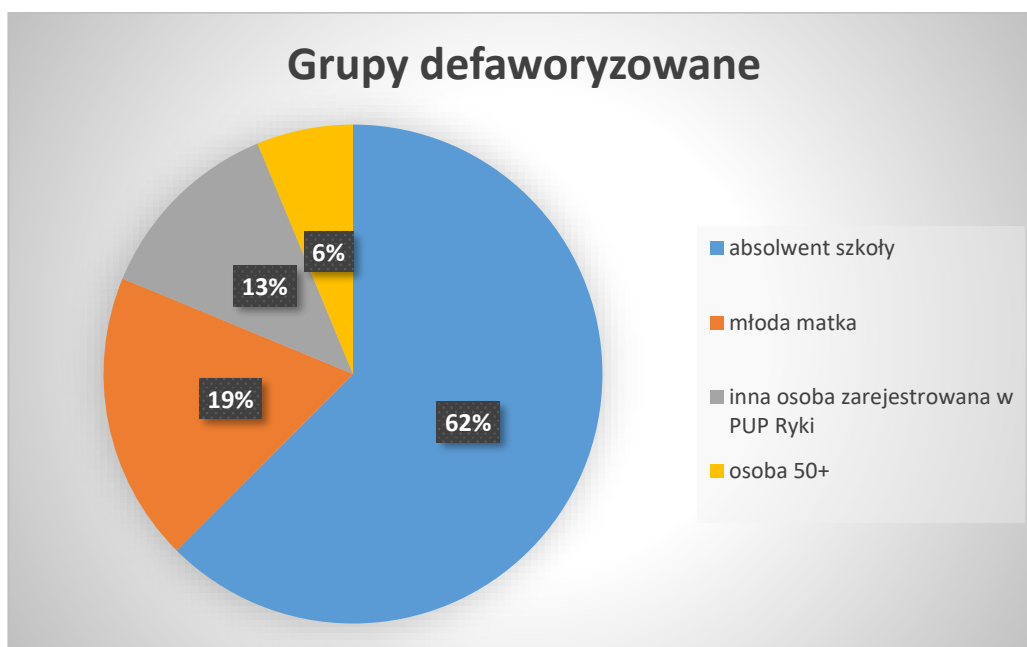
Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

W ramach operacji w zakresie podejmowania nowych działalności gospodarczych, składanych w biurze LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej”, tylko 8 wnioskodawców nie deklaroowało zatrudnienia osoby z grupy defaworyzowanej, pozostali zamierzali zatrudnić osoby z 1 grupy defaworyzowaną (6 beneficjentów) lub też z 2 grup (9 beneficjentów).

Jeśli chodzi o grupy defaworyzowane w ramach operacji z zakresu rozwoju istniejących firm wszyscy wnioskodawcy realizujący projekty zadeklarowało zatrudnienie 1 lub 2 osób. Najczęściej wskazywaną grupą defaworyzowaną osób zatrudnianych w ramach projektów to absolwent szkoły oraz młoda matka. Wśród wskazywanych grup defaworyzowanych wskazano również inną osobę (niewskazaną w kryterium), zarejestrowaną w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rykach oraz 1 osobę 50+. Liczba beneficjentów wskazujących grupy defaworyzowane osób zatrudnianych pokazuje Wykres poniżej.

Wykres 13. Grupy defaworyzowane

Źródło: opracowanie własne

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Wszyscy wnioskodawcy składający wnioski w latach 2016-2019 w ramach budowy, modernizacji infrastruktury niekomercyjnej deklarowali oddziaływanie operacji na grupy defaworyzowane. Do grup defaworyzowanych należą tutaj osoby starsze 60+ oraz dzieci i młodzież. Wszystkie założone operacje oddziaływały na dzieci i młodzież, natomiast jeżeli chodzi o osoby starsze 60+, jedynie 3 operacje nie zakładały zaspokojenia ich potrzeb.

Wnioski złożone w latach 2020-2022 nie były oceniane pod względem zaspakajania potrzeb określonych grup defaworyzowanych.

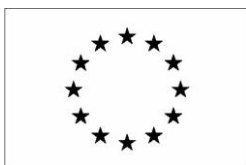
INNOWACYJNOŚĆ

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” w kierunkach swoich działań przyjęła podniesienie atrakcyjności obszaru dla turystów i mieszkańców, dlatego w ramach Strategii preferowane są operacje, które miały pozytywny wpływ na atrakcyjność obszaru. Mogły to być inwestycje w infrastrukturze społecznej i rekreacyjnej, doposażenie obiektów, działania promocyjne i aktywizujące mieszkańców. Dodatkowo priorytetowo traktowane były operacje innowacyjne. Przez innowacje rozumie się zastosowanie lub wprowadzenie nowych lub ulepszonych produktów, procesów (technologii), metod organizacji lub marketingu poprzez praktyczne wykorzystanie lokalnych zasobów unikalnych i charakterystycznych na obszarze LSR (przyrodniczych, historycznych czy społecznych). Innowacją może być ich nietypowe, niestandardowe wykorzystanie czy promocja.

Innowacja może być wynikiem własnej działalności badawczo-rozwojowej Beneficjenta, współpracy z innymi Beneficjentami lub instytucjami lub zakup wiedzy w postaci niematerialnej np. patenty, oprogramowanie, licencje, usługi o charakterze szkoleniowym, organizacyjnym, marketingowym, technicznym lub materialnym, np. zastosowanie maszyn i urządzeń o podwyższonych parametrach.

Wśród typów innowacji wyszczególnione zostały:

- innowacje marketingowe, czyli zastosowanie nowej metody marketingowej wynikającej z nowej strategii marketingowej Beneficjenta

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

- innowacje organizacyjne, czyli wprowadzenie nowej metody organizacji biznesowej Beneficjenta
- innowacje produktowe, czyli wszelkiego rodzaju zmiany polegające na udoskonaleniu wyrobu czy produktu już wytwarzanego na obszarze objętym LSR
- innowacje technologiczne, czyli zmiana stosowana w metodach wytwarzania produktu lub świadczenia usług a także w metodach docierania do odbiorców produktu.

Z racji priorytetowego traktowania operacji innowacyjnych w Podręczniku kryteriów wyboru operacji z procedurą ustalania i zmiany kryteriów opisana została definicja innowacyjności oraz jej rodzajów.

Projekty składane do LGD w ramach przeprowadzonych naborów wniosków są oceniane m.in. pod kątem innowacyjności. Jednym ze wskaźników wskazywanym w Sprawozdaniu z realizacji LSR każdego roku do Urzędu Marszałkowskiego jest wskaźnik Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje. Na koniec 2021 roku operacji tych było 44. W ramach rozwoju przedsiębiorczości wszyscy wnioskodawcy wprowadzili innowacyjne rozwiązania lub udoskonalenie istniejących produktów, procesów, metod organizacji lub marketingu.

Innowacyjność projektów w ramach składanych wniosków do biura LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” przy rozwoju przedsiębiorczości polegała na zakupie innowacyjnych maszyn i urządzeń, które charakteryzują się szeregiem nowatorskich rozwiązań, pozwalających na rozpoczęcie świadczenia nowego rodzaju usług np. tomografii oka czy znacznie efektywniejszej rehabilitacji za pomocą nowoczesnego stołu rehabilitacyjnego. Rozwiązania te pozwalają na wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, które z kolei pozwolą na wprowadzenie nowej metody organizacji zarządzania kosztami w firmie, posiadają zaawansowane funkcje oszczędzania wody oraz energii elektrycznej. Innowacje dotyczą również wykorzystania nowego kanału dystrybucji dla produktów ubojni i masarni. Wykorzystanie nowoczesnego sprzętu w jednej z operacji w filmowaniu oraz fotografii pozwala uzyskać materiały, które są zupełnie inne niż te realizowane przez konkurencję.

Innowacyjność zrealizowanych projektów polegała głównie na wprowadzeniu innowacyjnych rozwiązań, również tych sprzyjających ochronie środowiska i klimatu (zamontowanie

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

instalacji fotowoltaicznych, pompy ciepła, zastosowanie oświetlenia LED), rozbudowie i modernizacji dotychczasowego obiektu, poszerzenia istniejącej oferty, wprowadzenia ulepszonych produktów, zniszczone elementy budynków zostaną zastąpione bardziej zaawansowanymi technologicznie materiałami, polegała również na wprowadzeniu nowej oferty, której brakuje na danym obszarze.

PROJEKTY WSPÓŁPRACY

Realizując Cel ogólny II Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców Lokalnej Strategii Rozwoju LGD realizowało m.in. projekty współpracy (Przedsięwzięcie 4.4 i 4.5 LSR). Przedsięwzięcia, w ramach których realizowane były projekty współpracy są odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby obszaru związane z problemem słabej infrastruktury turystycznej i niewystarczającej do potrzeb infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej. Szansą na rozwój gospodarczy obszaru jest rozwój turystyki poprzez budowę, modernizację infrastruktury rekreacyjnej, kulturalnej, turystycznej i okołoturystycznej. Istotną barierą rozwoju turystyki wiejskiej jest niski poziom wyposażenia obiektów turystycznych w urządzenia infrastrukturalne. Realizacja projektów współpracy miała za zadanie wykorzystać doświadczenia partnerów biorących udział w projekcie do poszerzenia oferty turystycznej obszaru. Miały one na celu zachowanie dziedzictwa lokalnego i promocję obszaru w oparciu o uwarunkowania przyrodnicze, historyczne i dziedzictwo kulturowe.

Lokalna Strategia Rozwoju na dzień 31.08.2022 r. zakładała realizację 5 projektów współpracy:

- I. Szlak kajakowy po rzece Wieprz** – budżet 12.400,25 euro
- II. Inkubator przedsiębiorczości** – budżet 65.009,47 euro
- III. Promocja walorów turystycznych obszaru** – budżet 17.500,00 euro
- IV. Rozszerzenie oferty turystycznej obszaru** – budżet 97.090,00 euro
- V. Uzupełnienie oferty turystycznej** – budżet 47.200,00 euro

Łączne planowane wydatki na projekty współpracy wynoszą 239.200,00 euro.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Pierwszym zrealizowanym projektem współpracy był projekt w ramach realizacji Przedsięwzięcia 4.4 Promocja dziedzictwa przyrodniczego obszaru, zrealizowany pn. „Rozwój i promocja turystyki kajakowej na rzece Wieprz” (projekt współpracy wynikający z LSR - Szlak kajakowy po rzece Wieprz). Projekt został zrealizowany na terenie powiatów lubartowskiego, puławskiego, zamojskiego, krasnostawskiego, łęczyńskiego, świdnickiego, rycckiego.

Celem operacji był wzrost znaczenia turystyki aktywnej w rozwoju gospodarczym Lubelszczyzny poprzez rozbudowę infrastruktury turystycznej i promocję turystyki kajakowej na rzece Wieprz.

W wyniku realizacji operacji na terenie powiatu ryckiego powstały dwa nowe obiekty infrastruktury turystycznej w miejscowości Dęblin i Bobrowniki (altany) oraz wydane zostały publikacje (przewodniki turystyczne dla kajakarzy) w języku polskim i angielskim

Zdjęcie 7. Altana w miejscowości Dęblin wybudowana w ramach projektu współpracy RozTurKaj

Źródło: Archiwum LGD

promujące dziedzictwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe obszaru objętego LSR.

Kolejnym zakończonym projektem jest projekt pn. „Produkt lokalny – Lokalną marką. Współpraca na rzecz rozwoju i promocji produktu lokalnego” o akronimie „LokMar”, w ramach którego zorganizowany został wyjazd studyjny do regionu Bela Krajina (Słowenia) oraz wybudowanych zostało 7 altan wraz z infrastrukturą towarzyszącą, służących ekspozycji sprzedaży i promocji produktów lokalnych z terenu LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej”.

Partnerem zagranicznym projektu była LAS Dolenjska in Bela Krajina, partnerami krajowymi projektu współpracy: LGD „Jagiellońska Przystań”, LGD „Doliną Wieprza i Leśnym Szlakiem”.

Celem wyjazdu studyjnego było poznanie dobrych praktyk w zakresie dystrybucji, promocji i produkcji produktów lokalnych ze szczególnym uwzględnieniem roli współpracy

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

w rozwoju krótkich łańcuchów dostaw żywności. Uczestnicy wyjazdu mogli zobaczyć gospodarstwa o różnym profilu działalności, które zajmują się produkcją produktu lokalnego i jego sprzedaż bezpośrednią.

Celem całego projektu współpracy była identyfikacja produktów lokalnych pod kątem wykorzystania ich do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki w regionie, wymiana dobrych praktyk, przygotowanie miejsc do promocji produktu lokalnego.

Kolejnym projektem współpracy realizowanym przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” w ramach przedsięwzięcia 4.4 jest projekt pn. „Turystyka rowerowa – rozwój i promocja regionu w oparciu o lokalne zasoby”, o akronimie „TUR”. Umowa o przyznanie pomocy z Zarządzeniem Województwa Lubelskiego została zawarta w dniu 11 lipca 2022 r. Jest on w trakcie realizacji.

Ideą projektu jest realizacja zadań służących rozwojowi i promocji turystyki aktywnej w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe obszaru Partnerskich LGD. Operacja polega na poprawie warunków do uprawiania turystyki rowerowej oraz promocji oferty turystyki rowerowej i aktywnej na obszarze działania 5 LGD (LGD „Owocowy Szlak, LGD „Zielony Pierścień”, LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej”, LGD „Doliną Wieprza i Leśnym Szlakiem” i LGD „Jagiellońska Przystań”). W ramach projektu zostanie wykonana i uzupełniona niezbędna infrastruktura dla rowerzystów i turystów oraz elementy promujące obszary Partnerskich LGD. Realizacja projektu została zaplanowana na okres od 1 maja 2022 roku do 30 sierpnia 2023 roku. Całość operacji dotyczy budowy szlaków turystycznych oraz infrastruktury turystycznej wraz z wyposażeniem oraz promocji turystyki aktywnej.

Planowane przez Stowarzyszenie LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” zadania to: wydanie wspólnego z innymi LGD-ami przewodnika dla rowerzystów obejmującego trasy rowerowe na obszarze objętym LSR, wydanie publikacji promującej walory turystyczne obszaru oraz opracowanie i wyznaczenie szlaku rowerowego. Na jego realizację przeznaczono 17.500,00 euro.

Realizację wskaźników przyporządkowanych do projektów współpracy w ramach przedsięwzięcia 4.4 przedstawia Tabela 24.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Tabela 24. Analiza realizacji przedsięwzięcia 4.4 Promocja dziedzictwa przyrodniczego obszaru (stan na dzień 31.08.2022 r.)

Przedsięwzięcie 4.4 Promocja dziedzictwa przyrodniczego obszaru				
Cele osiągnięte dzięki realizacji przedsięwzięcia:				
Cel ogólny II. Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców				
Cel szczegółowy 4. Zachowanie dziedzictwa lokalnego i promocja obszaru w oparciu o uwarunkowania przyrodnicze, historyczne i dziedzictwo kulturowe				
Stopień realizacji wskaźnika produktu				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Stan początkowy 2016	Stan osiągnięty	Stan docelowy
Wp. 4.4 Liczba zrealizowanych projektów współpracy	Szt.	0	2	3
Stopień realizacji wskaźnika rezultatu				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Stan początkowy 2016	Stan osiągnięty	Stan docelowy
Wr. 4.4 Liczba projektów współpracy wykorzystujących lokalne zasoby	Osoby	0	2	3

Źródło: opracowanie własne

Projekty współpracy w ramach przedsięwzięcia 4.4 zostały zrealizowane w 66,67% (2 projekty, spośród 3 zaplanowanych, zostały zrealizowane), 1 projekt jest obecnie w trakcie realizacji.

Projekty współpracy zaplanowane w Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach przedsięwzięcia 4.5 to projekty ukierunkowane na rozwój turystyczny obszaru objętego LSR. Zaplanowano realizację 2 projektów na łączną kwotę 144.290,28 euro. Tabela poniżej przedstawia zakres projektów dla przedsięwzięcia 4.5

Tabela 25. Planowane projekty w ramach przedsięwzięcia 4.5 Rozwój turystyczny obszaru (stan na dzień 31.08.2022 r.)

Lp.	Nazwa projektu współpracy	Planowany wkład finansowy LGD (euro)	Planowane zadania
1	Rozszerzenie oferty turystycznej obszaru	97.090,28	- poszerzenie oferty turystycznej obszaru - promocja walorów turystycznych

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

2	Uzupełnienie oferty turystycznej	47.200,00	<ul style="list-style-type: none"> - promocja walorów turystycznych - uzupełnienie infrastruktury turystycznej, okołoturystycznej i rekreacyjnej - wizyta robocza w kraju partnera
---	----------------------------------	-----------	---

Źródło: opracowanie własne

Żaden z powyższych projektów nie został zrealizowany. Stopień osiągnięcia wskaźników w ramach przedsięwzięcia 4.5 przedstawia Tabela poniżej.

Tabela 26. Analiza realizacji przedsięwzięcia 4.5 Rozwój turystyczny obszar (stan na dzień 31.08.2022 r.)

Przedsięwzięcie 4.5 Rozwój turystyczny obszar				
Cele osiągnięte dzięki realizacji przedsięwzięcia:				
Cel ogólny II. Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców				
Cel szczegółowy 4. Zachowanie dziedzictwa lokalnego i promocja obszaru w oparciu o uwarunkowania przyrodnicze, historyczne i dziedzictwo kulturowe				
Stopień realizacji wskaźnika produktu				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Stan początkowy 2016	Stan osiągnięty	Stan docelowy
Wp. 4.5 Liczba zrealizowanych projektów współpracy	Szt.	0	0	2
Stopień realizacji wskaźnika rezultatu				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Stan początkowy 2016	Stan osiągnięty	Stan docelowy
Wr. 4.5 Liczba projektów współpracy w kierunku rozwoju turystycznego obszaru	Osoby	0	0	2

Źródło: opracowanie własne

Stopień realizacji wskaźników dla przedsięwzięcia 4.5 Rozwój turystyczny obszar przedstawia się na najniższym poziomie – 0%. Dotyczy to zarówno wskaźnika produktu jak i wskaźnika rezultatu.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

OCENA FUNKCJONOWANIA LGD

Funkcjonowanie LGD, ocena sprawności i efektywności działania LGD

Funkcjonowanie organów: Walne Zebranie Członków

Najwyższą władzą Stowarzyszenia LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” jest Walne Zebranie Członków, które zwołuje Zarząd co najmniej jeden raz w roku lub zwoływane jest na pisemny wniosek Komisji Rewizyjnej. Do kompetencji Walnego Zebrania Członków należy uchwalanie kierunków i programu działania Stowarzyszenia, ustalanie liczby członków Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej oraz ich wybór i odwoływanie, rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Organów, udzielanie absolutorium Zarządowi, uchwalanie zmian Statutu, uchwalanie i zmiany regulaminów wewnętrznych Stowarzyszenia, zatwierdzanie budżetu i ustalanie limitów do zaciągania kredytów i pożyczek przez Zarząd, ustalania wysokości składek członkowskich, zatwierdzanie i aktualizacja Lokalnej Strategii Rozwoju LGD oraz innych zadań regulujących funkcjonowanie Stowarzyszenia. Na dzień 12 września 2022 r. w skład Walnego Zebrania Członków wchodziło 107 osób, które reprezentują sektor społeczny, gospodarczy i publiczny. Od 2016 do września 2022 r. odbyło się 11 posiedzeń, w tym 3 w trybie obiegowym, średnia frekwencja podczas zebrań wyniosła 25,59%, frekwencja w ramach WZC przeprowadzonego w trybie obiegowym wyniosła 64,98%. Uchwały Walnego Zebrania Członków są podejmowane bezwzględną większością głosów przy udziale co najmniej 50% członków. W drugim terminie posiedzenia nie jest wymagana obecność 50% ogólnej liczby członków.¹³

Funkcjonowanie Organów: Zarząd

Zarząd kieruje całokształtem działalności Stowarzyszenia zgodnie z uchwałami Walnego Zebrania Członków oraz Rady, reprezentuje je na zewnątrz i ponosi odpowiedzialność przed Walnym Zebraniem. Do jego kompetencji należy powoływanie i odwoływanie członków Stowarzyszenia, kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia, ustalanie Regulaminu Pracy Biura,

¹³ § 17 Statutu Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” (tekst jednolity z dnia 25 października 2019 r.) i Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2022

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

zwoływanie Walnego Zebrania Członków i realizacja jego uchwał a także inne zadania organizacyjne i administracyjne, w tym związane z realizacją LSR.¹⁴ Na koniec września 2022 r. Zarząd składał się z 9 osób. Zarząd zbiera się w miarę potrzeb lecz nie rzadziej niż raz na 3 miesiące. W posiedzeniu ma prawo brać udział przewodniczący lub upoważniony przez niego członek Komisji Rewizyjnej.¹⁵ Od momentu podpisania umowy ramowej tj. 18.05.2016 do 30.09.2022 r. odbyło się 57 posiedzeń, w tym 6 posiedzeń w trybie obiegowym, średnia frekwencja podczas posiedzeń wyniosła 77,94%. Posiedzenia Zarządu odbywały się zazwyczaj raz na dwa miesiące lub raz na miesiąc w przypadku wystąpienia takiej konieczności.

Funkcjonowanie Organów: Rada

Rada Stowarzyszenia LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” jest organem decyzyjnym, do której wyłącznej kompetencji należy wybór operacji, zgodnie z art. 34 ust. 3 lit. c i f rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. Rada podejmuje decyzje w formie uchwał. Uchwały o wyborze operacji podejmowane są zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy liczby jej członków. Rada działa w oparciu o Statut oraz Regulamin Rady przyjęty przez Walne Zebranie Członków. Rada jest odpowiedzialna za wybór operacji na podstawie kryteriów wyboru określonych w LSR. Na poziomie podejmowania decyzji ani władza publiczna ani żadna z grup interesu nie posiada więcej niż 49% praw głosu. Prawomocność posiedzenia i podejmowanych przez Radę decyzji (kworum) spełnione jest gdy spełnione zostaną wszystkie następujące wymogi:¹⁶

- w posiedzeniu bierze udział co najmniej 50% członków aktualnego składu Rady,

¹⁴ Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2022 (aktualizacja czerwiec 2019), str. 11

¹⁵ § 18 Statutu Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” (tekst jednolity z dnia 25 października 2019 r.)

¹⁶ Procedura wyboru i oceny operacji w ramach LSR. Podręcznik procedur i zasad regulujących przyznawanie pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie dla wdrażania operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” PROW 2014-2020 w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju – Lokalnej Grupy Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej”, str. 19 (wersja nr 4z dnia 28.02.2019 r.)

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

- wśród członków biorących udział w posiedzeniu znajduje się co najmniej 50% członków niebędących instytucjami publicznymi,
- przedstawiciele poszczególnych grup interesu stanowią nie więcej niż 49% członków biorących udział w posiedzeniu Rady.

Obecnie Rada składa się z 26 członków. W okresie od momentu podpisania umowy ramowej tj. 18.05.2016 do 30.08.2022 r. odbyło się 41 posiedzeń, średnia frekwencja podczas zebrania wyniosła 55,61%. Posiedzenia te dotyczyły głównie oceny wniosków oraz wyboru operacji do finansowania a także wydawania opinii w przedmiocie wprowadzania zmian do umów zawartych pomiędzy Beneficjentem a Zarządem Województwa Lubelskiego w Lublinie. Kilkakrotnie zaplanowane posiedzenia nie odbyły się ze względu na brak quorum.

Funkcjonowanie Organów: Komisja Rewizyjna

Komisja Rewizyjna jest organem kontrolnym nadzorującym pracę Stowarzyszenia. Do kompetencji Komisji należy wnioskowanie o udzielenie absolutorium dla Zarządu, wnioskowanie o zwołanie Walnego Zebrania Członków, monitoring oraz kontrola funkcjonowania LGD i wdrażania LSR oraz składanie sprawozdania na Walnym Zebraniu Członków z własnej działalności.¹⁷ W skład Komisji Rewizyjnej wchodzi 5 członków. Od momentu podpisania umowy ramowej do 30.09.2022 r. odbyło się 7 posiedzeń Komisji Rewizyjnej, średnia frekwencja podczas posiedzeń wyniosła 85%.

Funkcjonowanie Biura LGD, jakość i efektywność udzielanego doradztwa, działalność informacyjna i promocyjna oraz działania na rzecz nabywania umiejętności i aktywizacji

Funkcjonowanie Biura LGD

¹⁷ Statut Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” (tekst jednolity z dnia 30 marca 2016 r.)

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Biuro Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” od 1 lipca 2017 r. mieści się przy ul. Żytnia 8 w Rykach, pierwotnie znajdowało się pod adresem ul. Wyczółkowskiego 10A, 08-500 Ryki. Czynne jest od poniedziałku do piątku w godz. 8:00 – 16:00.

Biurem kieruje Prezes Zarządu, który jest jednocześnie kierownikiem Biura, odpowiedzialnym za prawidłowe zarządzanie sprawami Stowarzyszenia w ramach posiadanych uprawnień i kompetencji, nie zastrzeżonych przez inne organy Stowarzyszenia.¹⁸

Poza Kierownikiem Biura Regulamin Pracy Biura, zgodnie z Opisem stanowisk, wskazuje trzy stanowiska pracy:

- stanowisko pracy ds. koordynowania projektów i obsługi administracyjnej biura
- stanowisko pracy ds. doradztwa, animacji lokalnej i współpracy
- stanowisko pracy ds. administracyjnych i finansowo-księgowych.

Umowa o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (§ 5 ust. 1 pkt 15), zobowiązuje LGD do zatrudnienia pracowników o kwalifikacjach nie niższych niż określone w Opisie stanowisk, natomiast umowa zawarta na funkcjonowanie Biura LGD zobowiązuje do zatrudnienia pracowników w łącznym wymiarze określonym w § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 października 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz ponoszenia kosztów ich zatrudnienia. Zgodnie z powyższym paragrafem rozporządzenia Stowarzyszenie LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” zobowiązane jest do utworzenia co najmniej 2-óch etatów (w przypadku gdy obszar objęty LSR jest zamieszkały przez co najmniej 30 000 i mniej niż 60 000 mieszkańców). Przeciętny wymiar zatrudnienia weryfikowany jest jako średnia arytmetyczna liczby etatów w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia złożenia wniosku o płatność.

Struktura zatrudnienia w I półroczu 2022 r. w Lokalnej Grupie Działania przedstawiała się następująco:

¹⁸ § 5 Regulaminu Pracy Biura Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej”

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

- 1 pracownik na stanowisku ds. doradztwa, animacji lokalnej i współpracy, zatrudniony na pełen etat na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony,
- 1 pracownik na stanowisku ds. administracyjnych i finansowo-księgowych, zatrudniony na pełen etat na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony (od 10.12.2021 r. przebywa na urlopie macierzyńskim),
- 1 pracownik na stanowisku ds. koordynowania projektów, zatrudniony na pełen etat na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony,
- 1 pracownik zatrudniony na podstawie umowy zlecenia.

Ten sam paragraf umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność warunkuje także szkolenia członków organu decyzyjnego i pracowników biura LGD zgodnie z planem szkoleń określonym w załączniku do umowy.

Plan szkoleń zakładał realizację 6 szkoleń, z zakresu zasad oceny wniosków złożonych przez Wnioskodawców, ochrony danych osobowych zgodnie z nowymi przepisami RODO oraz monitoringu i ewaluacji.

Plan szkoleń został zrealizowany w całości, jego realizację przedstawia Tabela 27.

Tabela 27. Realizacja Planu szkoleń

Lp.	Szkolenie wynikające z Planu szkoleń (planowany termin/uczestnicy)	Zakres szkolenia wynikającego z Planu szkoleń	Termin realizacji
1	Wrzesień 2016 Kadra biorąca udział we wdrażaniu LSR w tym pracownicy biura	Przepisy regulujące działalność Stowarzyszenia Regulaminy Wdrażanie LSR	21 wrzesień 2016
2	Wrzesień 2016 Kadra biorąca udział we wdrażaniu LSR w tym pracownicy biura	Projekty grantowe Zasady obsługi projektów własnych Zasady wyboru operacji Warsztaty praktyczne oceny wniosków	22, 29 wrzesień 2016
3	Wrzesień 2016 Kadra biorąca udział we wdrażaniu LSR w tym pracownicy biura	Zachowanie tajemnicy w zakresie obsługi wniosków, wdrażania LSR Szkolenie w zakresie ochrony danych osobowych	30 wrzesień 2016

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

		Procedura odwoławcza	
4	Styczeń 2018 Kadra biorąca udział we wdrażaniu LSR w tym pracownicy biura	Zasady obsługi projektów grantowych Zasady wyboru operacji Warsztaty praktyczne oceny wniosków Procedura odwoławcza	styczeń 2018
5	Wrzesień 2018 Kadra biorąca udział we wdrażaniu LSR w tym pracownicy biura	Ochrona danych osobowych w 2018 roku zgodnie z RODO	7 i 27 wrzesień 2018
6	Październik 2018 Kadra biorąca udział we wdrażaniu LSR w tym pracownicy biura	Monitoring i ewaluacja	25-26 październik 2018

Źródło: opracowanie własne

Stowarzyszenie LGD przeprowadziło również szkolenia ponad te, które zostały zaplanowane w Planie szkoleń, należą do nich:

- a) 13.12.2019 r. – szkolenie kadry biorącej udział we wdrażaniu lokalnej strategii rozwoju nt. Procedury oceny wniosków i wyboru operacji, lokalnych kryteriów wyboru, warsztaty praktyczne oceny wniosków i biznesplanu, zachowanie tajemnicy w zakresie obsługi wniosków, wdrażania LSR, procedura odwoławcza.
- b) 19.10.2021 r. – szkolenie kadry biorącej udział we wdrażaniu lokalnej strategii rozwoju nt. Ogólnych zasad przyznawania pomocy w poddziałaniu 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, Procedura oceny i wyboru operacji.
- c) 15.12.2021 r. - szkolenie kadry biorącej udział we wdrażaniu lokalnej strategii rozwoju nt. Ogólnych zasad przyznawania pomocy w poddziałaniu 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, Procedura oceny i wyboru operacji.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

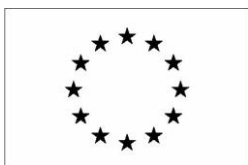
Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Powyższe szkolenia przeprowadzone zostały w związku z zaleceniami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego.

Dodatkowo pracownicy Biura LGD oraz Prezes Zarządu uczestniczyli w innych szkoleniach, organizowanych przez inne podmioty.

Tabela 28. Szkolenia w których LGD uczestniczyło w latach 2016-2022

Lp.	Lata	Data	Szkolenie
1	2016	12-14 wrzesień 2016	Szkolenie w Brwinowie
2		27-28 wrzesień 2016	Szkolenie w Lublinie
3		20 grudzień 2016	Szkolenie w Lublinie
4	2017	21-22 wrzesień 2017	Szkolenie w Tomaszowie Lubelskim
5		16-17 październik 2017	Szkolenie w Kazimierzu Dolnym
6		7-8 grudzień 2017	Szkolenie w Okunince
7	2018	12 luty 2018	<u>Szkolenie w Warszawie</u> Ewaluacja i monitoring LSR, zastosowanie Wytycznej i Podręcznika MRiRW w praktyce
8		26-27 kwiecień 2018	<u>Szkolenie w Lublinie</u> Poddziałanie 19.4 oraz 19.2, kontrola beneficjentów w projektach, konkurencyjny tryb wyboru wykonawców w ramach PROW 2014-2020
9		12 lipiec 2018	<u>Szkolenie w Łukowie</u> Prawidłowa realizacja i rozliczanie projektów w ramach poddziałania 19.2
10		10-11 grudzień 2018	<u>Szkolenie w Krasnymstawie</u> Realizacja umowy ramowej w zakresie poddziałania 19.2, informacja monitorująca z realizacji biznesplanu, instrukcja wniosku o płatność w ramach poddziałania 19.4, popełniane błędy we wniosku o płatność w zakresie działania 19.2, rozliczanie wniosku o płatność w projektach grantowych
11	2019	10 lipiec 2019	<u>Szkolenie w Lublinie</u> Bieżąca realizacja 19.2, projekty współpracy, dodatkowe środki na realizację 19.2 i aktualizacja środków na realizację 19.2 oraz RLKS w kolejnej perspektywie – wielofunduszowość.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

12		16-17 grudzień 2019	<u>Szkolenie w Klimkach k. Łukowa</u> Dodatkowe środki na realizację LSR, wielofunduszowość w RLKS oraz zagadnienia z zakresu poddziałania 19.2, 19.3 i 19.4
13	2020	16 grudzień 2020	<u>Webinarium</u> szkoleniowo-informacyjne dla przedstawicieli Lokalnych Grup Działania z terenu województwa lubelskiego
14	2021	7-8 lipiec 2021	<u>Szkolenie w Poniatowej</u> Koncepcja Smart Village
15		28-29 lipiec 2021	<u>Szkolenie w Poniatowej</u> Efektywna komunikacja online oraz MVP strategii organizacji
16		21 grudzień 2021	<u>Szkolenie w Lublinie</u> Wsparcie przygotowawcze, wymagane dokumenty, wybór LSR, wybrane problemy spotkane we wnioskach o płatność, informacja dla LGD na potrzeby wypełnienia wniosku o płatność w ramach poddziałania 19.4 PROW 2014-2020, błędy przy składaniu wniosków z Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020 oraz przyszła perspektywa 2021-2027, wprowadzenie do konkursu nr 6/22 dla Partnerów KSOW

Źródło: opracowanie własne

Jakość i skuteczność doradztwa

Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 5 umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, Lokalna Grupa Działania jest zobowiązana do świadczenia usług doradczych. Doradztwo świadczone jest nieodpłatnie przez pracowników Biura LGD i rejestrowane przy pomocy indywidualnych kart oraz w rejestrze. Karta indywidualnego doradztwa zawiera imię i nazwisko podmiotu korzystającego z doradztwa, dane kontaktowe, nazwę programu, zakres tematyczny, datę doradztwa, numer naboru oraz rejestr zawiera imię i nazwisko lub nazwę podmiotu korzystającego z doradztwa, dane kontaktowe, nazwę programu, zakres tematyczny, datę doradztwa. Doradztwo potwierdzone jest podpisem beneficjenta a w przypadku doradztwa telefonicznego podpisem doradcy z adnotacją, że zostało udzielone telefonicznie.

Z informacji wynikających z przeprowadzonych monitoringów półrocznych w ramach prowadzonych usług doradczych od 2016 do 2022 r. usługi doradztwa udzielono 216 osobom/podmiotom.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Podczas prowadzonych działań doradczych, szkoleniowych uczestnicy otrzymali ankietę ewaluacyjną. Na podstawie ankiet badany był stopień satysfakcji wnioskodawców z usług doradczych, szkoleń LGD. Grupą docelową byli Beneficjenci, osoby korzystający z usług doradczych i szkoleń LGD. W badanym okresie wypełnionych zostało ponad 360 ankiet, z czego ponad 320 ankietowanych oceniło doradztwo/szkolenie na ocenę dobrą lub bardzo dobrą, realizując przy tym założone wskaźniki Planu komunikacji w ponad 100% (na dzień 31.12.2021 r.).

Przedmiotem porad były zagadnienia dotyczące prowadzonych naborów wniosków w ramach rozwoju działalności gospodarczej, podejmowania działalności gospodarczej, budowy, modernizacji obiektów na cele kulturalne, rekreacyjne i turystyczne oraz projektów grantowych. W badanym okresie doradztwo było udzielane w Biurze LGD oraz podczas wydarzeń, w których LGD brało udział. Doradztwa udzielano również w formie informacji telefonicznej.

W latach 2016-2022 Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” zorganizowało 15 spotkań informacyjno-konsultacyjnych. Spotkania te dotyczyły udzielenia pomocy w zakresie podejmowania działalności gospodarczej i rozwoju działalności gospodarczej, infrastruktury niekomercyjnej oraz wniosków o powierzenie grantów w ramach poddziałania 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Plan spotkań dotyczył: omówienia jak prawidłowo wypełnić wnioski, niezbędnych dokumentów, planu działania, limitu środków dla poszczególnych przedsięwzięć oraz Grantobiorcy, przewidzianych w LSR wskaźników, zakresu projektów grantowych, kosztów kwalifikowalnych, podmiotów uprawnionych do uzyskania pomocy, oceny wniosków przez Biuro LGD oraz Radę, zawarcia umów z Grantobiorcami, przyczyn rozwiązania umów z Grantobiorcami, sprawozdawczości, monitoringu i kontroli z realizacji projektu. Podczas spotkań prowadzona była lista obecności oraz dokumentacja zdjęciowa. W sumie przeszkolono 275 osób. Informacja o każdym spotkaniu informacyjno-konsultacyjnym była zamieszczana na stronie internetowej Stowarzyszenia. Spotkania te odbyły się w terminach zawartych w Tabeli 29.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Tabela 29. Spotkania informacyjno-konsultacyjne przeprowadzone w latach 2016-2022

Data	Miejsce	Zakres tematyczny
22.09.2016	Gminny Ośrodek Kultury w Kłoczewie, ul. Klonowa 2	– Plan działania (beneficjenci, wskaźniki, kwoty dotacji); – Harmonogram naborów; – Niezbędne dokumenty; – Procedura naboru i oceny.
23.09.2016 r.	Sala konferencyjna Urzędu Gminy w Nowodworze	– Plan działania (beneficjenci, wskaźniki, kwoty dotacji); – Harmonogram naborów; – Niezbędne dokumenty; – Procedura naboru i oceny.
23.09.2016 r.	Gminny Ośrodek Kultury w Ułężu	– Plan działania (beneficjenci, wskaźniki, kwoty dotacji); – Harmonogram naborów; – Niezbędne dokumenty; – Procedura naboru i oceny.
26.09.2016	Gminny Ośrodek Kultury w Stężycy, ul. Królewska 4	– Plan działania (beneficjenci, wskaźniki, kwoty dotacji); – Harmonogram naborów; – Niezbędne dokumenty; – Procedura naboru i oceny.
27.09.2016 r.	Sala konferencyjna Urzędu Miejskiego w Dęblinie, ul. Rynek 12	– Plan działania (beneficjenci, wskaźniki, kwoty dotacji); – Harmonogram naborów; – Niezbędne dokumenty; – Procedura naboru i oceny.
28.09.2016 r.	Sala konferencyjna Urzędu Miasta w Rykach ul. Karola Wojtyły 29	– Plan działania (beneficjenci, wskaźniki, kwoty dotacji); – Harmonogram naborów; – Niezbędne dokumenty; – Procedura naboru i oceny.
12.12.2017	Urząd Miasta w Dęblinie	– Plan działania (beneficjenci, wskaźniki, kwoty dotacji); – Kwalifikowalność kosztów – Niezbędne dokumenty; – Procedura oceny i wyboru projektów o powierzenia grantu.
15.12.2017	Sala konferencyjna Starostwa Powiatowego w Rykach	– Plan działania (beneficjenci, wskaźniki, kwoty dotacji); – Kwalifikowalność kosztów – Niezbędne dokumenty;

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

		– Procedura oceny i wyboru projektów o powierzenia grantu.
11.01.2018	Sala konferencyjna Urzędu Miasta w Rykach ul. Karola Wojtyły 29	<ul style="list-style-type: none">- Omówienie jak prawidłowo wypełnić wniosek o powierzenie grantów- Niezbędne dokumenty- Plan działania- Limity środków dla poszczególnych przedsięwzięć oraz Grantobiorcy- Przewidziane w LSR wskaźniki- Zakres projektów grantowych- Koszty kwalifikowane- Podmioty uprawnione do uzyskania pomocy o powierzenie grantu- Ocena wniosków przez Biuro LGD oraz Radę- Zawarcie umowy z Grantobiorcą- Przyczyny rozwiązania umowy z Grantobiorcą- Sprawozdawczość, monitoring i kontrola z realizacji projektu.
8.02.2018	Sala konferencyjna Urzędu Miasta w Rykach ul. Karola Wojtyły 29	<ul style="list-style-type: none">- Omówienie jak prawidłowo wypełnić wniosek- Niezbędne dokumenty- Plan działania- Limity środków dla poszczególnych przedsięwzięć- Przewidziane w LSR wskaźniki- Koszty kwalifikowane- Podmioty uprawnione do uzyskania pomocy- Ocena wniosków przez Biuro LGD oraz Radę.
9.02.2018	Sala konferencyjna Urzędu Miasta w Rykach ul. Karola Wojtyły 29	<ul style="list-style-type: none">- Omówienie jak prawidłowo wypełnić wniosek o powierzenie grantów- Niezbędne dokumenty- Plan działania- Limity środków dla poszczególnych przedsięwzięć oraz Grantobiorcy

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

		<ul style="list-style-type: none">- Przewidziane w LSR wskaźniki- Zakres projektów grantowych- Koszty kwalifikowane- Podmioty uprawnione do uzyskania pomocy o powierzenie grantu- Ocena wniosków przez Biuro LGD oraz Radę- Zawarcie umowy z Grantobiorcą- Przyczyny rozwiązania umowy z Grantobiorcą- Sprawozdawczość, monitoring i kontrola z realizacji projektu.
04.10.2019	Sala konferencyjna Starostwa Powiatowego w Rykach	Omówienie zgłoszonych uwag i ustalenie ostatecznego zakresu zmian lokalnych kryteriów wyboru
12.12.2019	Sala konferencyjna Starostwa Powiatowego w Rykach	<ul style="list-style-type: none">- Plan działania (beneficjenci, wskaźniki, kwoty dotacji)- Kwalifikowalność kosztów- Niezbędne dokumenty- Procedura oceny i wyboru projektów
10.01.2022	Sala konferencyjna Urzędu Miejskiego w Rykach	<ul style="list-style-type: none">- Zasady przyznawania pomocy finansowej na realizację operacji- Ocena i lokalne kryteria wyboru operacji- Wniosek i biznesplan- Zobowiązania wynikające z umowy o przyznaniu pomocy
29.09.2022	Sala konferencyjna Urzędu Miejskiego w Rykach	<ul style="list-style-type: none">- Zasady przyznawania pomocy finansowej na realizację operacji- Ocena i lokalne kryteria wyboru operacji- Wniosek i biznesplan- Zobowiązania wynikające z umowy o przyznaniu pomocy

Źródło: opracowanie własne

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Podczas każdego spotkania informacyjno-konsultacyjnego rozdane zostały wśród uczestników ankiety ewaluacyjne, oceniające skuteczność i użyteczność działań informacyjno-konsultacyjnych. Są one źródłem wiedzy na temat stopnia zadowolenia z przebiegu spotkań.

Usługi doradcze prowadzone były także podczas wydarzeń, w których LGD brało udział. Potencjalni beneficjenci przy stoisku promocyjnym LGD mogli uzyskać informacje na temat prowadzonych naborów oraz uzyskania wsparcia w ramach inicjatywy LEADER.

W ramach przeprowadzonych naborów w latach 2016-2022 w ramach rozwoju działalności gospodarczej, podejmowania działalności gospodarczej oraz budowy, modernizacji obiektów na cele rekreacyjne, kulturalne i turystyczne złożono 148 wniosków o przyznanie pomocy, z czego 116 skorzystało z doradztwa indywidualnego. Spośród beneficjentów korzystających z doradztwa, umowę o przyznanie pomocy z Zarządem Województwa Lubelskiego w Lublinie podpisało 26 osób/podmiotów. W 2018 roku ostatecznie przeprowadzono nabór Nr 12/19.2/2018/G dla przedsięwzięcia 4.3 Wydawnictwa promujące walory przyrodnicze i turystyczne obszaru, w ramach którego złożonych zostało 7 wniosków. Z doradztwa skorzystali wszyscy Grantobiorcy. Doradztwo prowadzone było przez pracowników LGD oraz Prezesa.

Prowadzone usługi doradcze przekładają się na jakość złożonych wniosków. Wśród złożonych projektów w latach 2016-2022 tylko 6 wniosków zostało odrzuconych na etapie oceny przeprowadzonej przez Lokalną Grupę Działania. Wśród wniosków, które nie zostały wybrane do finansowania, głównym powodem było nie zmieszczenie się w limicie środków przeznaczonych w ramach danego naboru. Natomiast jeśli chodzi o wnioski przekazane do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie przez LGD, w ramach których nie zostały podpisane umowy na realizację projektu, głównym powodem tego był brak złożenia uzupełnień przez Wnioskodawcę lub też wycofanie wniosku. **Jedynie w przypadku 6 wniosków odmówiono udzielenia pomocy ze względu na racjonalność kosztów, tworzenia sztucznych warunków do uzyskania pomocy oraz istotnej zmiany wniosku i biznesplanu w ramach uzupełnień. Dodatkowo 8 umów zostało rozwiązanych na prośbę Beneficjenta.**

Działania informacyjne i promocyjne oraz nabywanie umiejętności

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” prowadzi działania informacyjne oraz promocyjne obszaru objętego LSR. Prowadzi działania informacyjne w zakresie rozpowszechniania informacji o zasadach przyznawania pomocy na realizację operacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju. Informacje najczęściej przekazywane są poprzez artykuły umieszczone na stronie internetowej Lokalnej Grupy Działania oraz stronach internetowych gmin członkowskich a także poprzez artykuły zamieszczone w prasie lokalnej.

W 2016 roku Stowarzyszenie uruchomiło nową stronę internetową zgodnie z Księgą Wizualizacji PROW 2014-2020. Poprzednia strona jest dostępna pod linkiem archiwum.lokalnagrupadzialania.pl. Od momentu utworzenia nowej strony internetowej do dnia 30.09.2022 r. stroną internetową odwiedziło 335826 osób.

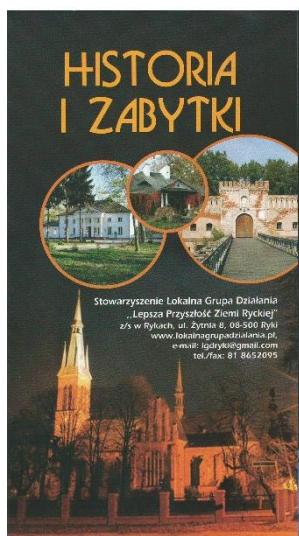
W latach 2016-2022 ukazało się 42 artykułów w prasie lokalnej i regionalnej. Do publicznej wiadomości podawane są informacje m.in. o prowadzonych naborach wniosków oraz szkoleniach. Zamieszczane są informacje o prowadzonych działaniach mających na celu aktywizację społeczności lokalnej a także informacje o realizowanych lub zrealizowanych projektach, na realizację których środki zostały pozyskane poprzez Lokalną Grupę Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej”.

Przed siedzibą LGD zamieszczona jest tablica informacyjna, na której zamieszczane są

ogłoszenia o prowadzonych naborach wniosków, realizowanych projektach oraz najważniejszych wydarzeniach a także na budynku, w którym znajduje się biuro LGD.

Działania informacyjne i promocyjne prowadzone są przez LGD podczas wydarzeń, imprez w których Lokalna Grupa Działania wzięła udział.

Wszystkie działania informacyjne i promocyjne są monitorowane (sporządzane monitoringi na podstawie ankiet uczestników), wynikają one z Harmonogramu planu

Zdjęcie 8 Ulotki wydane przez Stowarzyszenie LGD "Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej"

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

komunikacji, który jest regularnie aktualizowany a realizacja wskaźników jest na bieżąco monitorowana.

W okresie 2016 – 2022 Stowarzyszenie wydało 8 publikacji, m.in. w postaci kalendarzy trójdzielnych i wieloplanszowych. Publikacje zostały opatrzone niezbędnymi logotypami oraz logotypami gmin członkowskich Lokalnej Grupy Działania. W okresie tym LGD wydała 5 ulotek. W 2017 roku została wydana ulotka zawierająca informacje na temat limitu środków w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju opracowanej przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” oraz wykaz miejsc, obiektów gmin członkowskich atrakcyjnych turystycznie, które warto zobaczyć. W 2018 roku zostały wydane 2 ulotki „Aktywny wypoczynek i rekreacja” oraz „Historia i zabytki”. W 2021 roku ponownie zostały wydrukowane ulotki „Aktywny wypoczynek i rekreacja” oraz „Historia i zabytki” oraz ulotka „Obiekty sakralne”.

Stowarzyszenie zleciło wykonanie materiałów promocyjnych, zgodnie z oznakowaniem wynikającym z Księgi wizualizacji PROW na lata 2014-2020. Kilkakrotnie wykonane zostały gadżety promocyjne w postaci: smycze, długopisy, ołówki, balony, notesy, pendrive, breloki, eko torby.

Aktywizacja mieszkańców obszaru

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” prowadzi działania mające na celu promocję obszaru objętego LSR. W latach 2016-2022 LGD wzięło udział w 69 wydarzeniach o zasięgu lokalnym, gminnym, powiatowym, wojewódzkim oraz krajowym. Część z nich były organizowane przez LGD, pozostałe wydarzenia były organizowane przez inne organizacje a na zaproszenie których LGD uczestniczyło w wydarzeniu jako partner lub też Stowarzyszenie uczestniczyło w wydarzeniu poprzez wystawienie stoiska promocyjnego.

Stowarzyszenie bierze udział w wydarzeniach kulturalnych organizowanych przez partnerów LGD. Wydarzenia te mają na celu zaznajomienie lokalnej społeczności z działalnością LGD, możliwościami ubiegania się o wsparcie finansowe ze środków funduszy unijnych oraz założeniami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Uczestnictwo LGD

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

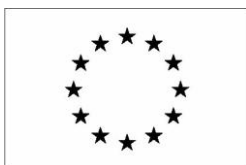
w wydarzeniach są okazją do promocji lokalnej turystyki i promowania aktywnych form spędzania wolnego czasu, wspierają także działania mające na celu kultywowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego.

W latach począwszy od 2016 roku LGD bierze udział w Zielonym Agro Show w Ułężu. Według danych organizatorów corocznie wydarzenie to odwiedza ponad 30 tys. osób. Celem udziału w Agro Show była promocja LSR oraz PROW 2014-2020, dbałość o wizerunek LGD oraz promocja oferty turystycznej na obszarze objętym LSR. Podczas targów promowany był region Powiatu Ryckiego pod względem inwestycyjnym i turystycznym. Uczestnicy targów mieli możliwość zapoznania się z celami określonymi w Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność opracowanej przez LGD. Udział LGD w Agro Show zakończył się z momentem ogłoszenia w Polsce epidemii COVID-19 w marcu 2020 roku. Przez panującą sytuację w kraju w latach 2020-2021 nie organizowane było Agro Show na terenie obszaru działania LSR.

Wydarzenia, w których LGD brało udział przy współpracy z domami kultury, placówkami oświatowymi i innymi grupami nieformalnymi pozwalają na promowanie obszaru LSR w skali województwa oraz kraju i są okazją do budowania partnerstwa lokalnego a także aktywizowania lokalnej społeczności w celu promocji obszaru objętego LSR. Informacje na temat wydarzeń, w których LGD uczestniczyło przedstawia Tabela 30.

Tabela 30. Wydarzenia promocyjne, w których LGD uczestniczyło w latach 2016-2022

Lp.	Wydarzenie	Data	Miejsce	Liczba uczestników
1	Dzień Dziedzictwa Lokalnego	30.05.2016	Ryki	
2	Zielone Agro Show 2016	4-5.06.2016	Ułęż	24 000
3	60-lecie ZSP w Rykach	29.06.2016	Ryki	
4	Obchody XVI Dnia Papieskiego	9-15.10.2016	Stężycza	284
5	Szkolenie w zakresie tworzenia wiosek tematycznych	19.10.2016	Ryki	24
6	Szkolenie dla przedsiębiorców	7.11.2016	Ryki	27
7	Szkolenie w zakresie tworzenia wiosek tematycznych	12.12.2016	Ryki	24

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

8	Wigilia miejska w Rykach	18.12.2016	Ryki	
9	Spotkanie międzypokoleniowe dzieci i seniorów	20.12.2016	Ryki	38
10	Konkurs Twórczości Bożonarodzeniowej	02.02.2017	Stężycza	87
11	Szkolenie tzw. sprzedaż bezpośrednia	23.02.2017	Ryki	18
12	Rozwój przedsiębiorczości na obszarze wiejskim w Bazanowie	15.03.2017	Nowy Bazanów	9
13	Rozwój przedsiębiorczości poprzez tworzenie spółdzielni socjalnej w Rososzy	17.03.2017	Rososz	9
14	Tworzenie spółdzielni socjalnych w Bazanowie	20.04.2017	Nowy Bazanów	8
15	I Powiatowy Przegląd Dziecięcych i Młodzieżowych Zespołów Tańca Ludowego i Współczesnego Powiatu Ryckiego „Taneeczne Pejzaże”	23.04.2017	Ryki	220
16	Tworzenie spółdzielni socjalnych w Stężycy	27.04.2017	Stężycza	5
17	Zielone Agro Show	27-28.05.2017	Ułęż	35 000
18	Wizyta studyjna LGD z Estonii	5.06.2017	Powiat Rycki	46
19	Kongres Producentów Żywności Tradycyjnej w ramach operacji „Biesiada Wokół Tradycyjnego Jadła”	20.08.2017	Kłoczew	50
20	Dożynki powiatowo-gminne w Starym Zadybiu	20.08.2017	Stare Zadybie	30 000
21	Dożynki Wojewódzkie w Radawcu	27.08.2017	Radawiec	
22	Dożynki Gminne w Rykach, gm. Ryki	3.09.2017	Ryki	
23	Dożynki Gminne w Pawłowicach, gm. Stężycza	10.09.2017	Pawłowice	
24	Obchody XVII Dnia Papieskiego	8.10.2017	Stężycza	199
25	Kongres Kobiet Lubelszczyzny	9.12.2017	Lublin	300
26	Konkurs na Bożonarodzeniową szopkę przestrzenną, Gwiazdkę kolędniczą, Świąteczny anioł		Stężycza	86
27	Galeria produktu lokalnego w Zawitala	22.04.2018	Zawitała	50
28	Zielone Agro Show	27.05.2018	Ułęż	35 000

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

29	Spyły kajakowy	14.07.2018	Białki Dolne - Dęblin	50
30	W Krainie Lubelskich Ryb	5.08.2018	Stężyca	Łącznie 5 000
31	Dożynki Gminne w Rykach, gm. Ryki	26.08.2018	Ryki	
32	Dożynki Gminne w Starym Zadybiu, gm. Kłoczew	26.08.2018	Stare Zadybie	
33	Zakończenie lata w Dęblinie	1.09.2018	Dęblin	
34	Dożynki wojewódzkie w Radawcu	2.09.2018	Radawiec	
35	Biznes Lubelskie 2018	6.09.2018	Ryki	28
36	Dożynki Gminne w Stężycy, gm. Stężyca	9.09.2018	Stężyca	↑ Łącznie 5 000
37	Dożynki krajowe w Spale	16.09.2018	Spala	
38	Obchody 10-lecia Zespołu „Kłoczewiaczy”	6.10.2018	Kłoczew	21
39	Spotkanie Integracyjne Chórów	18.10.2018	Ryki	15
40	Obchody XVIII Dnia Papieskiego	22.10.2018	Stężyca	60
41	I Przegląd Piosenki Patriotycznej, Powstań- czej i Żołnierskiej	25.11.2018	Kłoczew	143
42	Posiedzenie delegatów Lubelskiej Izby Rol- niczej z powiatu ryckiego	17.12.2018	Ryki	17
43	Konkurs plastyczny „Bożonarodzeniowa szopka” oraz „Gwiazda kolędnicza”.	27.01.2019	Stężyca	50
44	II Powiatowy Przegląd Dziecięcych i Młó- dzieżowych Zespołów Tańca Narodowego, Współczesnego i Nowoczesnego Powiatu Ryckiego	09.06.2019	Ryki	135
45	Spotkanie aktywizacyjne społeczności lo- kalnej w związku z Jubileuszem 10-lecia LGD	07.06.2019	Ryki	90
46	Agro Show w Ułężu	25-26.05.2019	Ułęż	35000
47	Dni Dęblina	16.06.2019	Dęblin	
48	Przegląd Piosenki Biesiadnej i Ludowej	28.07.2019	Stężyca	140
49	Spotkanie zorganizowane w związku z przyjazdem Lokalnej Grupy Działania, która przyjechała do Polski z Mołdawi.	19.07.2019	Janów Lubel- ski	↓ Łącznie 5000
50	Piknik Historyczny w Rososzy	15.08.2019	Rososz	

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

51	Dożynki gminne w Starym Zadybiu	18.08.2019	Stare Zadybie	Łącznie 5000
52	Dożynki powiatowo-gminne w Rykach	25.08.2019	Ryki	
53	Dożynki gminne w Ułężu	01.09.2019	Ułęż	
54	Dożynki wojewódzkie w Radawcu	08.09.2019	Radawiec	
55	Dożynki gminne w Brzezinach	15.09.2019	Brzeziny	
56	Obchody XIX Dnia Papieskiego „Wstańcie, chodźmy”.	13.10.2019	Stężycza	114
57	Powiatowy Konkurs Tańców Narodowych pt. „Poloneza czas zacząć”	27.10.2019	Ryki	211
58	Widowisko poetycko muzyczne pt. „Polska, Moja Ojczyzna”	16.11.2019	Stężycza	400
59	II Powiatowy Przegląd Piosenki Patriotycznej, Powstańczej i Żołnierskiej pt. „Wspólne dobro – Ojczyzna”.	24.11.2019	Kłoczew	90
60	Gala Finałowa I Powiatowego Turnieju Kół Gospodyń Wiejskich i Zespołów Ludowych.	02.02.2020	Grabowce Dolne	400
61	Wydarzenie pn. „Warsztaty, Jarmark i Zabawa Ludowa”	23.08.2020	Ryki	150
62	Dożynki gminne w Rykach	23.08.2020	Ryki	↓ Łącznie 4000
63	II Gala Turnieju Kół Gospodyń Wiejskich, Zespołów Ludowych i Stowarzyszeń	11.07.2021		4000
64	Dożynki gminne w Starym Zadybiu	22.08.2021	Stare Zadybie	Łącznie 4000
65	Dożynki gminne w Rykach	29.08.2021	Ryki	
66	Dożynki gminne w Korzeniowie	05.09.2021	Korzeniów	
67	Dożynki wojewódzkie w Lubyczy Królewskiej	12.09.2021	Lubycz Królew- ska	
68	Dożynki gminne w Trzciankach	12.09.2021	Trzcianki	
69	Konkursy fotograficzny i plastyczny pn. : „POZNAJ ZIEMIĘ RYCKĄ” – Kształtowanie postaw proekologicznych w powiecie ryckim”	10.2021	Ryki	199

Źródło: opracowanie własne, na podstawie Monitoringów z realizacji Harmonogramu planu komunikacji

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Podczas wydarzeń, w których LGD brało udział, uczestnikom rozdawane są ankiety ewaluacyjne. Po czym sporządzany jest monitoring na podstawie zebranych ankiet, przedstawiający stopień zadowolenia z prowadzonych działań. Monitoringi te pokazują, iż uczestnicy w ponad 80% oceniają wydarzenia pozytywnie, oceniając je jako dobre lub bardzo dobre.

Spośród główniejszych wydarzeń zorganizowanych przez Lokalną Grupę Działania o zasięgu gminnym i powiatowym to I Powiatowy Przegląd Dziecięcych i Młodzieżowych Zespołów Tańca Ludowego i Współczesnego Powiatu Ryckiego „Taneczne Pejzaże”, I Przegląd Piosenki Patriotycznej, Powstańczej i Żołnierskiej, co roku LGD jako partner bierze udział w Obchodach Dnia Papieskiego oraz w Konkursie Twórczości Bożonarodzeniowej. Każdego roku także LGD bierze udział w dożynkach gminnych organizowanych przez gminy członkowskie. Celem tych wydarzeń jest aktywizacja grup defaworyzowanych i społeczności lokalnej, integracja społeczna mieszkańców, promocja dziedzictwa kulturowego, wzmocnienie kapitału społecznego mieszkańców obszaru wiejskiego.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania systematycznie uczestniczy w dożynkach gminnych oraz powiatowych, reprezentanci LGD biorą udział także w dożynkach wojewódzkich oraz krajowych, promując obszar działania LSR. Częściowo zaprzestano uczestnictwa LGD w wydarzeniach począwszy od roku 2020 z powodu panującej w kraju epidemii COVID-19 i w kolejnych latach z tytułu wprowadzonych obostrzeń. W latach 2020-2021 Stowarzyszenie organizowało mniej wydarzeń aktywizacyjnych, dopiero w roku 2022 sytuacja epidemiczna unormowała się.

OCENA PROCESU WDRAŻANIA

Realizacja celów i przedsięwzięć zawartych w Lokalnej Strategii Rozwoju odbywała się w okresie od 2016 do 2022 roku. W dokumencie strategicznym wyznaczono 8 przedsięwzięć, których realizacja miała przyczynić się do wprowadzenia pozytywnej zmiany na obszarze działania LGD. Ich realizacja warunkowała osiągnięcie 4 celów szczegółowych mierzonych za pomocą rezultatów. Długofalowe skutki realizacji przedsięwzięć zostały określone za pomocą wskaźników oddziaływania.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

W Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” wyznaczono pierwotnie 8 przedsięwzięć, po czym w 2018 roku LGD wykreśliła dwa przedsięwzięcia w zakresie projektów grantowych. Powodem był brak zainteresowania beneficjentów w ramach przeprowadzonych naborów dla przedsięwzięcia 4.1 Imprezy, wystawy i spotkania integracyjne w tym dotyczące ochrony środowiska i zmian klimatu oraz 4.2 Imprezy i spotkania związane z turystyką i promocją turystyczną obszaru. Pierwszy nabór wniosków na realizację projektów grantowych ogłoszony został w grudniu 2016 r., kolejne w 2018 roku. Jednak oba powyższe przedsięwzięcia nie realizowały założeń projektu grantowego, nie realizując przy tym założeń Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2022, postanowiono więc wykreślić wyżej wymienione przedsięwzięcia. Środki zostały przeniesione na operację własną w wysokości 20 000 zł oraz infrastrukturę niekomercyjną na cele rekreacyjne i kulturalne w wysokości 100 000 zł. Pozostało więc do realizacji 6 przedsięwzięć. Aktualizacji LSR dokonano w maju 2018 r., podczas Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia.

Przygotowując Plan działania poddano konsultacji terminy realizacji poszczególnych operacji i niezbędne limity wykonania wskaźników i budżetu. Planowane operacje podzielone zostały na 3 etapy:

- Etap I – w latach 2016-2018
- II Etap – w latach 2019-2020
- III Etap – w latach 2021-2023

Podział ten wynikał z wymogów unijnych perspektywy finansowej na lata 2014-2020, w tym z wytyczeniem celów pośrednich na lata 2018 i 2023 oraz z powiązaniem wyników osiągnięcia wskaźników produktu z finansowymi karami i nagrodami, o których mowa w umowie ramowej.

Poziom realizacji I kamienia milowego przedstawia Tabela 31.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Tabela 31. Realizacja I kamienia milowego w latach 2016-2018

Przedsięwzięcie	Nazwa wskaźnika produktu	I kamień milowy					
		Wartość wskaźnika produktu wg Planu Działania w latach 2016-2018	Realizacja wskaźnika	% realizacji wskaźnika	Limit środków wg Planu Działania w latach 2016-2018	Wykorzystanie środków	% realizacji budżetu
1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu	Wp. 1.1. Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	8	6	75,00	1.400.000	1.323.366	94,53
1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma	Wp. 1.2. Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	8	7	87,50	800.000	700.000	87,50
2.1 Inkubator wsparcia przedsiębiorców lokalnych	Wp. 2.1. Liczba szkoleń	6	5	83,33	50.000	50.000	100,00
3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne	Wp. 3.1. Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej	8	8	100,00	1.555.000	1.662.707,54	106,93
3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne	Wp. 3.2. Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	5	4	80,00	550.000	538.443,23	97,90

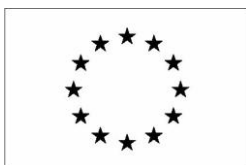
„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

4.3 Wydawnictwa promujące walory przyrodnicze i turystyczne obszaru	Wp. 4.3. Liczba publikacji promujących walory przyrodnicze, historyczne, kulturowe	6	8	133,33	60.000	79.853	133,09
---	---	---	---	--------	--------	--------	--------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Plan Działania zakładał realizację 2-óch kamieni milowych. I kamień milowy Stowarzyszenie LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” realizując założenia LSR w latach 2016-2018 osiągnęła minimalne warunki wynikające z umowy ramowej. Jeżeli chodzi o poziom realizacji wskaźników produktu LGD osiągnęło 92,68%, w przypadku wykorzystania środków finansowych, wykorzystanych zostało 98,63%, oraz LGD wykorzystało 63,23% środków finansowych przeznaczonych na utworzenie/utrzymanie miejsc pracy w ramach LSR. II kamień milowy został usunięty z dniem 24.09.2020 r. Aneksem nr 10 do umowy ramowej.

Szczegółowa analiza realizacji wskaźników produktu i rezultatu na dzień 02.09.2022 r. znajduje się w Tabelach 32 i 33.

Tabela 32. Analiza stanu realizacji wskaźników rezultatu na dzień 02.09.2022 r. (wynikające z podpisanych/rozliczonych umów)

	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary	Stan osiągnięty	Stan docelowy (do 2023 roku)	% realizacji
Wr. 1.1.	Liczba utworzonych miejsc pracy w istniejących firmach	Szt.	17	17	100,00
	Liczba utrzymanych miejsc pracy w istniejących firmach	Szt.	81,03	81	100,04
Wr. 1.2.	Liczba miejsc pracy w nowo utworzonych firmach	Szt.	33	43	76,74
	Liczba utrzymanych miejsc pracy w nowo utworzonych firmach	Szt.	33	43	76,74
Wr. 2.1.	Liczba osób, która skorzystała z inkubatora wsparcia	Osoby	100	100	100
Wr. 3.1.	Liczba osób korzystająca z nowej, ulepszonej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej	Osoby	4312	5500	78,40
Wr. 3.2.	Liczba osób korzystająca z nowej, przebudowanej infrastruktury turystycznej	Osoby	1640	3003	54,61
Wr. 4.3.	Liczba osób, która podniosła swoją wiedzę o walorach przyrodniczych i turystycznych obszaru	Osoby	16850	17000	99,12

Źródło: opracowanie własne

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Tabela 33. Analiza stanu realizacji wskaźników produktu na dzień 02.09.2022 r. (w oparciu o podpisane/rozliczone umowy)

Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Stan osiągnięty	Stan docelowy (do 2023 roku)	% realizacji
Wp. 1.1. liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Szt.	11	11	100,00
Wp. 1.2. Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Szt.	22	28	78,57
Wp. 2.1. Liczba szkoleń	Szt.	5	6	83,33
Wp. 3.1. Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej	Szt.	17	25	68,00
Wp. 3.2. Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Szt.	6	11	54,55
Wp. 4.3 Liczba publikacji	Szt.	7	8	87,50

Źródło: opracowanie własne

Nabory wniosków przeprowadzone zostały zgodnie z załącznikiem nr 2 do umowy ramowej tj. Harmonogramem planowanych naborów wniosków o udzielenie wsparcia na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Tabela 34 przedstawia okresy w jakich przeprowadzone zostały nabory wniosków w ramach przedsięwzięć 1.1 i 1.2, 3.1 i 3.2.

Tabela 34. Harmonogram przeprowadzonych naborów wniosków w latach 2016-2022 w ramach poddziałania 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

Przedsięwzięcie	Lata													
	2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022	
	półrocze		półrocze		półrocze		półrocze		półrocze		półrocze		półrocze	
	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu		X				X					X	X		

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma		X			X				X		X		X	
3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne		X	X		X		X		X	X	X			
3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne		X	X		X				X	X	X		X	

Źródło: opracowanie własne

Ogłoszenia naborów wniosków były podawane do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie umieszczane na stronie internetowej Stowarzyszenia LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” oraz na stronach internetowych gmin członkowskich a także umieszczane na tablicy ogłoszeń zamieszczonej przy biurze LGD i w prasie lokalnej. Wraz z ogłoszeniem o naborze wniosków na stronie internetowej LGD zamieszczone zostały niezbędne dokumenty.

Oceny wniosków pod względem zgodności operacji z LSR i Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz według lokalnych kryteriów wyboru dokonuje Rada Stowarzyszenia w oparciu o Regulamin Rady i Podręcznik procedur wyboru i oceny operacji w ramach LSR (dla operacji ogłaszanych w formie konkursu) oraz Procedurę przyznawania pomocy w ramach projektu grantowego (dla projektów grantowych). Prawomocność posiedzenia i podejmowania przez Radę decyzji wymaga obecności co najmniej 50% składu Rady przy zachowaniu paritetów sektorowości. Żadna z grup interesów nie posiada więcej niż 49 % praw głosu. Przed każdym posiedzeniem Przewodniczący Rady dokonuje analizy rozkładu grup interesu członków Rady biorących udział w posiedzeniu i na podstawie wyników tej analizy dokonać stosownych wyłączeń z oceny operacji, aby zapewnić, iż obecne kworum zgodne jest z wymaganiami.

LGD weryfikuje zgodność operacji z PROW na lata 2014-2020 zgodnie z procedurą określoną w załączniku do LSR oraz przy zastosowaniu karty weryfikacji. Przez operację zgodną z LSR rozumie się operację, która:

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

- zakłada realizację celów głównych i szczegółowych LSR, przez osiągnięcie zaplanowanych w LSR wskaźników
- jest zgodna z Programem, w ramach którego jest planowana realizacja tej operacji
- jest objęta wnioskiem o udzielenie wsparcia, który został złożony w miejscu i terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o udzielenie wsparcia
- zgodność operacji z zakresem tematycznym, który został wskazany w ogłoszeniu naboru wniosków o przyznanie pomocy.

Wniosek niezgodny z LSR nie podlega dalszej ocenie i zostaje odrzucony. W przypadku uznania wniosku za zgodny z LSR Członkowie Rady dokonują oceny wniosku według lokalnych kryteriów LSR. Każdemu wnioskowi przyznaje się odpowiednią liczbę punktów według lokalnych kryteriów wyboru operacji. Minimalnym wymaganiem jest aby projekt uzyskał co najmniej 50% maksymalnej liczby punktów w wyniku dokonanej oceny. O wynikach oceny i możliwości wniesienia odwołania są informowani wszyscy wnioskodawcy.

Wnioskodawcy, którzy nie zgadzają się z oceną Rady Stowarzyszenia przysługuje prawo wniesienia protestu. Protest jednak można złożyć jedynie w 4-ech przypadkach:

1. operacja uzyskała negatywną ocenę zgodności operacji z LSR
2. nie uzyskała minimalnej liczby punktów
3. nie mieści się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o dofinansowanie operacji
4. ustalenie przez LGD kwoty wsparcia niższej niż wnioskowana.

Przy czym okoliczność, że operacja nie mieści się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o dofinansowanie operacji nie może stanowić wyłącznej przesłanki wniesienia protestu.

Stosowane przy wyborze operacji procedury i kryteria zapewniają prawidłową i efektywną realizację LSR. W całym okresie oprogramowania na lata 2014-2020 do biura LGD nie wpłynął żaden protest.

W latach 2016-2022 LGD przeprowadzało postępowanie wyboru operacji, które przebiegało zgodnie z Podręcznikiem procedur wyboru i oceny operacji w ramach LSR, zgodnie z

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

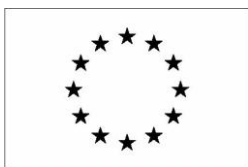
Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

założonymi terminami. Termin wyboru operacji i przekazania dokumentacji do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie nie przekraczał 45-dniowego terminu przekazywania dokumentacji konkursowej, liczonego od dnia zakończenia naboru wniosków. Każdorazowo sporządzana była lista operacji zgodnych z LSR i Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz lista operacji, które zostały wybrane, ustalając ich kolejność według liczby uzyskanych punktów w ramach oceny spełniania kryteriów wyboru a także lista operacji niewybranych do finansowania (o ile takie wnioski były). Listy te były przekazywane do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie. Były one również publikowane na stronie internetowej LGD.

Ocena wniosków pod kątem spełniania lokalnych kryteriów wyboru odbywa się w głosowaniu tajnym poprzez przyznawanie punktów w określonej skali za spełnienie przez operacje konkretnego warunku realizacji. Minimalnym wymaganiem jest aby projekt otrzymał 50% maksymalnej liczby punktów w wyniku wyciągnięcia średniej z ocen wszystkich członków Rady. W ramach działania 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu możliwe jest otrzymanie maksymalnie 44 pkt, przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma - 32 pkt, przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne oraz 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne - 47 pkt. Na podstawie przeprowadzonej oceny tworzone są listy rankingowe operacji, oddzielnie dla każdego działania, zatwierdzane za pomocą uchwały. O wynikach oceny i możliwości wniesienia odwołania informowani są wnioskodawcy.

Lokalne kryteria wyboru operacji są zgodne z potrzebami obszaru objętego LSR, wynikają z przeprowadzonej diagnozy obszaru zawartej w dokumencie strategicznym. Kategorie, którymi kierowała się Rada Stowarzyszenia przy wyborze operacji do finansowania w latach 2016-2022 są odzwierciedleniem wniosków wyciągniętych z przeprowadzonych konsultacji społecznych, diagnozy obszaru. W związku z określeniem grup defaworyzowanych punktowane były operacje przyczyniające się do rozwiązania problemu tych grup. Inne kryteria punktują doświadczenie wnioskodawcy w realizacji projektów, korzystanie z usług doradztwa świadczonego przez LGD, uwzględnienie pozytywnego wpływu operacji na środowisko czy

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

zapobiegających zmianom klimatycznym. Ponieważ LGD przyjęła w kierunkach swoich działań podniesienie atrakcyjności obszaru dla turystów i mieszkańców, preferowane były operacje, które miały pozytywny wpływ na atrakcyjność obszaru, m.in. inwestycje w infrastrukturze społecznej lub rekreacyjnej, doposażenie obiektów. Dodatkowo punktowane były operacje innowacyjne, przez co rozumiemy zastosowanie lub wprowadzenie nowych lub ulepszonych produktów, procesów, metod organizacji lub marketingu. Preferencyjnie traktowane były również operacje o dłuższym okresie oddziaływania oraz takie, które przewidują wkład własny wnioskodawcy na poziomie przekraczającym intensywność pomocy określoną w Programie. W przypadku projektów związanych z rozwojem przedsiębiorczości obligatoryjnym wymogiem było utworzenie miejsca pracy. Dodatkowo punktowane były operacje zakładające utworzenie większej liczby miejsc pracy w ramach zgłaszanej operacji. Kryterium preferujące realizację operacji w miejscowości poniżej 5 tys. mieszkańców zostało usunięte na wniosek potencjalnych beneficjentów, którzy prowadzą działalność w miastach. Dotyczyło ono jedynie wniosków składanych w ramach budowy, modernizacji infrastruktury niekomercyjnej.

Osobną procedurę opracowano dla projektów grantowych, która opisuje strukturę, sposób zarządzania, zakres odpowiedzialności LGD, sposób przyjmowania i oceny wniosków o powierzenie grantu a także zasady związane z realizacją zadań służących osiągnięciu celu projektu grantowego LGD, w tym rozliczenie grantu, monitorowanie przebiegu realizacji zadań oraz kontrolę realizacji zadania. W procedurze opisane zostały również etapy współpracy LGD z Wnioskodawcami oraz pozostałymi instytucjami zaangażowanymi w realizację działania. Realizowane będą przez Grantobiorcę, tj. podmiot publiczny albo prywatny (inny niż LGD), wybrany w drodze otwartego naboru ogłoszonego przez LGD, któremu LGD powierzy środki finansowe na realizację ww. zadań w ramach projektu grantowego .

W Procedurze uwzględniono też rozpatrywanie projektów własnych, które podlegają takiej samej procedurze oceny jak pozostałe projekty zgłaszane przez wnioskodawców. W przypadku przyjęcia operacji do realizacji ukazuje się ogłoszenie o możliwości złożenia oferty na wykonanie zadania. Wykonawcą projektu własnego może być LGD o ile żaden podmiot nie odpowie na ogłoszenie i nie podejmie się realizacji tej operacji lub nie spełnia wymogów określonych w ogłoszeniu.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Budżet Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” pierwotnie na poddziałanie 19.2 wynosił 6.300.000,00 zł. Aktualnie kwota ta wynosi 9.568.000,00 zł. 43,95% budżetu przeznaczanego na realizację poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” przeznaczone jest na przedsięwzięcia związane z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy.

Kwota środków przewidziana na poddziałanie 19.3 na etapie wyboru LSR stanowiła 2% kwoty przewidzianej na poddziałanie 19.2, czyli 126.000,00 zł. Dwukrotnie poziom progu był zwiększany - do 5%, a następnie do 10%. Ostatecznie na projekty współpracy przeznaczone zostało 956.800,00 zł.

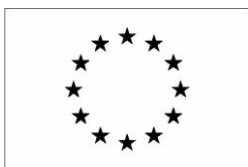
Z kolei kwota środków na poddziałanie 19.4 na etapie tworzenia LSR wynosiła 1.394.000,00 zł. Obecnie kwota ta wynosi 1.611.560,00 zł. Zmiany w budżecie LSR zostały przedstawione w Tabeli 35.

Tabela 35. Zmiany w budżecie LSR w latach 2016-2022

Aneks	Poddziałanie 19.2	Poddziałanie 19.3	Poddziałanie 19.4	Suma
Umowa ramowa	6.300.000,00 zł	126.000,00 zł	1.485.000,00 zł	7.911.000,00 zł
Aneks 4	6.300.000,00 zł	315.000,00 zł	1.485.000,00 zł	8.100.000,00 zł
Aneks 8	6.990.000,00 zł	315.000,00 zł	1.485.000,00 zł	8.790.000,00 zł
Aneks 9 (przewalutowanie LSR)	1.920.000,00 euro	78.750,00 euro	346.250,00 euro	2.345.000,00 euro
Aneks 11	1.920.000,00 euro	192.000,00 euro	346.250,00 euro	2.458.250,00 euro
Aneks 12	2.392.000,00 euro	239.200,00 euro	402.890,00 euro	3.034.090,00 euro

Źródło: opracowanie własne

LGD w latach 2016-2022 dokonała kilkakrotnie zmian w Lokalnej Strategii Rozwoju. Dotyczyły one zmian w budżecie LSR jak i w wartościach wskaźników produktu i rezultatu dokonanych analogicznie do zmian środków finansowych w ramach poszczególnych przedsięwzięć.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

W 2017 roku zwiększony został budżet na projekty współpracy. Maksymalna kwota środków działania LEADER przewidziana na poddziałanie 19.3, która została uwzględniona w LSR na etapie wyboru LSR stanowiła równowartość 2% kwoty przewidzianej na poddziałanie 19.2. W wyniku podniesienia tego progu do wartości 5%, Stowarzyszenie LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” wystąpiło do Zarządu Województwa Lubelskiego z prośbą o zwiększenie środków na projekty współpracy. Z datą 28.07.2017 r. podpisany został Aneks nr 4, uzyskując dodatkowe 189.000,00 zł na projekty współpracy, czyli łącznie przeznaczono na nie 315.000,00 zł.

Następnie zgodnie z Aneksem nr 8 z dnia 26.08.2019 r. LGD otrzymało w 2019 roku dodatkowe środki dla przedsięwzięć z zakresu rozwoju przedsiębiorczości. Budżet przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu wzrósł o 490.000,00 zł, co łącznie dało 2.590.000,00 zł. Natomiast budżet przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma wzrósł o 200.000,00 zł, dając przy tym łącznie 1.300.000,00 zł na przedsięwzięcie 1.2.

Aneksem nr 9 z dnia 3.06.2020 r. dokonano przewalutowania budżetu LSR na walutę EURO. W lipcu 2020 roku Stowarzyszenie LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” zwróciło się do Zarządu Województwa Lubelskiego z prośbą o przewalutowanie LSR z waluty PLN na EUR po kursie 4 PLN, a następnie dokonało odpowiednich przesunięć poszczególnych kwot pomiędzy przedsięwzięciami, które były poprzedzone konsultacjami społecznymi.

W związku z powyższym LGD wystąpiło do ZW z prośbą o wyliczenie dostępnych środków we wszystkich przedsięwzięciach w walucie EURO. To wyliczenie pozwoliło LGD zorientować się, w których przedsięwzięciach powstały oszczędności i w jakiej wysokości. Na tej podstawie LGD mogło dokonać przesunięć środków pomiędzy przedsięwzięciami. Wówczas w ramach 2-óch przedsięwzięć powstały oszczędności: 2.1 Inkubator wsparcia przedsiębiorców lokalnych – 1.102,87 euro oraz 4.3 Wydawnictwa promujące walory przyrodnicze i turystyczne obszaru – 1.823,30 euro. W związku z czym kwota 1.102,87 euro z przedsięwzięcia 2.1 przeniesiona została na przedsięwzięcie 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma, natomiast kwota z przedsięwzięcia 4.3 w wysokości 1.823,30 euro na przedsięwzięcie 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne. Część środków

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

(12.800,01 euro – 51.200,04 zł) przeniesiono z przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu na przedsięwzięcie 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma, ponieważ kwota wsparcia nie może być niższa ani wyższa niż 100 000,00 zł, poza tym wśród beneficjentów LGD większe zainteresowanie jest założeniem nowego biznesu niż rozwojem istniejącej działalności gospodarczej.

Kolejna zmiana budżetu LSR dokonana została w II półroczu 2021 roku. Lokalne grupy działania otrzymały informacje dotyczące możliwości i zasad ubiegania się o podwyższenie wysokości środków finansowych w ramach poddziałania 19.2 Wsparcie realizacji operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność oraz 19.4 Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji. O zwiększenie środków finansowych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR w PROW 2014-2020 mogły ubiegać się LGD realizujący strategię z wykorzystaniem funduszu EFRROW, które przewalutowały LSR na walutę EURO. Jednocześnie LGD ubiegając się o podwyższenie środków na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR zobligowana była do przeznaczenia co najmniej 35% tych środków na przedsięwzięcia dotyczące wsparcia rozwoju przedsiębiorczości w zakresie podejmowania działalności gospodarczej. Podobnie, o zwiększenie środków finansowych w ramach poddziałania 19.4 w PROW 2014-2020 mogły ubiegać się te LGD, których koszty bieżące i aktywizacji finansowane są w ramach funduszu EFRROW.

Dofinansowanie przyznane w ramach PROW 2014-2020 zostało podzielone na poszczególne poddziałania: **19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – 2.392.000,00 EUR (9.568.000,00 zł), 19.3 Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania – 239.200,00 EUR (956.800,00 zł), 19.4 Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji – 427.890,00 EUR (1.711.560,00 zł).**

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Tabela 36. Budżet środków LSR (na dzień 31.08.2022 r.)

Kategoria	19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność						19.3 Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania		19.4 Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji		
	1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie lub innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu	1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma	2.1 Inkubator przedsiębiorczości	3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne	3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne	4.3 Wydawnictwa promujące walory przyrodnicze i turystyczne obszaru	4.4 Promocja dziedzictwa przyrodniczego obszaru	4.5 Rozwój turystyczny obszaru	3.3 Wydawnictwa promujące walory obszaru	3.4 Wzmocnienie kapitału społecznego	Koszty bieżące
Limit środków na lata 2016-2022	422.125,54	629.102,88	11.425,48	889.690,58	421.442,27	18.213,25	94.909,72	144.290,28	18.750,00	6.250,00	402.890,00

Źródło: opracowanie własne

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Środki budżetowe zostały rozdzielone na poszczególne cele ogólne, cele szczegółowe oraz przedsięwzięcia, co zostało przedstawione w Tabeli 37.

Tabela 37. Budżet LSR z podziałem na cele ogólne i szczegółowe

Cele ogólne	Budżet celów ogólnych	Cele szczegółowe	Budżet celów szczegółowych	Przedsięwzięcia	Budżet przedsięwzięć
Cel ogólny 1 Rozwój gospodarczy obszaru z wykorzystaniem lokalnego potencjału	1.062.653,90	Cel szczegółowy 1 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w kierunku wzrostu zatrudnienia	1.051.228,42	Przedsięwzięcie 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu	422.125,54
				Przedsięwzięcie 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma	629.102,88
		Cel szczegółowy 2 Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju działalności gospodarczej	11.425,48	Przedsięwzięcie 2.1 Inkubator wsparcia przedsiębiorców lokalnych	11.425,48
Cel ogólny 2 Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców	1.329.346,10	Cel szczegółowy 3 Wzmocnienie kapitału społecznego poprzez integrację i aktywizację społeczności lokalnej	1.311.132,85	Przedsięwzięcie 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne	889.690,58
				Przedsięwzięcie 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne	421.442,27
		Cel szczegółowy 4 Zachowanie dziedzictwa lokalnego i promocja obszaru w oparciu o uwarunkowania przyrodnicze, historyczne i dziedzictwo kulturowe	18.213,25	Przedsięwzięcie 4.3 Wydawnictwa promujące walory przyrodnicze i turystyczne obszaru	18.213,25

Źródło: opracowanie własne

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

Na realizację projektów w ramach przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie lub innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu przewidziano w budżecie LSR (wg stanu na dzień 31.08.2022 r.) 422.125,54 euro (w przeliczeniu po kursie 4,00 zł – 1.688.502,16 zł). W latach 2016-2022 w ramach 4 przeprowadzonych naborów wpłynęło 35 projektów. Suma kwot wnioskowanych wyniosła 7.363.919,00 zł. Ostatecznie udało się pozyskać dofinansowanie dla 11 projektów, na łączną sumę 2.600.088,00 zł (kwota podpisanych umów). Na dzień 31.08.2022 r. rozliczonych zostało 10 wniosków na kwotę 1.447.058,10 zł (331.752,95 euro), 1 umowa jest w trakcie rozliczenia na kwotę 287.431,00 zł oraz 1 umowa została na wniosek beneficjenta podzielona na 2 etapy, z czego rozliczony na dzień 2.09.2022 r. został I etap projektu, w ramach II etapu pozostało do rozliczenia 102.825,00 zł.

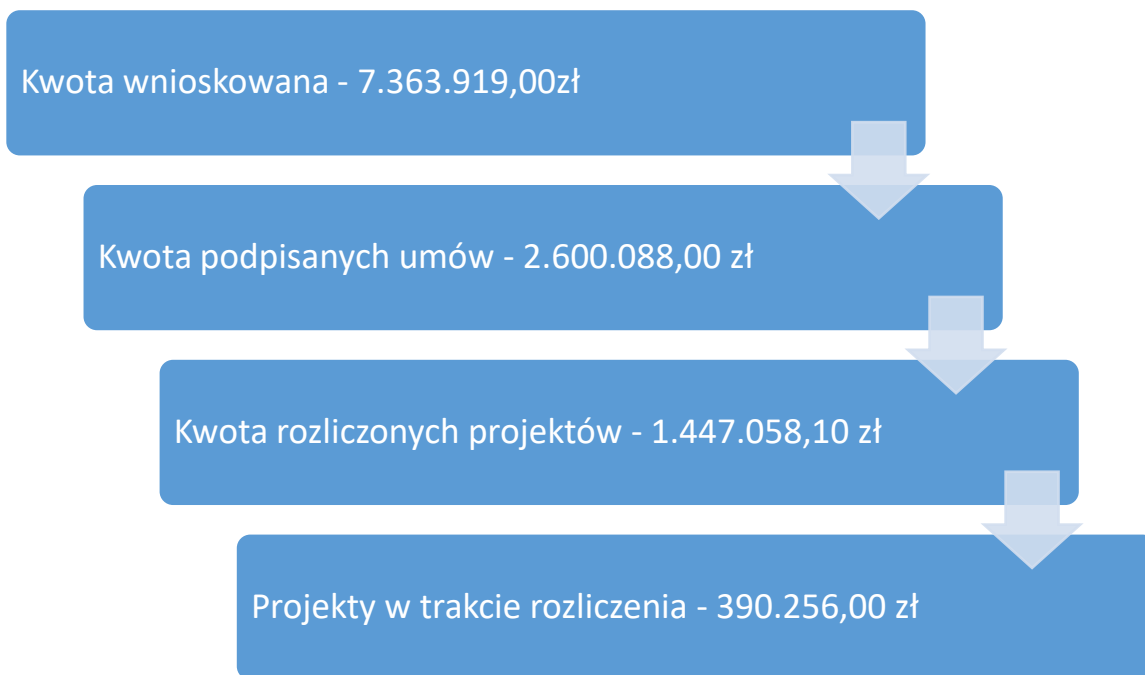

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Rysunek 2. Fundusze pozyskane w ramach przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniające ochronę środowiska i zmiany klimatu (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Źródło: opracowanie własne

Suma kwot wnioskowanych prawie trzykrotnie przewyższyła otrzymane dofinansowanie, na co złożyły się:

- rezygnacja z realizacji projektu,
- rozwiązanie umowy.

Proporcje tych kwot zostały zobrazowane na Wykresie poniżej.

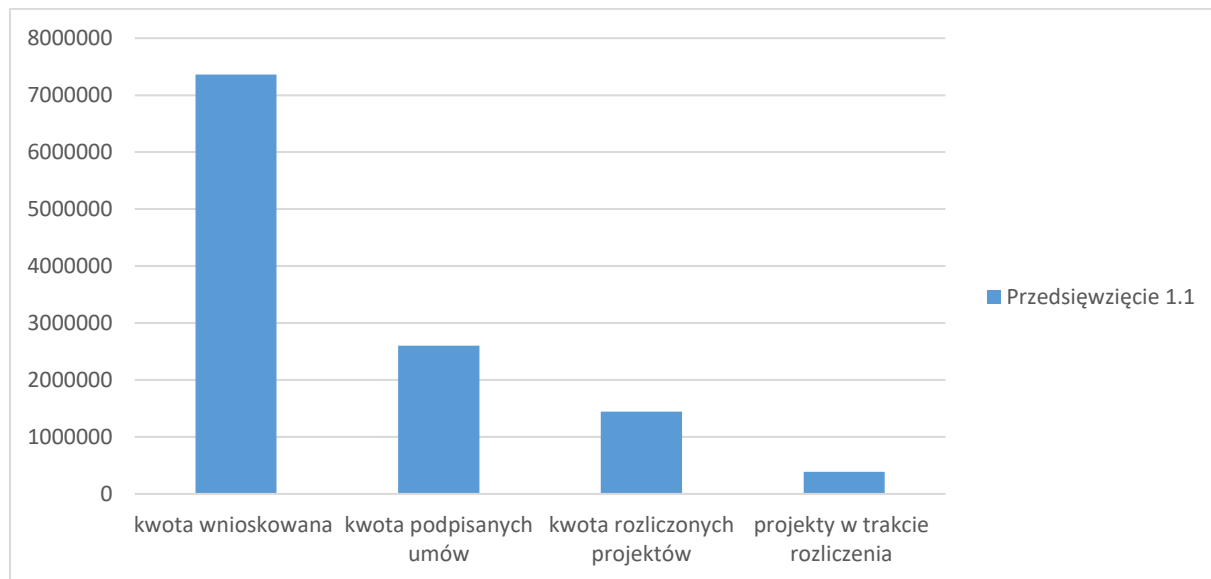

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Wykres 14. Fundusze pozyskane w ramach przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniające ochronę środowiska i zmiany klimatu (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Źródło: opracowanie własne

Analizując kwoty pozyskanego dofinansowania najwięcej funduszy za pośrednictwem LGD pozyskali beneficjenci z obszaru Gminy Ryki – 596.537,53 zł, co stanowi 32,47% całości dofinansowania, najmniej natomiast beneficjenci z Gminy Ułęż tj. 0,00 zł, następnie z Gminy Kłoczew – 274.124,00 zł, co stanowi 14,92% ogólnej wartości dofinansowania.

Budżet LSR Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” od czerwca 2020 r. jest w walucie EURO. Przewalutowanie to zostało dokonane po kursie 4,00 zł, kwota natomiast do wypłacenia danej płatności (w momencie rozliczenia projektu) zostaje przeliczona przez samorząd województwa po kursie wymiany EUR do PLN, opublikowanym przez Europejski Bank Centralny z przedostatniego dnia pracy Komisji Europejskiej w miesiącu poprzedzającym miesiąc dokonania obliczeń (kurs bieżący).

Założony budżet projektów realizowanych w ramach przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu w LSR na dzień 02.09.2022 r. wyniósł 422.125,54 euro.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Na moment pisania Ewaluacji rozliczonych zostało 9 projektów na łączną kwotę 310.467,85 euro oraz 1 projekt w ramach I etapu na kwotę 21.285,10 euro, co łącznie daje 331.752,95 euro, co stanowi 78,59% założonego w LSR budżetu. 1 projekt na dzień 02.09.2022 r. jest na etapie weryfikacji złożonego wniosku o płatność.

Tabela 38. Realizacja budżetu LSR w ramach przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Przedsięwzięcie	Walu- ta	Budżet	Fundusze pozyskane w latach 2016-2022			Procent realizacji budżetu
			Suma projek- tów rozliczo- nych	Suma projek- tów nierozliczo- nych	Suma	
1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu	zł	1.688.502,16	1.447.058,10	390.256,00	-----	-----
	euro	422.125,54	331.752,95	82.466,45	414.219,40	98,13

Źródło: opracowanie własne

Wydatkowanie środków w ramach działania jest efektywne ze względu na wysoki poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu oraz budżetu. W wyniku prowadzonych działań na dzień 02.09.2022 r. realizacja budżetu LSR w ramach przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu, przedstawia się na poziomie ponad 98%, na co składa się kwota rozliczonych projektów (331.752,95 euro) oraz kwota projektów nierozliczonych po kursie wymiany EUR do PLN z dnia 30.08.2022 r. (4,7323 zł).

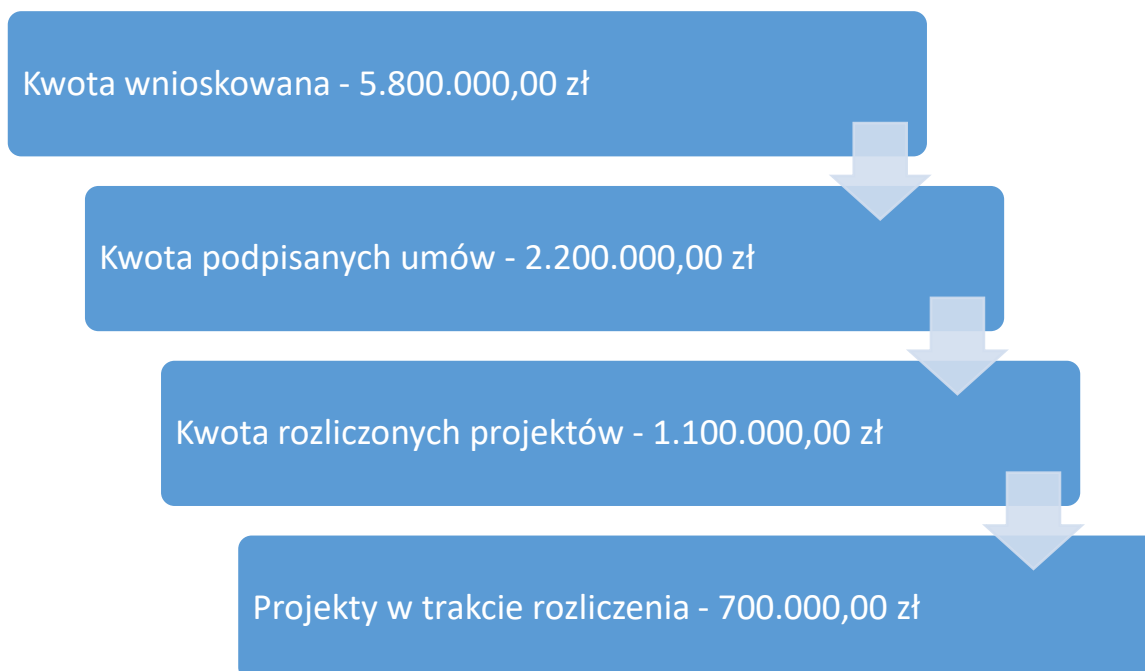
„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Na realizację projektów w ramach przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma przewidziano w budżecie LSR (wg stanu na dzień 31.08.2022 r.) 629.102,88 euro (w przeliczeniu po kursie 4,00 zł – 2.516.411,52 zł). W latach 2016-2022 w ramach 5 przeprowadzonych naborów wpłynęło 58 projektów. Suma kwot wnioskowanych wyniosła 5.800.000,00 zł. Ostatecznie udało się pozyskać dofinansowanie dla 22 projektów, na łączną sumę 2.200.000,00 zł. Na dzień 31.08.2022 r. rozliczonych zostało 11 wniosków w ramach 2 transz pomocy i 5 wniosków w ramach I transzy pomocy, stanowiącej 80% kwoty przyznania pomocy. Łącznie projekty zostały rozliczone na kwotę 337.656,15 euro. Natomiast do rozliczenia pozostało 5 wniosków w ramach II transzy pomocy (20% kwoty przyznanej pomocy) – 100.000,00 zł oraz 6 podpisanych umów na kwotę 600.000,00 zł.

Rysunek 3. Fundusze pozyskane w ramach przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Źródło: opracowanie własne

Suma kwot wnioskowanych ponad dwukrotnie przewyższyła otrzymane dofinansowanie, na co złożyły się następujące składniki:

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

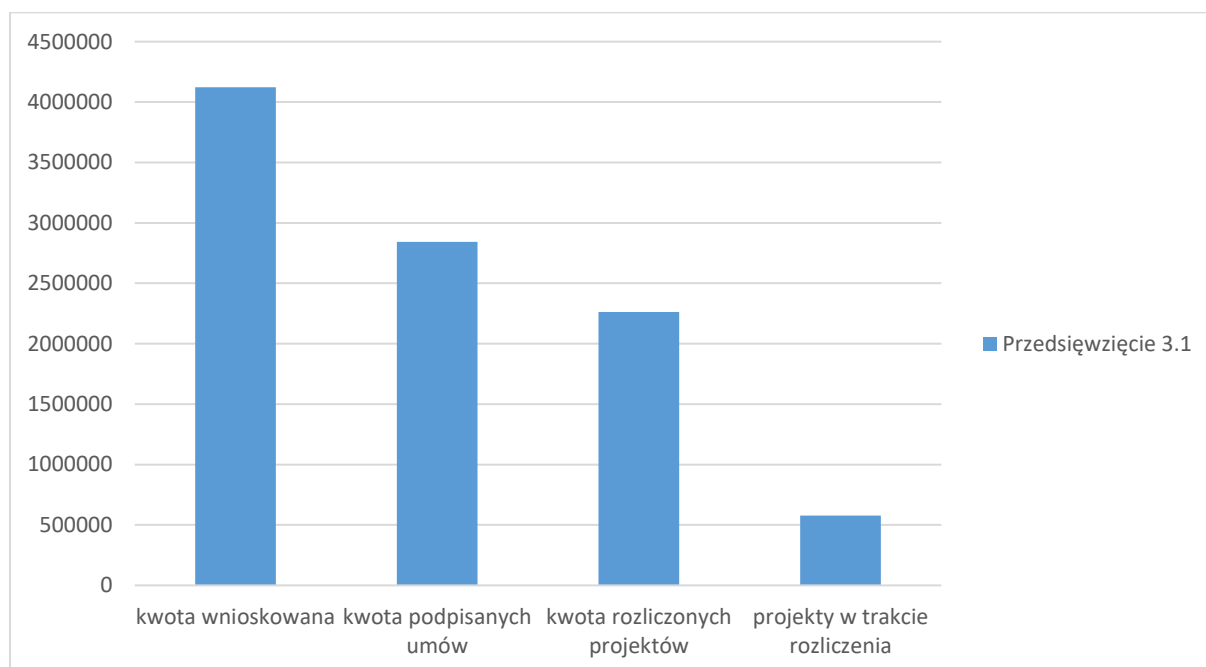
Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

- rezygnacja z realizacji projektu
- rozwiązanie umowy.

Proporcje tych kwot zostały zobrazowane na Wykresie poniżej.

Tabela 39. Fundusze pozyskane w ramach przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Źródło: opracowanie własne

Analizując kwoty pozyskanego dofinansowania najwięcej funduszy za pośrednictwem LGD pozyskali beneficjenci z obszaru Gminy Ryki – 1.100.000,00 zł, co stanowi 50,00% całości dofinansowania, najmniej natomiast beneficjenci z Gminy Stężycza tj. 100.000,00 zł, co stanowi 4,55% ogólnej wartości dofinansowania.

Budżet LSR Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” od czerwca 2020 r. jest w walucie EURO. Przewalutowanie to zostało dokonane po kursie 4,00 zł, kwota natomiast do wypłacenia danej płatności (w momencie rozliczenia projektu) zo-

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

staje przeliczona przez samorząd województwa po kursie wymiany EUR do PLN, opublikowanym przez Europejski Bank Centralny z przedostatniego dnia pracy Komisji Europejskiej w miesiącu poprzedzającym miesiąc dokonania obliczeń (kurs bieżący).

Założony budżet projektów realizowanych w ramach przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma w LSR na dzień 02.09.2022 r. wynosił 629.102,88 euro.

Na moment pisania Ewaluacji rozliczonych zostało 11 projektów na łączną kwotę 251.098,96 euro oraz 5 projektów w ramach I transzy pomocy na łączną kwotę 86.557,19 euro, co łącznie daje 337.656,15 euro, co stanowi 53,67% założonego w LSR budżetu. Na dzień 02.09.2022 r. 6 beneficjentów podpisało umowę o przyznanie pomocy na realizację projektu.

Tabela 40. Realizacja budżetu LSR w ramach przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Przedsięwzięcie	Walu- ta	Budżet	Fundusze pozyskane w latach 2016-2022			Procent realizacji budżetu
			Suma projek- tów rozliczo- nych	Suma projek- tów nierozliczo- nych	Suma	
1.2 Zało- żona i zare- jestrowana nowa firma	zł	2.516.411,52	1.500.000,00	700.000,00	-----	-----
	euro	629.102,88	337.656,15	147.919,62	485.575,77	77,19

Zródło: opracowanie własne

Wydatkowanie środków w ramach działania jest efektywne ze względu na wysoki poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu oraz budżetu. W wyniku prowadzonych działań na dzień 02.09.2022 r. realizacja budżetu LSR w ramach przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma, przedstawia się na poziomie ponad 77%, na co składa się kwota rozliczonych projektów (337.656,15 euro) oraz kwota projektów nierozliczonych po kursie wymiany EUR do PLN z dnia 30.08.2022 r. (4,7323 zł). Dodatkowo na dzień 02.09.2022 r. w

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

trakcie weryfikacji Urzędu Marszałkowskiego pozostał jeszcze 1 wniosek na kwotę 100.000,00 zł.

Na realizację projektu w ramach przedsięwzięcia 2.1 Inkubator przedsiębiorczości przewidziano w budżecie LSR (wg stanu na dzień 31.08.2022 r.) 11.425,48 euro. Umowa na realizację projektu została podpisana 21 grudnia 2018 r. na kwotę 50.000,00 zł. Projekt został zrealizowany w 2019 r., rozliczony natomiast w sierpniu 2020 r.

W ramach operacji własnej przeprowadzono 5 szkoleń i utworzono platformę internetową dla biznesu:

- Szkolenie dla przewodników turystycznych – 10.000,00 zł
- Szkolenie z zakresu opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi – 8.000,00 zł
- Stworzenie platformy internetowej dla biznesu – 5.300,00 zł
- Szkolenie z zakresu gospodarstw edukacyjnych – 10.000,00 zł
- Szkolenie z zakresu produkcji wina – 10.000,00 zł
- Szkolenie z zakresu sprzedaży bezpośredniej – 10.000,00 zł

Tabela 41. Realizacja budżetu LSR w ramach przedsięwzięcia 2.1 Inkubator wsparcia przedsiębiorców lokalnych (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Przedsięwzięcie	Walu- ta	Budżet	Fundusze pozyskane w latach 2016-2022			Procent realizacji budżetu
			Suma projek- tów rozliczo- nych	Suma projek- tów nierozliczo- nych	Suma	
2.1 Inkuba- tor wspar- cia przed- siębiorców lokalnych	zł	49.996,68	49.996,68	0,00	-----	-----
	euro	11.425,48	11.425,48	0,00	11.425,48	100,00

Źródło: opracowanie własne

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

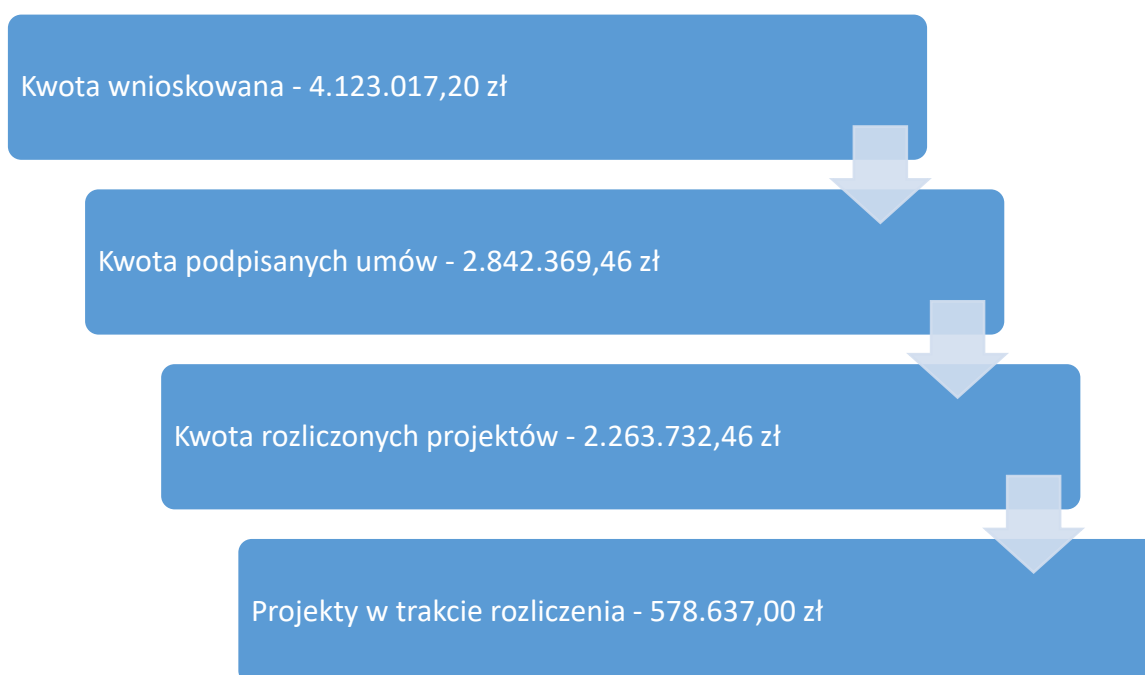
Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Wydatkowanie środków w ramach działania jest efektywne ze względu na wysoki poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu oraz budżetu. W wyniku prowadzonych działań osiągnięto 100% produktu, 100% rezultatu, budżet także wykorzystano w 100%.

Na realizację projektów w ramach przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne przewidziano w budżecie LSR (wg stanu na dzień 31.08.2022 r.) 889.690,58 euro (w przeliczeniu po kursie 4,00 zł – 3.558.762,32 zł). W latach 2016-2022 w ramach 7 przeprowadzonych naborów wpłynęło 25 projektów. Suma kwot wnioskowanych wyniosła 4.123.017,20 zł. Ostatecznie udało się pozyskać dofinansowanie dla 17 projektów, na łączną sumę 2.842.369,46 zł. Na dzień 31.08.2022 r. rozliczonych zostało 13 wniosków na kwotę 2.263.732,46 zł (509.713,77 euro), 4 umowy są w trakcie rozliczenia na kwotę 578.637,00 zł.

Rysunek 4. Fundusze pozyskane w ramach przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Źródło: opracowanie własne

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

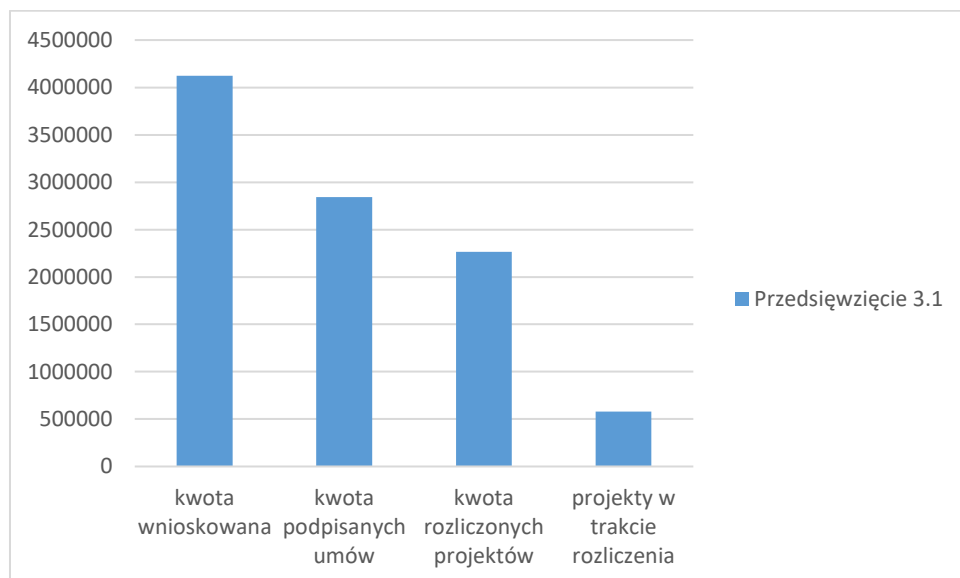
Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Suma kwot wnioskowanych prawie trzykrotnie przewyższyła otrzymane dofinansowanie, na co złożyły się:

- rezygnacja z realizacji projektu,
- rozwiązanie umowy.

Proporcje tych kwot zostały zobrazowane na Wykresie poniżej.

Tabela 42. Fundusze pozyskane w ramach przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Źródło: opracowanie własne

Analizując kwoty pozyskanego dofinansowania najwięcej funduszy za pośrednictwem LGD pozyskali beneficjenci z obszaru Miasta Dęblin – 700.287,52 zł, co stanowi 24,64% całości dofinansowania, najmniej natomiast beneficjenci z Gminy Ułęż tj. 161.127,74 zł, co stanowi 5,67% ogólnej wartości dofinansowania.

Budżet LSR Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” od czerwca 2020 r. jest w walucie EURO. Przewalutowanie to zostało dokonane po kursie 4,00 zł, kwota natomiast do wypłacenia danej płatności (w momencie rozliczenia projektu) zo-

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

staje przeliczona przez samorząd województwa po kursie wymiany EUR do PLN, opublikowanym przez Europejski Bank Centralny z przedostatniego dnia pracy Komisji Europejskiej w miesiącu poprzedzającym miesiąc dokonania obliczeń (kurs bieżący).

Założony budżet projektów realizowanych w ramach przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne w LSR na dzień 02.09.2022 r. wynosił 889.690,58 euro.

Na moment pisania Ewaluacji rozliczonych zostało 13 projektów na łączną kwotę 509.713,77 euro. Na dzień 02.09.2022 r. 4 beneficjentów podpisało umowę o przyznanie pomocy na realizację projektu.

Tabela 43. Realizacja budżetu LSR w ramach przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Przedsięwzięcie	Walu- ta	Budżet	Fundusze pozyskane w latach 2016-2022			Procent realizacji budżetu
			Suma projek- tów rozliczo- nych	Suma projek- tów nierozliczo- nych	Suma	
3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne	zł	3.558.762,32	2.263.732,46	578.637,00	-----	-----
	euro	889.690,58	509.713,77	122.273,95	631.987,72	71,03

Źródło: opracowanie własne

Wydatkowanie środków w ramach działania jest efektywne ze względu na wysoki poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu oraz budżetu. W wyniku prowadzonych działań na dzień 02.09.2022 r. realizacja budżetu LSR w ramach przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne, przedstawia się na poziomie ponad 71%, na co składa się kwota rozliczonych projektów (509.713,77 euro) oraz kwota projektów nierozliczonych po kursie wymiany EUR do PLN z dnia 30.08.2022 r. (4,7323 zł).

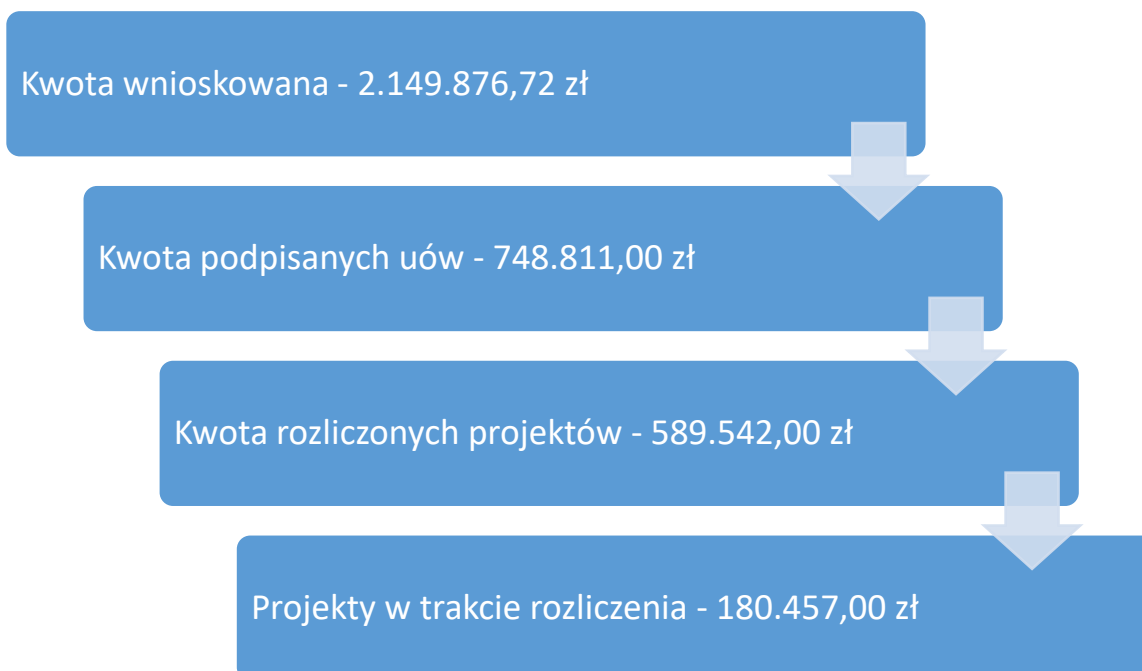
„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Na realizację projektów w ramach przedsięwzięcia 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne przewidziano w budżecie LSR (wg stanu na dzień 31.08.2022 r.) 421.442,27 euro (w przeliczeniu po kursie 4,00 zł – 1.685769,08 zł). W latach 2016-2022 w ramach 7 przeprowadzonych naborów wpłynęło 11 projektów. Suma kwot wnioskowanych wyniosła 2.149.876,72 zł. Ostatecznie udało się pozyskać dofinansowanie dla 6 projektów, na łączną sumę 748.811,00 zł. Na dzień 31.08.2022 r. rozliczonych zostało 5 wniosków na kwotę 589.542,00 zł (134.461,55 euro), 1 umowa jest w trakcie rozliczenia na kwotę 180.457,00 zł oraz 3 projekty są w trakcie weryfikacji przez Urząd Marszałkowski (wnioskowana kwota – 658.486,00 zł).

Rysunek 5. Fundusze pozyskane w ramach przedsięwzięcia 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Źródło: opracowanie własne

Suma kwot wnioskowanych prawie trzykrotnie przewyższyła otrzymane dofinansowanie, na co złożyły się:

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

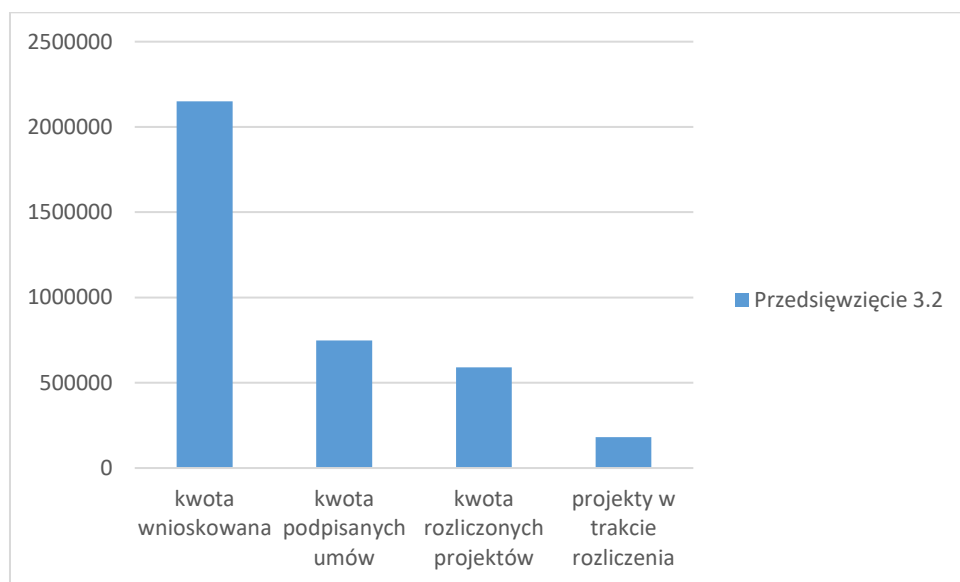
Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

- rezygnacja z realizacji projektu,
- rozwiązanie umowy.

Proporcje tych kwot zostały zobrazowane na Wykresie poniżej.

Tabela 44. Fundusze pozyskane w ramach przedsięwzięcia 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Źródło: opracowanie własne

Analizując kwoty pozyskanego dofinansowania najwięcej funduszy za pośrednictwem LGD pozyskali beneficjenci z obszaru Gminy Ryki – 853.317,74 zł, co stanowi 59,74% całości dofinansowania, najmniej natomiast beneficjenci z Gminy Nowodwór i Stężycy tj. 0,00 zł, gminy te nie pozyskały funduszy w ramach przedsięwzięcia 3.2.

Budżet LSR Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” od czerwca 2020 r. jest w walucie EURO. Przewalutowanie to zostało dokonane po kursie 4,00 zł, kwota natomiast do wypłacenia danej płatności (w momencie rozliczenia projektu) zostaje przeliczona przez samorząd województwa po kursie wymiany EUR do PLN, opublikowanym przez Europejski Bank Centralny z przedostatniego dnia pracy Komisji Europejskiej w miesiącu poprzedzającym miesiąc dokonania obliczeń (kurs bieżący).

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Założony budżet projektów realizowanych w ramach przedsięwzięcia 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne w LSR na dzień 02.09.2022 r. wynosił 421.442,27 euro.

Na moment pisania Ewaluacji rozliczonych zostało 5 projektów na łączną kwotę 134.461,55 euro. Na dzień 02.09.2022 r. 6 beneficjentów podpisało umowę o przyznanie pomocy na realizację projektu.

Tabela 45. Realizacja budżetu LSR w ramach przedsięwzięcia 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne (stan na dzień 02.09.2022 r.)

Przedsięwzięcie	Walu- ta	Budżet	Fundusze pozyskane w latach 2016-2022			Procent realizacji budżetu
			Suma projek- tów rozliczo- nych	Suma projek- tów nierozliczo- nych	Suma	
3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne	zł	1.685.769,08	589.542,00	180.457,00	-----	-----
	euro	421.442,27	134.461,55	38.133,04	172.594,59	40,95

Źródło: opracowanie własne

W wyniku prowadzonych działań na dzień 02.09.2022 r. realizacja budżetu LSR w ramach przedsięwzięcia 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne, przedstawia się na poziomie ponad 40%, na co składa się kwota rozliczonych projektów (134.461,55 euro) oraz kwota projektów nierozliczonych po kursie wymiany EUR do PLN z dnia 30.08.2022 r. (4,7323 zł). Dodatkowo na dzień 02.09.2022 r. w trakcie weryfikacji Urzędu Marszałkowskiego pozostały jeszcze 3 wnioski na kwotę 658.486,00 zł.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

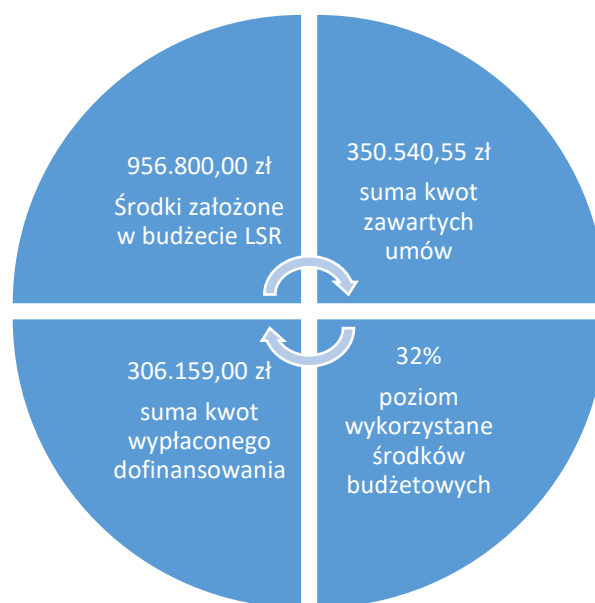
Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Poddziałanie 19.3 Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania

Na projekty realizowane w ramach „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” przewidziano w budżecie LSR 239.200,00 EUR (po kursie 4,00 zł - 956.800,00 zł). W latach 2016-2022 udało się zrealizować 2 projekty. Suma kwot dofinansowania według zawartych umów na realizację operacji wyniosła 350.540,55 zł. W wyniku przeprowadzonego rozliczenia udało się pozyskać 306.159,00 zł.

Rysunek 6. Realizacja poddziałania 19.3 Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania

Źródło: opracowanie własne

Z momentem przewalutowania budżetu LSR Stowarzyszenia LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” w 2020 r. na walutę EURO, przewalutowane zostały środki przeznaczone na poddziałanie 19.3 Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania. Przewalutowanie to zostało dokonane po kursie 4,00 zł, kwota natomiast do wypłacenia danej płatności (w momencie rozliczenia projektu) zostaje przeliczona przez samorząd

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

województwa po kursie wymiany EUR do PLN, opublikowanym przez Europejski Bank Centralny z przedostatniego dnia pracy Komisji Europejskiej w miesiącu poprzedzającym miesiąc dokonania obliczeń (kurs bieżący).

Założony budżet projektów współpracy w LSR stanowi 10% kwoty przewidzianej na poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, czyli 239.200,00 euro, który został rozdysponowany na 2 przedsięwzięcia: 4.4 Promocja dziedzictwa przyrodniczego obszaru – 94.909,72 euro i 4.5 Rozwój turystyczny obszaru – 144.290,28 euro.

Na moment pisania Ewaluacji rozliczone zostały 2 projekty współpracy założone w LSR.

Tabela 46. Rozliczone projekty współpracy

Akronim	Budżet projektu (euro)	Realizacja projektu (kwota rozliczenia) (euro)	Realizacja projektu (kwota rozliczenia) (zł)	Procent realizacji założonego budżetu
RozTurKaj	12.400,25	11.485,00	49.601,00	92,62
LokMar	65.009,47	bd	256.558,00	bd

Źródło: opracowanie własne

Rozliczone zostały 2 projekty współpracy, w trakcie realizacji jest 1 projekt. Umowa na jego realizację zawarta została 11 lipca 2022 r. na kwotę 68.367,00 zł. W ramach projektu zaplanowane są:

- opracowanie i wyznaczenie szlaku rowerowego na terenie Gminy Ułęż
- wydanie przewodnika rowerowego
- wydanie publikacji
- wydanie mapy turystyczno-przyrodniczej

Realizację projektu przewidziano na okres od lipca 2022 r. do sierpnia 2023 r.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

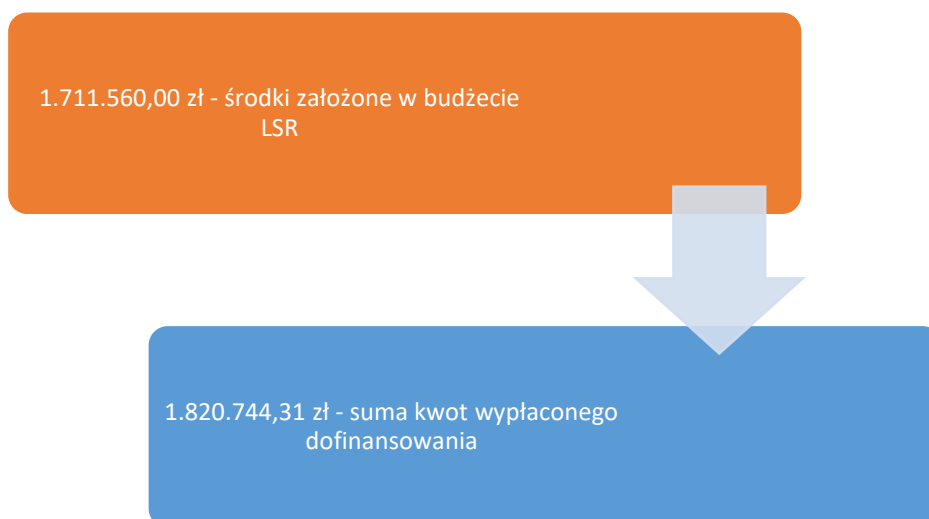
Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Poddziałanie 19.4 Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji

Działanie Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji zostało objęte wsparciem w wysokości 427.890,00 euro (po kursie 4,00 – 1.711.560,00 zł) środków budżetowych. Zostały one rozdzielone na 2 grupy funduszy – koszty bieżące i aktywizacja. W latach 2016-2022 LGD złożyło 6 wniosków o płatność, w wyniku których udało się pozyskać dofinansowanie w wysokości 1.820.744,31 zł (stan na dzień 12.10.2022 r.).

Rysunek 7. Fundusze pozyskane w ramach poddziałania 19.4 Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji w latach 2016-2022

Źródło: opracowanie własne

Tabela 47. Fundusze pozyskane w ramach poddziałania 19.4 Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji w latach 2016-2022

Nr transzy	Termin złożenia wniosku o płatność	Kwota wnioskowanej pomocy
I	09.2018	160.673,76
II	03.2019	976.251,96
III	10.2020	297.093,61
IV	04.2021	18.918,00
V	10.2021	175.604,64

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

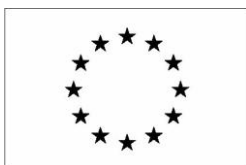
Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

VI	04.2022	192.202,34
----	---------	------------

Źródło: załącznik nr 1 do umowy nr 00017-6937-UM0300019/16 – Przewidywane transze pomocy

Budżet Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” został przewalutowany w 2020 r. na walutę EURO. Przewalutowanie to zostało dokonane po kursie 4,00 zł, kwota natomiast do wypłacenia danej transzy zostaje przeliczona przez samorząd województwa po kursie wymiany EUR do PLN, opublikowanym przez Europejski Bank Centralny z przedostatniego dnia pracy Komisji Europejskiej w miesiącu poprzedzającym miesiąc dokonania obliczeń (kurs bieżący), stąd też występują takie różnice w kwocie pozyskanych i dostępnych funduszy, kiedy to środki założone w budżecie wynoszą ponad 1,7 tys. zł a suma wypłaconego dofinansowania ponad 1,8 tys. zł, przy czym LGD na dzień 12.10.2022 r. może jeszcze wnioskować o niewykorzystane środki, gdyż nie wykorzystuje jeszcze całości dostępnego budżetu w ramach poddziałania 19.4 Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji, a jedynie 95%.

Na koszty bieżące Stowarzyszenia w budżecie LSR założono 1.611.560,00 zł (liczony po kursie 4,00 zł). Środki wydatkowane w ramach kosztów bieżących były przeznaczone na utrzymanie biura, opłacenie pensji pracowników, zakup niezbędnych materiałów biurowych oraz sprzętu biurowego (komputery, drukarka). Od 2016 roku koszty bieżące rosły, ze względu na zmianę cen rynkowych oraz wynajmem dodatkowych pomieszczeń (zmiana siedziby biura LGD oraz wynajmem dodatkowego 3 pomieszczenia). Zmianie ulegał również stan zatrudnienia, Stowarzyszenie ma obowiązek utrzymania 2 etatów średniorocznych. Ze względu jednak na rosnące obowiązki wynikające z realizowanych projektów, wynikła konieczność zatrudnienia 3 osoby. Dane dotyczące kosztów bieżących w ramach funkcjonowania przedstawione zostały na Wykresie poniżej.

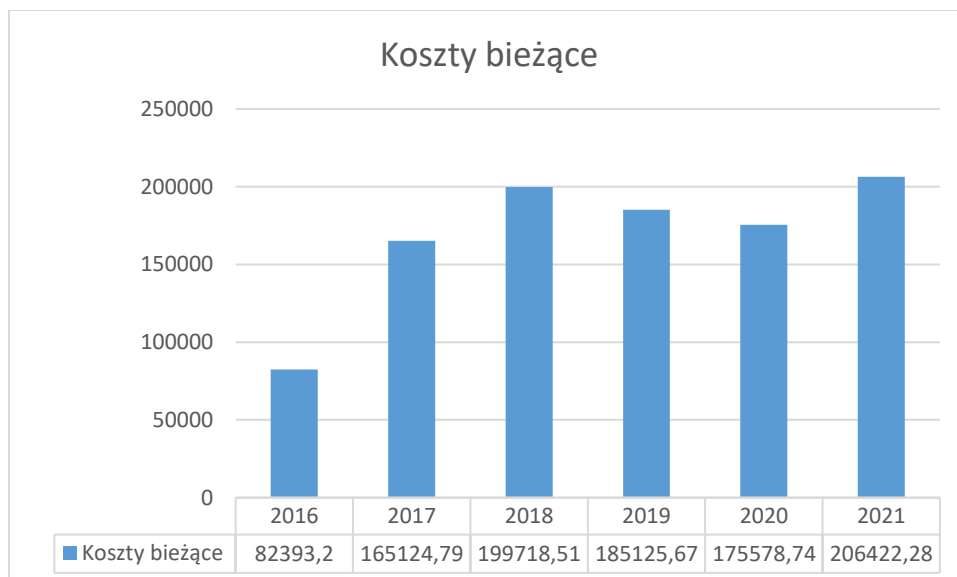

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Wykres 15. Wydatkowanie kosztów bieżących w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne

W budżecie LSR Lokalna Grupa Działania na działania z zakresu aktywizacji mieszkańców obszaru objętego LSR przewidziała 100.000,00 zł. W ramach działań aktywizacyjnych wyodrębniono 2 działania, podzielone na 2 przedsięwzięcia: 3.3 Wydarzenia promujące walory obszaru, w tym angażujące grupy defaworyzowane – 75.000,00 zł i 3.4 Wsparcie kapitału społecznego – 25.000,00 zł . W latach 2016-2022 wydano na aktywizację 65.515,38 zł w wyniku realizacji zadań (wydarzeń) i przeprowadzenia szkoleń. Najwięcej funduszy na realizację działań wykorzystano w 2019 roku .

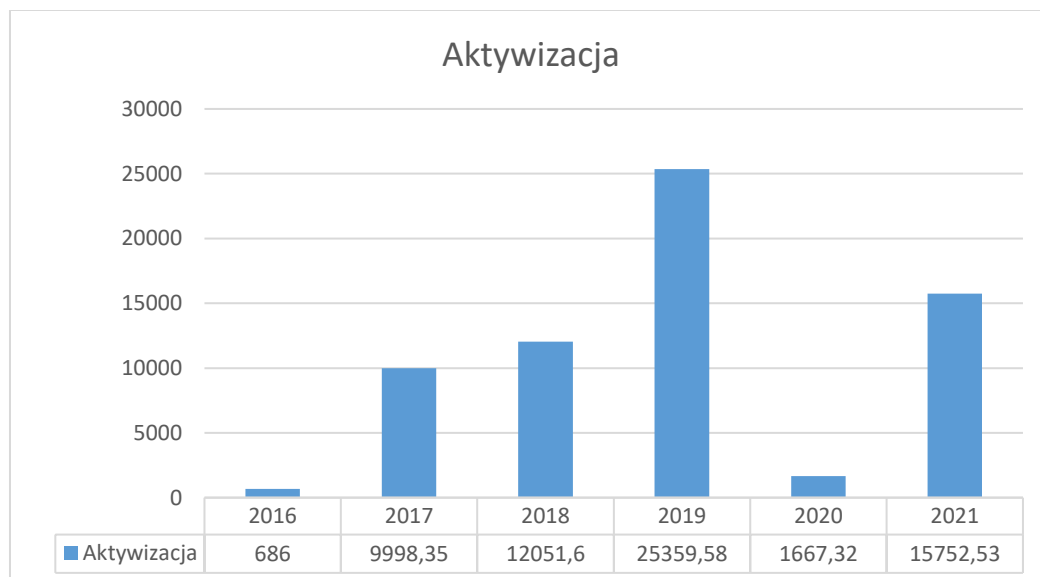

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Wykres 16. Wydatkowanie kosztów aktywizacji

Źródło: opracowanie własne

Realizacja poddziałania Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji w sposób znaczny przyczyniło się do wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju.

WARTOŚĆ DODANA PODEJŚCIA LEADER

LEADER to jedno z narzędzi rozwoju obszarów wiejskich, którego celem jest włączenie mieszkańców wsi w proces oddolnego podejmowania decyzji i działań ukierunkowanych na poprawę jakości życia. W tym podejściu to społeczność lokalna jest najważniejszym podmiotem tego procesu.

Wartością dodaną LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” jest to, że aktywizuje lokalną społeczność, mieszkańców, przedsiębiorców, samorządy, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, chóry, zespoły śpiewacze. W przygotowanie i realizację Lokalnej Strategii Rozwoju na obszar powiatu ryckiego włączona jest lokalna społeczność, która zdiagnozowała problemy i określiła kierunki rozwoju obszaru, zgodne z potrzebami, oczekiwaniami i planami.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

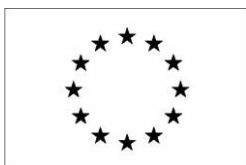
Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Projekty realizowały kierunki i priorytety określone w LSR. Wśród zrealizowanych przedsięwzięć należy podkreślić znaczenie tych związanych z przedsiębiorczością, turystyką, kulturą czy rekreacją. Rewitalizacja miejsc publicznych i zaniedbanych przestrzeni przyczyniła się do podniesienia atrakcyjności turystycznej miejscowości. Inwestycje w zakresie kultury i rekreacji przyczyniły się do wzrostu aktywności społecznej mieszkańców. Działalność LGD wpływa także na integrację lokalnych społeczności, kreowanie liderów i angażowanie w działania mieszkańców. Działania realizowane w ramach wdrażania LSR i wpisywały się w określone w nim cele strategiczne. Działania te są promowane przez Lokalną Grupę Działania w publikacjach, stronie internetowej. Inwestycje w infrastrukturę są narzędziem do prowadzenia działań związanych z kulturą, produktem lokalnym, spotkań międzypokoleniowych. Na podstawie sprawozdań Beneficjentów można stwierdzić, że działania realizowane przy wsparciu są wykorzystywane, realizują założone w LSR cele.

Należy podkreślić, że działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami życia społecznego poprzez animowanie wspólnych działań i budowanie powiązań między nimi. LGD realizowała wiele projektów we współpracy z innymi organizacjami pozarządowymi (KGW, OSP, chóry, zespoły i inne), samorządami, szkołami, instytucjami kulturalnymi, seniorami, grupami rekonstrukcyjnymi. W realizację projektów zaangażowani byli również rodzice dzieci biorących udział w projektach np. przeglądach pieśni patriotycznych, przeglądach tanecznych, konkursach. Działalność LGD sprawiła wzrost aktywności różnych grup społecznych i wiekowych oraz nawiązywanie więzi społecznych. W ramach realizacji projektów sieciujących, udział w nich brały dzieci, młodzież, organizacje pozarządowe, seniorzy.

Projekty realizowane w ramach LSR odpowiadają zidentyfikowanym potrzebom lokalnej społeczności tworząc spójny i konsekwentnie realizowany program rozwojowy, który został określony w celach ogólnych, szczegółowych i przedsięwzięciach.

Na podstawie monitoringów z realizacji przez LGD przedsięwzięć można stwierdzić, iż działania te są akceptowane, wysoko oceniane. Zadowolenie osób biorących udział w inicjatywach realizowanych przez LGD jest na poziomie 90% - 100%.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

4. ODPOWIEDŹ NA WSZYSTKIE WSKAZANE PYTANIA BADAWCZE

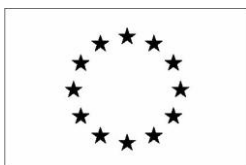
Pytania badawcze uszczegółwiają cele i komunikują wykonawcy wprost, jakiej wiedzy poszukuje zamawiający ewaluację. Ze względu na funkcję pytania można podzielić na kilka typów:

- opisowe,
- poszukiwawcze (eksploracyjne),
- prognostyczne (predyktywne),
- przyczynowo-skutkowe (wyjaśniające),
- normatywne (oceniające, wartościujące),
- preskryptywne (zalecające, nakazowe).

Znajomość pytań i podstawowe zalecenia z nimi związane mają pomóc ocenić czy struktura pytań badawczych jest kompletna i prawidłowa. Proporcje pytań są różne w zależności od preferencji odbiorców oraz typu ewaluacji. Rolą wykonawcy jest udzielenie wiarygodnych i wyczerpujących odpowiedzi na pytania badawcze.

Ewaluacja Stowarzyszenia LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” obejmuje swym zakresem poniższe pytania:

Lp.	Blok badawczy	Pytanie badawcze	Odpowiedź na pytanie
1	Ocena wpływu na główny cel LSR	<ul style="list-style-type: none">• Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?	Strona 17

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Lp.	Blok badawczy	Pytanie badawcze	Odpowiedź na pytanie
2	Ocena wpływu na kapitał społeczny	<ul style="list-style-type: none">Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłość?	Strona 25

Lp.	Blok badawczy	Pytanie badawcze	Odpowiedź na pytanie
3	Przedsiębiorczość	<ul style="list-style-type: none">W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?	Strona 29

Lp.	Blok badawczy	Pytanie badawcze	Odpowiedź na pytanie
4	Turystyka i dziedzictwo kulturowe	<ul style="list-style-type: none">W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?	Strona 65

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Lp.	Blok badawczy	Pytanie badawcze	Odpowiedź na pytanie
5	Grupy defaworyzowane	<ul style="list-style-type: none">• Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby grup?• Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?• Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?	Strona 92

Lp.	Blok badawczy	Pytanie badawcze	Odpowiedź na pytanie
6	Innowacyjność	<ul style="list-style-type: none">• W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?• Jakie można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?	Strona 97

Lp.	Blok badawczy	Pytanie badawcze	Odpowiedź na pytanie
7	Projekty współpracy	<ul style="list-style-type: none">• Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?• Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?	Strona 99

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Lp.	Blok badawczy	Pytanie badawcze	Odpowiedź na pytanie
8	Ocena funkcjonowania LGD	<ul style="list-style-type: none">• Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?• Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?• Jakie zmiany należy wprowadzić w działania LGD by skuteczniej realizowała LSR?	Strona 104

Lp.	Blok badawczy	Pytanie badawcze	Odpowiedź na pytanie
9	Ocena procesu wdrażania	<ul style="list-style-type: none">• Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?• Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?• Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?• Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?	Strona 123

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Lp.	Blok badawczy	Pytanie badawcze	Odpowiedź na pytanie
10	Wartość dodana podejścia LEADER	<ul style="list-style-type: none">• Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?• Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?• Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?• Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?	Strona 157

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

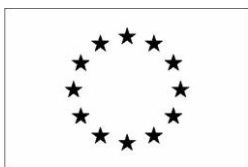
5. PODSUMOWANIE ZAWIERAJĄCE WNIOSKI I REKOMENDACJE

Badanie ewaluacyjne pod kątem skuteczności wdrażania założeń LSR wykazało, że w okresie 2016-2022 udało się zrealizować wszystkie przedsięwzięcia na poziomie co najmniej 50%, przy czym średni poziom realizacji przedsięwzięć wynosi 78,66%.

Podczas badania ewaluacyjnego zaobserwowano szereg pozytywnych zjawisk jakie zaaszły w badanym okresie. Na podstawie wskaźników oddziaływania można zaobserwować wzrost podmiotów gospodarki narodowej występującej na terenie działania LGD. W ramach funduszy pozyskanych poprzez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” utworzonych zostało 11 firm, poza tym do rozliczenia zostało kolejnych 11 umów z Zarządem Województwa Lubelskiego w Lublinie. Ze wsparcia skorzystało także 11 już istniejących na rynku przedsiębiorstw. Operacje te przyczyniły się do powstania nowych miejsc pracy. W badanym okresie zauważalny jest znaczny spadek stopy bezrobocia w Powiecie Ryckim. Tylko w ramach podpisanych umów, dla operacji dofinansowanych z Unii Europejskiej poprzez środki Lokalnej Grupy Działania utworzonych zostało/ma być utworzonych 50 miejsc pracy.

Dodatkowym elementem pozytywnej zmiany jest budowanie infrastruktury rekreacyjnej, kulturalnej i turystycznej, co uwidacznia się poprzez wzrost liczby nowo powstałych stref rekreacji, placów zabaw, zewnętrznych siłowni oraz zmodernizowanych świetlic, gdzie można spędzić czas wolny. Na terenie obszaru działania LGD powstała nowa ścieżka rowerowa. Wszystkie powyższe działania przyczyniły się do poprawy postrzegania obszaru wdrażania LSR (gminy członkowskie LGD) jako atrakcyjnego. Mieszkańcy obszaru pozytywnie oceniają warunki życia w gminie, w której mieszkają. Wpływ na to mają prowadzone inwestycje, dzięki którym społeczność może żyć na wyższym poziomie oraz ma dostęp do miejsc, gdzie można spędzić wolny czas, odpocząć oraz poprawić kondycję fizyczną.

W latach 2016-2022 do Biura Stowarzyszenia wpłynęły projekty o charakterze innowacyjnym, w tym wykorzystujące odnawialne źródła energii. Projekty te także w znaczny sposób oddziałują na grupy defaworyzowane, określone w LSR.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

W latach 2016-2018 wykorzystano 98,63% środków budżetowych przeznaczonych do wykorzystania do końca roku 2018 (I kamień milowy). Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” spełniło warunki określone w § 8 ust. 1 i 3 umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, w wyniku czego LGD w 2019 roku mogła się ubiegać o podwyższenie wysokości środków finansowych na wsparcie operacji w ramach LSR. W 2020 r. dokonano przewalutowania budżetu Lokalnej Strategii Rozwoju na walutę EURO. Przewalutowanie to zostało dokonane po kursie 4,00 zł, kwota natomiast do wypłacenia danej płatności (w momencie rozliczenia projektu) zostaje przeliczona przez samorząd województwa po kursie wymiany EUR do PLN, opublikowanym przez Europejski Bank Centralny z przedostatniego dnia pracy Komisji Europejskiej w miesiącu poprzedzającym miesiąc dokonania obliczeń (kurs bieżący).

W badanym okresie z budżetu Stowarzyszenia środki pozyskano (w ramach podpisanych umów) na realizację 56 projektów, na łączną kwotę 7.549.682,56 zł. W ramach przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu – 1.837.314,10 zł; przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma – 2.100.000,00 zł; przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne – 2.842.369,46 zł; przedsięwzięcia 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne – 769.999,00 zł.

Badanie ewaluacyjne wykazało użyteczność realizowanych przedsięwzięć i celów zawartych w Lokalnej Strategii Rozwoju. Świadczy o tym fakt, jakim jest duże zainteresowanie ogłaszanymi naborami, w szczególności w zakresie podjęcia nowej działalności gospodarczej oraz fakt spełnienia warunków umowy ramowej, realizacji wskaźników oraz wykorzystania budżetu LGD.

W wyniku przeprowadzonego badania nie stwierdzono poważnych uchybień. Zaleca się jednak ogłoszenie kolejnych naborów wniosków w celu osiągnięcia brakujących wskaźników oraz wykorzystania środków finansowych. Na podstawie uzyskanych, w wyniku przeprowadzonej ewaluacji można wyciągnąć wnioski, że realizacja Planu Działania, Planu Szkoleń i Komunikacji, a także budżetu przebiega zgodnie z umową ramową oraz zapisami w LSR. Wyniki i rezultaty zostaną wykorzystane przy podejmowaniu decyzji związanych z realizowanymi

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

operacjami jak i samą strategią, a także decyzji dotyczących działań promocyjno – informacyjnych, decyzji finansowych i organizacyjnych.

Stwierdza się również, iż zapisy umów Nr 00020-6933-UM0310019/15 oraz Nr 00017-6937-M0300019/16 są realizowane a LGD dotrzymuje zobowiązań.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

6. SPIS TABEL I WYKRESÓW

Spis tabel

Tabela 1 Dobór poszczególnych kryteriów w zależności od rodzaju ewaluacji.....	9
Tabela 2. Cele i wskaźniki LSR Stowarzyszenia LGD „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” ..	18
Tabela 3. Wskaźniki oddziaływania.....	20
Tabela 4. Realizacja Planu komunikacji (stan na dzień 31.08.2022 r.)	23
Tabela 5. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON według sektorów własnościowych na terenie Powiatu Ryckiego w latach 2016-2021.....	30
Tabela 6. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w latach 2016-2021 w podziale na gminy	31
Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej według przewidywanej liczby pracujących w Powiecie Ryckim w latach 2016-2021	32
Tabela 8. Budżet LSR w ramach rozwoju przedsiębiorczości (stan na dzień 31.08.2022 r.) ..	34
Tabela 9. Realizacja projektów w ramach przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu (stan na dzień 31.08.2022 r.)	41
Tabela 10. Analiza realizacji przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu (stan na dzień 02.09.2022 r.)	42
Tabela 11. Uzyskane produkty i rezultaty w wyniku realizacji przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu (stan na dzień 02.09.2022 r.).....	44
Tabela 12. Realizacja projektów w ramach przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma (stan na dzień 02.09.2022 r.).....	50
Tabela 13. Analiza realizacji przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma (stan na dzień 02.09.2022 r.).....	51
Tabela 14. Uzyskane produkty i rezultaty w wyniku realizacji przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma (stan na dzień 02.09.2022 r.).....	52
Tabela 15. Analiza realizacji przedsięwzięcia 2.1 Inkubator wsparcia przedsiębiorców lokalnych (stan na dzień 02.09.2022 r.)	65
Tabela 16. Budżet LSR w ramach budowy, modernizacji infrastruktury niekomercyjnej (stan na dzień 31.08.2022 r.).....	67
Tabela 17. Realizacja projektów w ramach przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne (stan na dzień 02.09.2022 r.) ...	73
Tabela 18. Analiza realizacji przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne (stan na dzień 02.09.2022 r.)	74

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Tabela 19. Uzyskane produkty i rezultaty w wyniku realizacji przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne (stan na dzień 02.09.2022 r.)	75
Tabela 20. Realizacja projektów w ramach przedsięwzięcia 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne (stan na dzień 02.09.2022 r.)	82
Tabela 21. Analiza realizacji przedsięwzięcia 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne (stan na dzień 02.09.2022 r.).....	83
Tabela 22. Uzyskane produkty i rezultaty w wyniku realizacji przedsięwzięcia 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne (stan na dzień 02.09.2022 r.).....	85
Tabela 23. Analiza realizacji przedsięwzięcia 4.3 Wydawnictwa promujące walory przyrodnicze i turystyczne obszaru (stan na dzień 02.09.2022 r.)	91
Tabela 24. Analiza realizacji przedsięwzięcia 4.4 Promocja dziedzictwa przyrodniczego obszaru (stan na dzień 31.08.2022 r.).....	102
Tabela 25. Planowane projekty w ramach przedsięwzięcia 4.5 Rozwój turystyczny obszaru (stan na dzień 31.08.2022 r.).....	102
Tabela 26. Analiza realizacji przedsięwzięcia 4.5 Rozwój turystyczny obszaru (stan na dzień 31.08.2022 r.)	103
Tabela 27. Realizacja Planu szkoleń	108
Tabela 28. Szkolenia w których LGD uczestniczyło w latach 2016-2022	110
Tabela 29. Spotkania informacyjno-konsultacyjne przeprowadzone w latach 2016-2022....	113
Tabela 30. Wydarzenia promocyjne, w których LGD uczestniczyło w latach 2016-2022....	119
Tabela 31. Realizacja I kamienia milowego w latach 2016-2018.....	125
Tabela 32. Analiza stanu realizacji wskaźników rezultatu na dzień 02.09.2022 r. (wynikające z podpisanych/rozliczonych umów).....	127
Tabela 33. Analiza stanu realizacji wskaźników produktu na dzień 02.09.2022 r. (w oparciu o podpisane/rozliczone umowy).....	128
Tabela 34. Harmonogram przeprowadzonych naborów wniosków w latach 2016-2022 w ramach poddziałania 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	128
Tabela 35. Zmiany w budżecie LSR w latach 2016-2022	133
Tabela 36. Budżet środków LSR (na dzień 31.08.2022 r.)	136
Tabela 37. Budżet LSR z podziałem na cele ogólne i szczegółowe	137
Tabela 38. Realizacja budżetu LSR w ramach przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniających ochronę środowiska i zmiany klimatu (stan na dzień 02.09.2022 r.)	141
Tabela 39. Fundusze pozyskane w ramach przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma (stan na dzień 02.09.2022 r.).....	143

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Tabela 40. Realizacja budżetu LSR w ramach przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma (stan na dzień 02.09.2022 r.).....	144
Tabela 41. Realizacja budżetu LSR w ramach przedsięwzięcia 2.1 Inkubator wsparcia przedsiębiorców lokalnych (stan na dzień 02.09.2022 r.).....	145
Tabela 42. Fundusze pozyskane w ramach przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne (stan na dzień 02.09.2022 r.) .	147
Tabela 43. Realizacja budżetu LSR w ramach przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne (stan na dzień 02.09.2022 r.) .	148
Tabela 44. Fundusze pozyskane w ramach przedsięwzięcia 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne (stan na dzień 02.09.2022 r.)	150
Tabela 45. Realizacja budżetu LSR w ramach przedsięwzięcia 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne (stan na dzień 02.09.2022 r.)	151
Tabela 46. Rozliczone projekty współpracy	153
Tabela 47. Fundusze pozyskane w ramach poddziałania 19.4 Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji w latach 2016-2022.....	154

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba bezrobotnych według płci i wieku	33
Wykres 2. Rozwój działalności – Liczba złożonych wniosków w podziale na nabory	36
Wykres 3. Podjęcie nowej działalności – Liczba złożonych wniosków w podziale na nabory	36
Wykres 4. Liczba złożonych wniosków z poszczególnych gmin członkowskich LGD	38
Wykres 5. Liczba złożonych wniosków w podziale na gminy	39
Wykres 6. Liczba operacji w trakcie realizacji/zrealizowanych w latach 2016-2022	40
Wykres 7. Budowa, modernizacja infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej – Liczba złożonych wniosków w podziale na nabory	68
Wykres 8. Budowa, modernizacja infrastruktury turystycznej – Liczba złożonych wniosków w podziale na nabory.....	69
Wykres 9. Liczba złożonych wniosków z poszczególnych gmin członkowskich LGD	70
Wykres 10. Liczba złożonych wniosków w podziale na gminy	71
Wykres 11. Liczba operacji w trakcie realizacji/zrealizowanych w latach 2016-2022	72
Wykres 12. Grupy defaworyzowane	95
Wykres 13. Grupy defaworyzowane	96
Wykres 14. Fundusze pozyskane w ramach przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniające ochronę środowiska i zmiany klimatu (stan na dzień 02.09.2022 r.)	140
Wykres 15. Wydatkowanie kosztów bieżących w latach 2016-2021	156
Wykres 16. Wydatkowanie kosztów aktywizacji.....	157

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

7. ANEKSY TWORZONE W TOKU REALIZACJI BADANIA

1. Aneks nr 1 do umowy nr 5/2022 z dnia 12.07.2022 r.

Spis rysunków

Rysunek 1 Rodzaje ewaluacji.....	7
Rysunek 2. Fundusze pozyskane w ramach przedsięwzięcia 1.1 Rozwój istniejących firm w tym wdrażających nowe technologie i innowacje oraz uwzględniające ochronę środowiska i zmiany klimatu (stan na dzień 02.09.2022 r.)	139
Rysunek 3. Fundusze pozyskane w ramach przedsięwzięcia 1.2 Założona i zarejestrowana nowa firma (stan na dzień 02.09.2022 r.).....	142
Rysunek 4. Fundusze pozyskane w ramach przedsięwzięcia 3.1 Budowa, modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i kulturalne (stan na dzień 02.09.2022 r.) .	146
Rysunek 5. Fundusze pozyskane w ramach przedsięwzięcia 3.2 Budowa, modernizacja obiektów na cele turystyczne (stan na dzień 02.09.2022 r.)	149
Rysunek 6. Realizacja poddziałania 19.3 Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania	152
Rysunek 7. Fundusze pozyskane w ramach poddziałania 19.4 Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji w latach 2016-2022.....	154

Spis zdjęć

Zdjęcie 1. II Powiatowy Przegląd Piosenki Patriotycznej, Powstańczej i Żołnierskiej pt. "Wspólne dobro - Ojczyzna" - 24.11.2019 r. - GOK w Kłoczewie	28
Zdjęcie 2. Szkolenie przewodników turystycznych po powiecie ryckim - rozdanie zaświadczeń.....	62
Zdjęcie 3. Wizyta studyjna w gospodarstwach położonych na Małopolskim Szlaku Winnym – 18-19.10.2019r.	63
Zdjęcie 4. Szkolenie z zakresu tworzenia i funkcjonowania gospodarstw edukacyjnych - 29-30.11.2019 r.....	64
Zdjęcie 5. Panorama - stawy Jagodne	66
Zdjęcie 6. Podpisanie umowy z Grantobiorcami - 31.01.2019 r.....	90

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w Obszary Wiejskie”

Umowa Nr 00020-6933-UM0310019/15

Umowa Nr 00017-6937-UM0300019/16

Zdjęcie 7. Altana w miejscowości Dęblin wybudowana w ramach projektu współpracy RozTurKaj	100
Zdjęcie 8 Ulotki wydane przez Stowarzyszenie LGD "Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej" ..	117